



**BEROEPSVERENIGING
ZELFSTANDIGE
BANK- EN VERZEKERINGSBEMIDDELAARS**

— JAARVERSLAG 2004 —

4 Voorwoord

6 Collectieve belangenverdediging

- 6 1. Politiek lobbywerk
- 6 2. Overleg met CBFA
- 7 3. Overleg met de Belgische Vereniging van Banken
- 7 4. Juridische actie
- 8 5. Paritaire overlegorganen
- 9 6. Relatie agent-principaal
 - 9 > Ethias
 - 10 > Goffin Bank
 - 10 > Record Bank
 - 11 > Landbouwkrediet
 - 11 > Axa
 - 11 > P&V
 - 12 > Eural
- 13 7. Paritair comité 307
- 13 8. Hoge Raad voor de Zelfstandigen en de Kleine en Middelgrote Ondernemingen
- 13 9. Op Europees niveau
- 13 10. Vriendenkringen

14 Individuele belangenverdediging

15 Informatie en opleiding

- 15 1. Nieuwsbrief
- 15 2. Enquête bankmakelaar
- 15 3. Website
- 16 4. Jaarvergadering
- 16 5. Seminars
- 16 6. Opleiding leden paritair overlegorgaan
- 17 7. Samenwerking met Brokers Training vzw
- 17 8. Enquête opleiding

18 Tot slot

19 Raad van bestuur

— JAARVERSLAG 2004 —

BIJLAGEN

- 20 + 1. Wetsvoorstel bankmakelaar
- 38 + 2. Hoorzitting "Commissie voor de Financiën en de Economische aangelegenheden" van woensdag 18 februari 2004
- 41 + 3. Raad van Toezicht van de Overheid der Financiële diensten
Advies over het wetsvoorstel van senator Willems betreffende de bemiddeling in bankzaken en de distributie van financiële instrumenten
- 43 Bijlage 1: Samenstelling van de Werkgroep Financiële Intermediatie
- 44 Bijlage 2: Tussenpersoon in bank- en beleggingsdiensten
- 45 Bijlage 3: Toelichting mogelijke formules
- 46 + 4. Wetsvoorstel bescherming leden paritair overlegorgaan (19 december 2003)
- 57 + 5. Brief dd. 31.08.04 aan Paul Steppe
- 58 + 6. Enquête bankmakelaar: Vragenlijst
- 60 + 7. Enquête bankmakelaar: Resultaten
- 63 + 8. 10-puntenplan

Voorwoord

Na zeven jaar gaf stichtend voorzitter Paul Van Welden de fakkel door. Hij heeft samen met een aantal andere dappere agenten uit het niets een strijdvaardige beroepsvereniging opgebouwd die op heel korte termijn opmerkelijke resultaten heeft geboekt op het wetgevend vlak. De wet Willemss die de wet handelsagentuur van toepassing maakte op zelfstandige bank- en verzekeringsagenten was een enorme stap vooruit. Maar al vlug werd duidelijk dat een wet niet de machtsverhoudingen kon wijzigen en dat de agenten op allerlei manieren onder druk werden gezet en soms schandelijk werden behandeld. Het aanklagen van deze wantoestanden maakte BZB en haar voorzitter Paul Van Welden niet bepaald geliefd bij heel wat kredietinstellingen. Nochtans kunnen we niet anders dan vaststellen dat het blijven aan de kaak stellen van deze wantoestanden toch in de praktijk een halt heeft geroepen aan de grootste misbruiken. Het merendeel van de kredietinstellingen zag uiteindelijk in dat de sector meest gebaat is met een partnerschap met de zelfstandige tussenpersonen en dat dialoog met de beroepsvereniging toch wel aangewezen was. Ook bij de beroepsvereniging en bij de agenten was er vraag naar meer dialoog met de banken. De sector zat reeds met een imago probleem en kon wel wat rust gebruiken in de relatie met de financiële tussenpersonen.

Als nieuwe voorzitter startend met een schone lei, was het veel gemakkelijker om deze dialoog te voeren. Alle kredietinstellingen op een aantal kleinere instellingen na, werden door BZB uitgenodigd voor een overleg. Alle kredietinstellingen gingen in op deze uitnodiging. Het was dan ook een luxe om als voorzitter te mogen starten op het moment dat de beroepsvereniging haar plaats had verworven. In deze overlegronde werd op een informele wijze gepeild naar de visie van de kredietinstellingen met betrekking tot de zelfstandige financiële tussenpersonen en kreeg BZB de kans haar visie en doelstellingen uiteen te zetten. Uit dat overleg bleek duidelijk dat de sector nog voor belangrijke uitdagingen staat. Een aantal verplichtingen vanuit Europa inzake anti-witwaswetgeving en inzake boekhoudnormen verzwaren de verplichtingen van de kredietinstellingen. Ook het rendement van de kredietinstellingen moet worden opgekrikt.



Dhr Daniël Nicolaes,
Voorzitter

Het spreekt voor zich dat deze uitdagingen ook hun weerslag hebben op de relatie met de zelfstandige tussenpersonen. Het beroep van zelfstandig bankagent heeft het afgelopen decennium een serieuze evolutie doorgemaakt. Zowel de consument die veeleisender is geworden als de moeilijker marktsituatie als de steeds bijkomende verplichtingen opgelegd door de overheid hebben ervoor gezorgd dat van de zelfstandige bankagent steeds een hogere professionaliteit wordt gevraagd en de verantwoordelijkheden toenemen. Bovendien is het zo dat in de meeste gevallen om dezelfde inkomsten te behouden een veel hogere productie moet gerealiseerd worden.

Deze evolutie naar meer professionalisme is niet tegen te houden en is op termijn voor de sector ook een goede zaak. De financiële tussenpersoon zal op termijn meer en meer genoodzaakt zijn om zijn meerwaarde te bewijzen aan de consument. De distributie van bancaire producten wordt steeds meer gediversifieerd en de concurrentie wordt alsnog groter. Enkel wie een meerwaarde kan bieden aan de consument heeft nog bestaansredenen. De rol van BZB bestaat erondermeer in om ervoor te zorgen dat de zelfstandige financiële tussenpersoon deze mogelijkheden ten volle benut.

Tegen deze achtergrond is BZB voorstander van een wettelijk statuut voor de financiële tussenpersoon hetzij zelfstandig bankagent hetzij bankmakelaar.

De collectieve belangenverdediging door BZB werpt duidelijk haar vruchten af. Het ledenaantal is er in 2004 op vooruitgegaan ondanks het slinkend aantal zelfstandige bankagenten. Dit betekent niet dat BZB minder aandacht heeft besteed aan de individuele belangenverdediging. Op de informatie- en adviesfunctie van BZB wordt dagelijks beroep gedaan, al komt de nadruk meer en meer op informatie te liggen.

Collectieve belangenverdediging

1. Politiek lobbywerk

Reeds sedert jaren ijvert BZB voor een wettelijk statuut voor de bankagent en tegelijkertijd voor de invoering van het statuut van bankmakelaar. Ook in 2004 werd dat lobbywerk verder gezet. De indiening van een wetsvoorstel ter zake door senator Luc Willems heeft ervoor gezorgd dat er werkelijk schot is gekomen in het dossier ([zie bijlage](#)). De commissie economie en financiën van de senaat startte begin dit jaar met de bespreking van het wetsvoorstel en besloot de sector en toezichthouder CBFA te horen via hoorzittingen. Ook BZB kreeg de kans haar standpunt toe te lichten ([zie bijlage](#)). De bespreking in de senaatscommissie legde een aantal probleempunten bloot. Zo legt de vernieuwde Europese richtlijn met betrekking tot beleggingsdiensten beperkingen op aan het statuut van bankmakelaar. Verder is er ook de Europese richtlijn met betrekking tot de verzekeringsbemiddeling die begin 2005 in Belgische wetgeving dient te worden omgezet en waar de senatoren rekening mee wensen te houden. De initiële wens van verschillende partijen, onder andere de CBFA om het statuut van bankbemiddelaar en dat van verzekeringsbemiddelaar samen te behandelen werd uiteindelijk afgevoerd. De minister van Financiën, Didier Reyniers verwees het dossier naar de Raad van Toezicht der Financiële Diensten (RTOFD). Dit orgaan werd onder voorzitterschap van de gouverneur van de Nationale Bank opgericht. De Raad van Toezicht werd gevraagd een concertatie met alle

betrokkenen te organiseren met de bedoeling dat de RTOFD voorstellen zou formuleren voor amendering van het wetsvoorstel Willems. Er werd daartoe door de Raad van Toezicht een werkgroep financiële bemiddeling opgericht waar naast leden van de CBFA ook vertegenwoordigers van de sector werden uitgenodigd. Na enkele vergaderingen heeft de werkgroep eind 2004 een advies uitgebracht ([zie bijlage](#)). Het advies werd overgemaakt aan de minister van financiën begin 2005. In de senaat werd dat advies van de werkgroep afgewacht alvorens de bespreking van het wetsvoorstel verder te zetten.

In de senaat werd het wetsvoorstel van Luc Willems tot wijziging van de wet van 13 april 1995 betreffende de handelsagentuurovereenkomst met het oog op de bescherming van de kandidaten en de leden van de paritaire overlegorganen besproken ([zie bijlage](#)). De beschermingsregeling kon immers niet bij Koninklijk Besluit worden geregeld. Via een herenakkoord tussen de BVB en BZB-APAFI werd de beschermingsregeling de facto ingevoerd. Evenwel niet alle principalen zijn lid van de BVB en waren van plan zich te houden aan die beschermingsregeling. Om de kandidaten en verkozen leden van de paritaire overlegorganen te beschermen tegen vergeldingen van de principaal bij de onderhandelingen drong een wettelijk initiatief zich op. Na de senaat keurde ook de Kamer het wetsvoorstel goed.

2. Overleg met CBFA

De voorbije jaren was er regelmatig overleg met de diensten van de CBF. Naar aanleiding van de fusie van de CBF en de CDV tot de CBFA en de overname van het voorzitterschap van BZB door Daniel Nicolaes kwam er in 2004 een informeel

overleg met de voorzitter en ondervoorzitter van de CBFA, de heren Wymeersch en Flamée met betrekking tot verschillende punten. Er werd van gedachten gewisseld onder andere over de op til staande veranderingen met betrekking tot ver-

zekeringsbemiddeling, de toekomst van het beroep en het statuut van bankagent en bankmakelaar. Verder zorgde de vergadering in de werk-

groep financiële bemiddeling voor herhaalde contacten met vertegenwoordigers van de CBFA.

3. Overleg met de Belgische Vereniging van Banken

Ook met de BVB onderhoudt BZB regelmatig overleg, vaak is dit informeel ter gelegenheid van bepaalde vergaderingen waar beide verenigingen aanwezig zijn. Naar aanleiding van de voorzitterswissel bij BZB en het wetsvoorstel inzake de bemiddeling in bankzaken werden de standpunten uitgewisseld en afgetoetst waar een compromis mogelijk wordt. Naar aanleiding van het vertrek van Guido Ravoet naar de European Banking Federation werd in de Nieuwsbrief van december 2004 een interview opgenomen met de heer Ravoet. In 2004 werd

duidelijk dat de BVB en de BZB meer gemeenschappelijke dan tegengestelde belangen hebben. Ook werd duidelijk bij de kredietinstellingen dat een halt moest worden toegeeroepen aan de vele misbruiken en wantoestanden bij de sanering van hun agentennetwerk. Dit droeg zeker niet bij aan het imago van de sector. In 2004 zagen we op dat punt duidelijk een kentering. Het is te hopen voor de sector dat bij de toekomstige herstructureringen die tal van kredietinstellingen nog in het vooruitzicht hebben, zij niet uit de bocht gaan.

4. Juridische actie

BZB kreeg van tal van agenten ING-België reacties met betrekking tot de financiële check door ING-België. De agenten vonden deze check nogal overdreven en verregaand. BZB richtte daarop een schrijven naar ING België met de boodschap dat ook volgens ons de regels van de privacybescherming daar werden overtreden. Eind 2002 stelde BZB reeds de vraag aan de CBF met betrekking tot deze controle van de financiële situatie van de agenten (omdat sommige banken daar al verder ingingen dan andere). BBL, nu ING België was toen ook een van de geviseerde banken. Uit het antwoord van de CBFA toen bleek dat de CBFA niet bepaalt hoe de controle moet gebeuren en dat de kredietinstellingen die controle dienen uit te oefenen in functie van de doelstelling ervan, i.e. fraudegevallen beperken en dat zij daarbij de bepalingen van de privacywetgeving moeten naleven. Omdat de controle in 2004 nog verder ging, vroeg BZB in een schrijven de situatie intern te onderzoeken en op de hoogte gebracht te worden van eventueel ondernomen acties. Desnoods zou BZB advies vragen daaromtrent bij de commissie ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer. Spoedig kreeg BZB het antwoord van ING België dat de controle gebeurde conform de regels van de CBFA en met respect van de privacy. Daarop kaartte BZB de zaak aan bij de privacycommissie.

Deze commissie die in dit dossier snel te werk ging, leverde in juli een advies af dat ING België

terugfloot in de verregaande controle. BZB nodigde ING België uit om de zaak in overleg uit te klaren doch kreeg daar geen reactie op. ING België diende evenwel aan de privacycommissie te antwoorden hoe zij de zaak zouden aanpakken. Ook BZB kreeg de kans te reageren naar de privacycommissie. Het uiteindelijke advies van de privacycommissie ontvingen we eind 2004¹. Aan de agenten staat het intussen vrij te kiezen welke gegevens zij doorgeven aan ING België om deze toe te laten de controle op de financiële situatie uit te voeren. Wordt ongetwijfeld vervolgd in 2005.

In de rechtszaak tegen ING België aangespannen door BZB en FVF waar de rechtbank had geoordeeld in het voordeel van de beroepsverenigingen ging ING België in beroep. BZB had samen met FVF (Federatie voor Verzekerings- en Financiële tussenpersonen) ING België gedagvaard wegens het misbruik dat de bank maakt van de informatie die zij verkrijgt uit de betalingsopdrachten van haar cliënteel. De Beroepsverenigingen klaagden aan dat ING betalingsopdrachten van klanten van zelfstandige ING bankagenten analyseerde om te kunnen nagaan of de bankagent-verzekeringsmakelaar zijn contractuele verplichtingen ten aanzien van ING nakwam. De op deze manier verkregen informatie werd bovendien aangewend om het cliënteel te benaderen om bij ING verzekeringspolissen te ondertekenen of in te tekenen op beleggingsproducten.

¹ Advies beschikbaar op het secretariaat van BZB

Aan de hand van deze onrechtmatig bekomen gegevens werden reeds een aantal zelfstandige bankagenten aan de deur gezet zonder enige vergoeding.

BZB en FVF klaagden deze praktijk aan wegens schending van de privacy van de klanten en wegens schending van de eerlijke handelspraktijken.

De Brusselse handelsrechtbank gaf de twee beroepsverenigingen gelijk en beval ING deze

praktijk te staken. Per inbreuk die vastgesteld wordt moet ING een dwangsom van 10.000euro betalen. De rechtbank oordeelde dat het feit dat de bank informatie haalde uit betalingsopdrachten van klanten om bewijzen te vergaren in verband met mogelijke contractuele inbreuken van agenten een aanfluiting is van de beroepsdiscrectie. Op 15 februari 2005 werd ING België ook door het Hof van Beroep te Brussel veroordeeld voor deze praktijk².

5. Paritaire overlegorganen

In sommige banken werd reeds jaren gewerkt met overlegcomités voor de onderhandelingen over de commissies. Door het wettelijk regelen van de paritaire overlegorganen betekende dit voor veel bankinstellingen toch een nieuwe start voor het overleg. In 2004 werd nog meer dan in 2003 duidelijk hoe weinig benijdenswaardig de taak is van de agenten-vertegenwoordigers in de paritaire overlegorganen. De moeilijke marktomstandigheden en de nood aan rendabiliteit bij de banken zorgde er in 2004 terug voor dat de vertegenwoordigers in de meeste paritaire overlegorganen een zware job hadden om de schade te beperken. De druk om de commissielonen te verlagen was immers enorm groot. Dit vergde van de vertegenwoordigers veel energie en dat daarenboven de onderhandelingen moeten worden gevoerd vanuit een ongelijke positie bleek soms heel frustrerend te zijn. De principaal ziet het hele plaatje en weet waar hij wil uitkomen. De agenten-vertegenwoordigers zijn doorgaans afhankelijk van de informatie die de principaal ter beschikking stelt. Vaak is het op basis van die informatie niet altijd mogelijk om de consequenties van een commissiewijziging goed te kunnen inschatten. Vaak ook is er onenigheid over de bevoegdheid van het paritair overlegorgaan. BZB werd het afgelopen jaar regelmatig om advies gevraagd met betrekking tot bepaalde discussiepunten in de paritaire overlegorganen. BZB komt op geen enkele manier tussen in de onderhandelingen en geeft enkel advies. Omdat BZB nogal wat vragen kreeg over juridische kwesties die verband houden met het paritair overlegorgaan werd besloten een handleiding op te stellen voor de leden BZB, tevens lid van het paritair overlegorgaan. Vele vragen gaan over procedures die moeten gevolgd worden, over de druk van de principaal, over gebrek aan correcte informatie,

over verantwoordelijkheid van de leden paritair overlegorgaan, etc. Aangezien de gesloten akkoorden binnen het paritair overlegorgaan bindend zijn voor alle agenten, is het van het allergrootste belang dat de leden van het paritair overlegorgaan hun taak ter harte nemen en zich niet zomaar laten onder druk zetten. Dit is zowel in het voordeel van de principaal die in dat geval zeker is dat het gesloten akkoord rechtsgeldig is als in het voordeel van de agenten.

De onderhandelingen binnen het paritair overlegorgaan zijn ook voor de principaal belangrijk. En soms wordt de druk op de agentenvertegenwoordigers opgevoerd. In één geval ging de principaal daarbij ver zijn boekje te buiten. Bij Centea verliepen de onderhandelingen blijkbaar niet naar wens en Centea-voorzitter Paul Steppe vond er niets beter op dan in een brief naar alle Centea-agenten de goede bedoelingen van de agenten-vertegenwoordigers in twijfel te trekken. Uiteraard werd hier een gevoelige snaar geraakt bij BZB en BZB diende van antwoord in een brief aan de heer Paul Steppe maar tevens in de Nieuwsbrief(zie bijlage).

Gelukkig is dit eerder uitzondering dan regel. De ervaring leert dat de cultuur van overleg binnen de paritaire overlegorganen nog moet groeien maar dat er toch beterschap in het vooruitzicht is. In sommige paritaire overlegorganen is men al zover dat de agenten volledig geïnformeerd worden en ook kunnen berekenen wat de consequenties zijn van bepaalde commissiewijzigingen. Zover zijn we helaas nog niet voor de overgrote meerderheid van de overlegorganen. Eens de principaal door heeft dat de onderhandelingen best eerlijk en correct gevoerd worden, kan er een win-winsituatie ontstaan.

² Vonnis en arrest beschikbaar op het secretariaat van BZB

6. Relatie agent-principaal

De voorzitterswissel vormde een perfecte aanleiding om bij de diverse banken een onderhoud te vragen zonder dat een specifiek probleem dossier daar aan de grondslag lag. Deze overlegronde bleek een succes te zijn, in tweeërlei opzicht. Enerzijds gingen alle banken in op deze uitnodiging en anderzijds kreeg BZB nu eens de kans duidelijk te stellen waar de beroepsvereniging voor staat. De in het begin zo noodzakelijke agressieve opstelling werd immers verlaten en geruild voor dialoog en overleg. De banken waren blijkbaar zelf ook vragende partij voor een overlegmodel eerder dan een conflictmodel. In de overlegronde werd gepeild naar de visie van de banken op de samenwerking met zelfstandige financiële tussenpersonen en werden ook een aantal specifieke punten per bank aangekaart. Voordeel ook van deze overlegronde was dat duidelijk werd wie de contactpersonen waren bij eventuele problemen. Uiteraard werden enkel die banken gecontacteerd door BZB die duidelijk met zelfstandige bankagenten werken. Ongetwijfeld werden daarbij een aantal kleine banken over het hoofd gezien doch dat heeft in die gevallen een positieve betekenis in die zin dat BZB er blijkbaar met

geen problemen is geconfronteerd geweest. In elk geval bleek uit die overlegronde duidelijk dat de banken en de agenten vooral gemeenschappelijke belangen hebben. Alleen zijn de jongste jaren de tegengestelde belangen wat meer in de verf komen te staan in deze periode van fusies en herstructureringen. Daarnaast spelen ongetwijfeld ook de steeds maar toenemende verplichtingen die de banken worden opgelegd een rol. Feit is toch dat waar een positieve keuze werd gemaakt voor zelfstandige bankagenten het ondernemerschap van de zelfstandige bankagent meer kansen krijgt. Bij kredietinstellingen waar enkel voor zelfstandige bankagenten wordt gekozen omdat die een goedkoper distributiekanaal vormen dan kantoren met bedienden, merken we als beroepsvereniging dat het respect voor de zelfstandigheid van de bankagent nogal eens te wensen overlaat. Vandaar dat een wettelijk statuut met registratieplicht ook op dit vlak een erkenning kan betekenen voor het beroep van zelfstandige bankagent.

Naast deze overlegmomenten werd in de Nieuwsbrief een nieuwe rubriek gestart waarin de banken aan het woord worden gelaten.

Ethias

Ethias Bank zegde met ingang van 1 juli 2004 al haar zelfstandige agenten op. De Beroepsvereniging van Zelfstandige Bank- en verzekeringsbemiddelaars steigerde omdat Ethias niet van plan was de wettelijk voorziene uitwinningvergoeding aan de agenten uit te betalen. Ethias betaalde de agenten enkel een opzegvergoeding van 7 maanden daar waar de wet op de handelsagentuur voorziet dat een opzegvergoeding van zes maanden én een uitwinningvergoeding van een jaar moet worden uitbetaald. De Ethiasagenten zouden aan de slag kunnen bij Goffin Bank en zouden door een vertegenwoordiger van beide banken samen worden bezocht. BZB verspreidde een persbericht die deze gang van zaken veroordeelde. Om de agenten bij te staan, organiseerde BZB een agentenvergadering voor de opgezegde Ethiasagenten in Vlaanderen.

Op de vergadering werd afgesproken om collectief te reageren in die zin dat BZB een raadsman zou aanstellen om namens de Ethias agenten te onderhandelen.

Ook Ethias Bank zelf was vragende partij voor een onderhoud. Na een constructief overleg begin augustus verklaarde Ethias uiteindelijk toch bereid te zijn om de wettelijke opzeg- en eindemaandtaatsvergoeding aan de ontslagen agenten uit te betalen of meer concreet:

- 6 maanden opzegvergoeding gebaseerd op het commissieloon 2003
- 12 maanden uitwinningsvergoeding gebaseerd op het gemiddelde van de commissielonen van 1999 tot en met 2003.

Deze vergoeding vormt het maximum dat de wet voorziet als opzeg- en uitwinningsvergoeding.

Bleek ook achteraf dat Goffin Bank niet zomaar bereid was alle Ethiasagenten te aanvaarden.

Goffin Bank

BZB werd door leden Goffin Bankagenten om advies gevraagd met betrekking tot de gebruikersovereenkomst inzake het gebruik van het Goffin-banksysteem. Zij hadden terecht vragen bij een aantal bepalingen in deze overeenkomst. Ook hier heeft BZB overleg gevraagd om de overeenkomst te bespreken. Intussen adviseerde BZB de agenten de overeenkomst niet te ondertekenen. Ook het feit dat Goffin Bank nogal serieuze druk op de ketel plaatste door te dreigen met opzeg in geval van niet ondertekenen van de overeenkomst tegen de voorziene deadline, kon voor BZB niet door de beugel.

Goffin Bank ging niet in op de uitnodiging tot een overleg doch liet per brief weten welke aanpassingen en verduidelijkingen bij de gebruikersovereenkomst werden gedaan. Deze aanpassingen voldeden grotendeels doch BZB heeft er op aangedrongen bij Goffin Bank om die wijzigingen in de gebruikersovereenkomst aan alle agenten over te maken en niet enkel aan zij die deze opmerkingen hebben geformuleerd. Wat ook zo gebeurde. Naar het einde van het jaar drong zich toch een overleg op want bij de agenten was er wrovel en onzekerheid met betrekking tot commissielonen en de toekomst van de agenten. Goffin Bank gaf uitleg bij de achtergrond van de plannen tot commissiewijziging. De hoge com-

missielonen zouden het voortbestaan van Goffin Bank hypotheceren. Goffin was er zich wel van bewust dat de agenten nu in eenzelfde jaar twee moeilijke veranderingen te verteren kregen namelijk de informatisering en de aanpassing van de commissies. Goffin Bank had geprobeerd hierover in overleg te treden met de agenten doch blijkbaar was dit niet succesvol verlopen. BZB heeft geprobeerd een constructieve rol te spelen in die zin dat Goffin Bank gewezen werd op hoe de aanpak van de bank bij de agenten overkwam en dat Goffin toch serieuze steken had laten vallen op het vlak van communicatie. Daar er geen paritair overlegorgaan bestaat bij Goffin, werd duidelijk gemaakt dat de commissiewijzigingen met de agenten dienden onderhandeld te worden.

Het was nogal wat agenten in het verkeerde keelgat geschoten dat Goffin reeds commissiewijzigingen had doorgevoerd door deze gewoon via de infoflash te vermelden. Met de voorstellen tot commissieverlaging en met het beperkte aanbod van Goffin Bank voelden de agenten zich werkelijk maar slecht af. Goffin Bank toonde zich bereid individueel te gaan onderhandelen om de zaak te ontminnen. Deze individuele onderhandelingen laten blijkbaar nog even op zich wachten. Wellicht wordt dit vervolgd in 2005.

Record Bank

De overname van Mercator Bank door Record was een reden om een overleg te vragen met Record Bank. Vraag is steeds welke weerslag de overname zal hebben op de samenwerking met de zelfstandige agenten. Bleek dat er minder overlappingsen waren dan gedacht en dat er ten gevolge van de overname geen opzeggingen zouden komen. Ook zouden de bestaande agentencontracten worden gerespecteerd. Record die recent ook nog AGF overnam is van plan te komen tot een harmonisatie van de commissielonen. De besprekingen daartoe zullen in de paritaire overlegorganen gevoerd worden. Voor Record, Westkrediet en AGF is er nog één paritair overlegorgaan. In 2005 zou ook het paritair overlegorgaan van Mercator erbij komen.

Record gaf op het overleg wel te kennen te streven naar agentschappen met 1.250.000 € minimum in portefeuille. De kleine agenten, vaak manuele agenten zouden vanaf 2005 worden opgezegd. Record stelt dat hierbij de wettelijke bepalingen zullen gerespecteerd worden.

Tegen het einde van het jaar werden de Mercatoragenten toch enigszins ongerust daar Record de vrijheid in kredieten aan banden zou leggen. Record verlangt dat de agenten Record als preferente partner voor kredieten beschouwen. Begin 2005 had BZB daarover een overleg met Raf Haccour en Herman Bruyland van Record Bank. Duidelijk is in elk geval dat 2005 voor de Record Bankagenten wel eens een aantal veranderingen zou kunnen inhouden. BZB volgt dit uiteraard op.

Landbouwkrediet

Na een informeel overleg in het begin van het jaar zoals met alle kredietinstellingen, waren er eind 2004 toch een aantal concrete punten die BZB met de directie wou bespreken. Zo werkte het nieuwe informaticasysteem menig bankagent op de heupen. Niet alleen was het systeem traag maar zaten er ook nog fouten in. De agenten vroegen een compensatie voor de extra-uren dat ze personeel daarvoor dienden vrij te maken. De directie is zich bewust van de problemen doch daar de vroegere aandeelhouder het systeem uiterlijk tegen 31.12.04 had opgezegd, diende vrij vlug gezocht te worden naar een alternatief. Er wordt nu prioriteit gemaakt om dit systeem op punt te stellen. De directie vond dit belangrijker dan het geven van een compensatie aan de agenten voor het tijdverlies dat zij lijden. Een ander gevoelig punt is de openheid van het informaticasysteem. Elke agent kan de volledige portefeuille van de klant bij Landbouwkrediet bekijken. Dit betekent dat een agent zicht heeft op wat een

collega-agent in portefeuille heeft van een bepaalde klant. BZB haalde aan dat dergelijk open systeem indruist tegen de wetgeving inzake privacybescherming. Informatie daaromtrent werd doorgespeeld aan de directie met het oog op een aanpassing van het systeem op dit punt. Verder werden in het overleg nog andere punten besproken zoals de commissionering van grote kredietdossiers die uit handen van de agent worden genomen en de commissionering ingeval van rechtstreeks bankieren zoals dat in de toekomst zou worden mogelijk gemaakt via internet. Blijkt ook dat Landbouwkrediet aan een consulting group gevraagd heeft een rapport op te stellen met betrekking tot commissionering. Tegen eind februari 2005 zouden de aanbevelingen van deze groep moeten klaar zijn. Interessant om weten is dat deze duur betaalde consulting group bij BZB heeft aangeklopt om informatie te bekomen over de studie die BZB heeft gevoerd met betrekking tot commissielonen.

Axa

Op het overleg tussen BZB en Axa Bank in april bracht BZB het probleem van de interne communicatie bij Axa ter sprake. Tal van Axa-agenten blijken niet te weten wie hen in het paritair overlegorgaan vertegenwoordigt of weten niet dat er een POP-bis bestaat waar andere zaken dan de commissies worden besproken. Blijkbaar verschijnt deze info op de flash doch vinden de agenten de info niet tussen de grote veelheid aan informatie die langs de flash wordt verspreid. BZB drong aan om dergelijke informatie niet enkel via

de flash maar ook per mail aan de agenten te bezorgen. Er werd afgesproken dat de stand van zaken inzake de overlegorganen per mail zou worden bezorgd aan de agenten met de contactgegevens van de vertegenwoordigers in deze overlegorganen. BZB nam deze info ook op in haar Nieuwsbrief gezien het grote aantal Axa-agenten.

P&V

BZB reageerde ook naar P&V toe met betrekking tot een overeenkomst die P&V met het ABVV heeft afgesloten. Leden van de Algemene Centrale ABVV kunnen rechtstreeks bij P&V terecht. Speciaal daarvoor werd P&V Affinity gestart, een gepersonaliseerde telefonische service voor de leden ABVV. Indien de leden van het ABVV rechtstreeks een auto- of woonverzekering afsluiten bij P&V, bekomen ze een korting van 20%.

BZB wees erop dat de zelfstandige P&V-agenten de pineut zijn van dergelijke overeenkomst. Immers hun cliënten ABVV-leden – wat er niet zo weinig zullen zijn- krijgen deze korting van 20%

niet. Wat nog meer is, door deze regeling dreigt P&V ook klanten weg te nemen van de zelfstandige tussenpersonen.

BZB vroeg in haar brief om diezelfde korting ook te geven aan de ABVV-leden die werken via een tussenpersoon of te zoeken naar een andere oplossing die de nadelige gevolgen van deze overeenkomst kan keren naar een positieve return voor iedereen. P&V antwoordde dat het initiatief niet werd ingegeven door een doelbewuste intentie om klanten bij de agenten- bedienden of zelfstandigen – weg te halen. P&V verduidelijkt dat leden van het ABVV deze korting enkel

krijgen als ze de verzekering rechtstreeks afsluiten bij P&V.

De agent krijgt een vergoeding ter compensatie indien hij daardoor klanten verliest. P&V verzekert ons dat aan de doelgroep duidelijk wordt gemaakt dat ze indien ze het aanbod aanvaarden

geen beroep meer kunnen doen op de diensten van de verzekeringsbemiddelaar. Volgens hen heeft dit tot gevolg dat velen verkiezen de wijziging niet te laten doorvoeren.

In elk geval vernam BZB geen verdere klachten daaromtrent.

Eural

Tijdens het overleg met Eural in de eerste helft van 2004 bleek dat Eural een 50-tal manuele agenten zou stopzetten. Wellicht om mogelijke problemen met de agenten te vermijden beriep Eural zich ten onrechte op een verplichting van de CBFA. BZB heeft zich niet verzet tegen deze beslissing. Eural zou de strategie volgen om zoveel mogelijk agenten te laten verder werken indien zij dat wensten maar dan als subagent. Zij die dit niet wilden zouden worden opgezegd met een

correcte vergoeding. BZB stelde evenwel vast dat in de praktijk toch niet alles verliep volgens afspraak. Blijkbaar was hier en daar een fieldmanager overijverig. Dit werd gesignaleerd aan Eural en dit werd rechtgezet. Het overgrote deel van de manuele agenten werd tot ieders tevredenheid bij een ander agentschap gevoegd. Slechts een aantal agenten werden echt opgezegd. Daar zullen volgens Eural de wettelijke bepalingen nageleefd worden.

7. Paritair comité 307

In 2002 stelde BZB zich tegelijkertijd met APAFI kandidaat om vertegenwoordigd te zijn in het paritair comité voor de makelarij en de verzekeringsagentschappen (307). De procedure werd nog steeds niet afgerond daar de kandidatuur van bepaalde organisaties nog diende goedgekeurd te

worden door de Nationale Arbeidsraad, hetgeen blijkbaar pas in de loop van 2004 gebeurde. Einde 2004 diende BZB uiteindelijk bijkomende informatie te bezorgen met betrekking tot representativiteit. Hopelijk kan de procedure worden afgerond in 2005.

8. Hoge Raad voor de Zelfstandigen en de Kleine en Middelgrote Ondernemingen

BZB heeft twee afgevaardigden in de Hoge Raad voor de Zelfstandigen en de Kleine en Middelgrote Ondernemingen namelijk Johan Bonne en Urbain Deeren. Deze mandaten liepen af eind 2004. Begin 2004 diende de aanvraag tot hernieuwing

van erkenning en de aanduiding van de afgevaardigden te gebeuren. Voor de komende periode werden deze zelfde twee vertegenwoordigers naar voren geschoven.

9. Op Europees niveau

BZB is aangesloten bij de European Federation of Financial Advisers and Financial Intermediaries (FECIF, www.fecif.org). Dit biedt de kans om op de hoogte te blijven van plannen binnen de Europese Unie en daarop te reageren. Verder opent dit lidmaatschap ook de deuren naar andere Europese organisaties en biedt dit de mogelijkheid als beroepsvereniging vertegenwoordigd te zijn op internationale congressen.

In april 2004 vertegenwoordigde ere-voorzitter Paul Van Welden in een van de ronde tafels BZB op het tweede internationaal forum van de Convention of Independent financial advisors te Genève (www.cifafound.ch).

BZB was ook samen met APAFI partner op Financial One dat in 2004 plaatsvond te Brussel.

10. Vriendenkringen

Bij een heel aantal kredietinstellingen hebben de zelfstandige agenten zich verenigd in vriendenkringen, vaak op aanraden van BZB. In 2004 heeft BZB zich voorgenomen naar de toekomst toe, zich nog meer te richten naar de vriendenkringen, ook naar deze die niet spontaan bij BZB komen aankloppen voor informatie of advies. De behoefte daartoe werd zowel door BZB zelf als door een aantal vriendenkringen aangevoeld. Met de meeste vriendenkringen werd het

contact reeds nauwer aangehaald. Uit die contacten bleek dat er toch nogal wat misverstanden bestaan met betrekking tot de rol en de werking van BZB.

In elk geval wordt de werking van beide wel uit elkaar gehouden. BZB blijft als beroepsorganisatie de belangen van de agenten zowel collectief als individueel verdedigen. In 2005 wenst BZB de vriendenkringen nog verder te betrekken in haar werking.

Individuele belangenverdediging

Alhoewel de grootste inspanningen en tijd worden besteed aan collectieve belangenverdediging, informatie en opleiding betekent de individuele belangenverdediging voor de leden een belangrijk ledenoordeel. Naast ontelbare vragen om informatie en eenvoudige adviesvragen kunnen de leden ook twee keer per maand terecht voor gespecialiseerd juridisch advies door advocaten waarvan de kosten door BZB ten laste worden genomen. Ondanks het feit dat globaal genomen het aanvoelen bestaat dat in 2004 er minder conflicten waren met de principalen, is het aantal personen dat beroep deed op het juridisch advies toe-

genomen. Mogelijks heeft dit ook te maken met de grotere bekendheid van dit ledenoordeel. De vragen zijn immers zeer divers en betreffen niet noodzakelijk problemen met de principaal. Ook wordt - vaak met succes - vanuit het secretariaat zelf geprobeerd bepaalde problemen of conflicten opgelost te krijgen door contact op te nemen met de kredietinstelling of verzekeringsmaatschappij.

Indien nodig wordt ook contact opgenomen met overheidsinstanties.

Informatie en opleiding

Naast het beantwoorden van de vragen om informatie probeert BZB ook actief haar leden te informeren. Dit gebeurt aan de hand van mailings, via de Nieuwsbrief en via seminars. Ook nogal wat studenten vinden hun weg naar BZB voor de typische info met betrekking tot de sector.

1. Nieuwsbrief

De Nieuwsbrief is een voor de hand liggend middel om de leden te informeren. Het blad wordt druk gelezen door zowel leden als niet-leden, door bankinstellingen en de verschillende organisaties die in de sector actief zijn.

In 2004 werd gestart met een nieuwe rubriek "banken aan het woord". In deze nieuwe rubriek laten we dan ook de banken zelf aan het woord onder meer met betrekking tot de perspectieven die zij te bieden hebben aan de zelfstandige bank-

agenten. Voorlopig kregen Record Bank, Delta Lloyd Bank, Oost-Vlaams Beroepskrediet en Eur-al reeds de kans hun visie uit de doeken te doen. Aanleiding vormt telkens de actualiteit. Deze rubriek opent voor de kredietinstelling ook de mogelijkheid de zaken in een ruimere context te plaatsen. Tot onze verwondering heeft deze rubriek nog geen aanleiding gegeven tot lezersbrieven.

2. Enquête bankmakelaar

In 2003 werd in de Nieuwsbrief een enquête opgenomen met betrekking tot de bankmakelaar. De resultaten van deze enquête werden voorgesteld op de algemene vergadering in 2004 ([vragenlijst](#) + [resultaten](#) zie bijlage). De resultaten van deze enquête bevestigden dat een hervorming van

de bemiddeling in bankzaken gesteund en zelfs gewenst wordt door de distributie zelf. Dit blijkt niet alleen uit de antwoorden op de gesloten vragen maar ook uit de vele antwoorden op de open vragen.

3. Website

Er werd in de loop van 2004 bekeken hoe de website aantrekkelijker en vooral interactiever kon worden gemaakt. Omdat het kostenplaatje van een nieuwe interactieve website nogal hoog opliep en BZB nog tal van andere prioriteiten heeft,

werd besloten deze aanpassing nog even uit te stellen. Het blijkt immers ook dat de leden liever de telefoon nemen of een e-mail sturen dan dat ze de website raadplegen.

4. Jaarvergadering

2004 was het jaar waarin stichtend voorzitter Paul Van Welden de fakkel doorgaf aan Daniel Nicolaes. Het spreekt voor zich dat dit gegeven veel aandacht kreeg op de jaarvergadering en dat de realisaties van BZB op de voorgrond werden geschoven. Aansluitend op de algemene vergadering volgde een lunchcauserie waarop ook niet-leden en vertegenwoordigers van bankinstellingen, overheidsinstanties en andere beroepsver-

enigingen uit de sector werden uitgenodigd. Een honderdtal aanwezigen woonden deze lunchcauserie bij, die eigenlijk een eerbetoon werd aan uittredend voorzitter Paul Van Welden. Gastsprekers waren minister van Economie, Fientje Moerman en senator Luc Willems.

Minister Moerman had het vooral over de verzekeringstussenpersonen maar benadrukte dat de verzekerings- en financiële sector steeds

meer naar elkaar toegroeien en dat de tussenpersonen vaak beide activiteiten cumuleren. Het is volgens haar belangrijk dat er zowel een statuut komt voor de financiële tussenpersonen als voor de verzekeringstussenpersonen. Senator Willems prees het werk dat reeds geleverd werd door BZB en voorzitter Paul Van Welden. Hij lichtte kort zijn wetsvoorstel met betrekking tot de bemid-

deling in bankzaken en zijn wetsvoorstel met betrekking tot de bescherming van de leden van het paritair overlegorgaan toe.

Uittredend voorzitter Paul Van Welden maakte in zijn toespraak een balans op van de voorbije jaren en kersverse voorzitter Daniel Nicolaes bedankte Paul voor de realisaties en stelde een ambitieus 10-puntenplan voor ([zie bijlage](#)).

5. Seminars

2004 was ook het jaar van de fiscale amnestie. De kredietinstellingen gaven zowel aan hun agenten als aan hun klanten informatie in verband met de fiscale amnestie doch BZB ondervond dat daarnaast tal van leden vragende partij waren voor informatie toegespitst op de typische vragen waarmee de bankagent worstelt. BZB organiseerde half april een seminarie “fiscale amnestie – de praktijk” en deed daarvoor beroep op Leo De Broeck, fiscaal advocaat en professor. Het seminarie werd een groot succes zowel qua deelnemers als qua inhoud. De aanwezigen kregen een boeiende en vooral ook duidelijke uiteenzetting met betrekking tot die zaken die zelfstandige financiële tussenpersonen horen te weten met betrekking tot fiscale amnestie. Vanuit een erg praktische invalshoek werd kort stil gestaan bij de Europese Spaarrichtlijn, de witwaswetgeving en de Eenmalige Bevrijdende Aangifte. Bleek dat vooral de steeds strengere witwaswetgeving de EBA noodzakelijk zal maken voor veel mensen. Sinds begin 2004 worden cashbetalingen nog meer uit de wereld gebannen. Advocaten worden ook verplicht te melden. De mazen van het net worden kleiner... en alle bankinstellingen worden terecht zeer voorzichtig. In het EBA-luik van dit seminarie werd een zeer praktische analyse gegeven van de wetgeving. Er werd een beslissingsproces besproken op grond waarvan bijna elke vraag omtrent EBA kon beantwoord worden.

Omdat ook duidelijk bleek dat de leden met nogal wat vragen zaten omtrent successierecht en –planning organiseerde BZB in november daaromtrent een seminarie. Ook ditmaal slaagde BZB erin een boeiend en deskundig spreker te strikken. Ook ditmaal hadden de afwezigen ongelijk. Jos Ruysseveldt werkzaam als Estate Consultant, professor aan de Fiscale Hogeschool te Brussel, gastlector aan de K.U. Leuven en de Universiteit Antwerpen gaf de deelnemers waar voor hun geld gaf eerst een algemene inleiding op successieplanning, beantwoordde summier een aantal veel voorkomende vragen met betrekking tot successieplanning en overliep vervolgens de instrumenten tot successieplanning. In het bijzonder werd de planning via schenking uit de doeken gedaan. Ook het nieuwe Vlaamse schenkingsrecht werd overlopen. Verder werd aandacht besteed aan hoe de Tak 23-producten als instrument kunnen worden aangewend in de successieplanning. Tot slot mocht een hoofdstuk met betrekking tot de rechten en plichten van de bankagent/verzekeringmakelaar niet ontbreken. Mag de agent dienangaande nog überhaupt advies verlenen? Welke info mag aan de klant gegeven worden binnen de nieuwe witwaswetgeving en welke info is verplicht te melden aan de overheid door die agent? Wat zijn de rechten en plichten van de agent/makelaar? Het seminarie was duidelijk niet voor beginners bedoeld.

In de vragenronde bleek dat de agenten zich nogal zorgen baren over wat ze wel en niet mogen in het kader van de EBA en de witwaswetgeving.

6. Opleiding leden paritaire overlegorganen

BZB nodigde de agentenvertegenwoordigers van de paritaire overlegorganen in 2004 twee keer uit naar een opleiding. BZB ervaart immers dat de behoefte om ervaringen te toetsen aan de ervaringen van agentenvertegenwoordigers bij een andere bank groot is. Vaak zitten de vertegenwoordigers toch met een hele resem onbeantwoorde vragen of onduidelijkheden nopens

hun bevoegdheden en verantwoordelijkheid. Gezien de vele vragen en onduidelijkheden heeft BZB aan mr. Filip Willems gevraagd een handleiding uit te schrijven voor de agentenvertegenwoordigers in het paritair overlegorgaan. Deze handleiding werd in de lente van 2004 voorgesteld en toegelicht. Op de opleiding werd nogal de aandacht getrokken op een aantal vormvereisten die

noodzakelijk dienen te worden nageleefd. Ook de verantwoordelijkheid van de agentenvertegenwoordigers werd goed uit de doeken gedaan. Verder werd ingegaan op de rechten van de vertegenwoordigers in de onderhandelingen en werden tips aangereikt om als agentenvertegenwoordiger het mandaat ernstig ter harte te kunnen nemen. In december kregen de agentenvertegenwoordigers nogmaals de kans ervaringen uit te wisselen. Blijkt dat de meeste paritaire overlegorganen nog geen vaste structuur hebben voor de vergaderingen. Dit wordt wel geregeld in het KB doch er blijft nog een grijze zone. De agen-

tenvertegenwoordigers blijken wel reeds zeer goed op de hoogte zijn van hun bevoegdheden en hun verantwoordelijkheid. De vragen die worden voorgelegd aan de advocaten worden steeds specifiek. De gesprekspartner, de principaal en het beslissen over de commissies is dan ook niet te onderschatten. Zeker is dat sommige agentenvertegenwoordigers stilaan gefrustreerd geraken omdat het vele vergaderen soms niet tot iets constructief leidt, zeker als ze vernemen dat het wel anders kan. BZB wil van deze vergaderingen een vaste gewoonte maken.

7. Samenwerking met Brokers Training vzw

Het afgelopen jaar werd de samenwerking met Brokers Training vzw voor wat betreft verzekeringsmateries meer in de verf gezet. Leden van

BZB genieten daar van dezelfde kortingen als de leden FVF.

8. Enquête opleiding

Een van de doelstellingen van BZB was om het aanbod aan praktische opleidingen te verhogen. De samenwerking met Brokers Training vzw voor de verzekeringsmateries maakt daar deel van uit. BZB voerde een enquête naar de leden om te polsen over welke thema's zij een opleiding zouden bijwonen. Er werd de keuze gelaten uit een lijstje van vijf grote thema's. De respons op de en-

quête was eerder gering en leidde niet tot een duidelijke aflijning van thema's. Blijkbaar hebben onze leden toch nog andere prioriteiten of hebben zij reeds tal van mogelijkheden tot opleiding. BZB zal in elk geval verder seminaries blijven organiseren rond thema's waar naar haar aanvoelen vraag naar is.

Tot slot

2004 was voor BZB duidelijk het jaar van de overgang. Niet alleen heeft dit betrekking op de eigen vereniging waar een nieuwe voorzitter op zoek ging naar meer dialoog maar ook op de relatieve rust die er in de sector heerste.

In 2005 staan tal van veranderingen op til. Uiteraard is er het wetsvoorstel inzake de bemiddeling in bankzaken dat met grote waarschijnlijkheid wet wordt en waarbij BZB sterk betrokken partij is. Maar daarnaast zien we in de nabije toekomst een aantal topics verschijnen die onze aandacht meer dan ooit verdienen. Zo bijvoorbeeld de steeds toenemende regulering die opgelegd wordt door de overheid en waarbij de banksector zelf ook vragende partij is om deze overregulering enigszins te beperken tot een werkbaar geheel.

De repercussies van deze overregulering qua werkbelasting en kosten op de zelfstandige tussenpersonen zijn niet in te schatten.

Een ander aangrijpend voorbeeld is de toenemende concurrentiedruk op het vlak van de distribu-

tie zelf. Het rechtstreeks bankieren via internet en het werken via alternatieve distributiekanaalen enerzijds en de lagere bancaire marges anderzijds zorgen ervoor dat de commissielonen voor de zelfstandige bankagenten meer dan ooit tevoren onder druk komen te staan. Er zal een consensus dienen gezocht te worden om het beroep van zelfstandig bankagent leefbaar te houden.

Een andere uitdaging is om aan het beroep van zelfstandige financiële tussenpersoon een positief imago te geven. Nog steeds worden er door bepaalde personen en/of instellingen bepaalde insinuaties geformuleerd die het beroep in een slecht daglicht stellen. Ondanks alle goede bedoelingen en initiatieven van BZB zal er in de toekomst nog veel geduld en goede wil nodig zijn om de ganse sector te overtuigen van de professionaliteit van de modale zelfstandige financiële tussenpersoon.

Raad van bestuur 2004

Dagelijks bestuur

Dhr Daniël Nicolaes
Dhr Paul Van Welden
Dhr André Janssens
Dhr Hugo Pint
Dhr Frank De Brouwer

Raad van bestuur

Dhr Daniël Nicolaes	voorzitter
Dhr Paul Van Welden	ere-voorzitter
Dhr André Janssens	ondervoorzitter
Dhr Marcel Vanderschueren	penningmeester
Dhr Urbain Deeren	secretaris
Dhr Roland Bonne	
Mevr. Tine Cools	
Dhr Dirk Cooreman	
Dhr Frank De Brouwer	
Dhr Dirk De Wilde	
Dhr Luc Dresselaers	
Dhr Claude Durnez	
Dhr Jos Fauville	
Dhr Marc Lambrecht	
Dhr Hugo Pint	
Dhr Koen Rombaut	
Dhr Luc Spapen	
Dhr Paul Standaert	
Dhr Aimé Van Meenen	
Dhr Michel Vannijvel	
Dhr Bart Verduyn	

Secretariaat

Mevr. Els Van Beneden	administratie
Mevr. Carine Vansteenbrugge	juriste

BIJLAGE 1

Wetsvoorstel bankmakelaar

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 2003-2004

4 DÉCEMBRE 2003

Proposition de loi relative à l'intermédiation bancaire et à la distribution d'instruments financiers

(Déposée par M. Luc Willems)

DÉVELOPPEMENTS

Contrairement à son équivalent en matière d'assurance, l'intermédiation bancaire ne possède aucun statut légal. Il n'existe en ce domaine qu'une délégation de pouvoir au Roi, dont celui-ci n'a pas fait usage à ce jour, et la circulaire 93/5, dans laquelle la Commission bancaire et financière (CBF) précise, dans le cadre de l'article 20 de la loi du 22 mars 1993, comment elle souhaite que les établissements de crédit organisent leurs réseaux d'agents délégués.

L'article 90 de la loi du 22 mars 1993 habilite le Roi à fixer, sur avis de la CBF et de la Banque nationale de Belgique (BNB), les règles applicables aux personnes physiques ou morales établies en Belgique qui interviennent habituellement en Belgique, en qualité de mandataire, de courtier ou de commissionnaire dans la conclusion d'opérations bancaires, et cela dans un but de bonne organisation administrative et comptable et de contrôle interne adéquat, de statistiques et de politique monétaire.

L'article 71 de la loi du 30 juin 1975 relative au statut des banques, des caisses d'épargne privées et de certains autres intermédiaires financiers avait déjà instauré la possibilité de régler par arrêté royal le statut des mandataires, courtiers ou commissionnaires qui interviennent en qualité d'intermédiaire dans des opérations de banque. Le Roi n'a jamais fait usage de cette habilitation.

BELGISCHE SENAAAT

ZITTING 2003-2004

4 DECEMBER 2003

Wetsvoorstel betreffende de bemiddeling in bankzaken en de distributie van financiële instrumenten

(Ingediend door de heer Luc Willems)

TOELICHTING

In tegenstelling tot de verzekeringsbemiddeling heeft de bemiddeling in bankzaken geen wettelijk statuut. Er bestaat enkel een bevoegdheidsverlening aan de Koning, waarvan tot dusver geen gebruik is gemaakt, en de circulaire 93/5, waarin de Commissie voor het bank- en financiewezen (CBF), in het kader van artikel 20 van de wet van 22 maart 1993, nader toelicht op welke wijze zij wenst dat de kredietinstellingen hun netwerken van gevolmachtigde agenten organiseren.

Artikel 90 van de wet van 22 maart 1993 machtigt de Koning om, na advies van de CBF en van de Nationale Bank van België (NBB), regels vast te stellen die gelden voor de in België gevestigde natuurlijke of rechtspersonen die in België geregeld optreden als lasthebber, makelaar of commissionair bij het sluiten van banktransacties, met het oog op een goede administratieve en boekhoudkundige organisatie en een passende interne controle, voor statistische doeleinden alsook in het kader van het monetair beleid.

De wet van 30 juni 1975 betreffende het statuut van de banken, de private spaarkassen en bepaalde andere financiële instellingen had reeds de mogelijkheid ingevoerd, in artikel 71, om bij koninklijk besluit het statuut te regelen van de lasthebbers, makelaars of commissionairs die als tussenpersoon optreden voor verrichtingen van banken. De Koning heeft nooit gebruik gemaakt van die bevoegdheidsverlening.

En vertu de la circulaire 93/5 de la CBF, un agent délégué ne peut en principe représenter qu'un seul établissement de crédit. L'exclusivité concerne l'épargne et le placement (et non les crédits).

La CBF tire des articles 20 et 46 de la loi du 22 mars 1993 son pouvoir de prendre des mesures par voie de circulaire.

L'article 20 dispose que «les établissements de crédit doivent disposer d'une structure de gestion, d'une organisation administrative et comptable et d'un contrôle interne appropriés aux activités qu'ils vont exercer».

L'article 46 dispose que «les établissements de crédit sont soumis au contrôle de la Commission bancaire et financière. La Commission bancaire et financière peut se faire communiquer toutes informations relatives à l'organisation, au fonctionnement, à la situation et aux opérations des établissements de crédit».

Sur la base de ces dispositions, la CBF a estimé pouvoir imposer l'exclusivité aux établissements de crédit. L'arrêt Petercam, rendu le 8 janvier 2001 par le Conseil d'État, a toutefois sérieusement entamé la valeur juridique des circulaires. Le principe de l'exclusivité, tel qu'il est exposé dans la circulaire B93/5 aux établissements de crédit, n'est pas une simple recommandation. L'article 2.1.3. de la circulaire dispose explicitement que les agents délégués doivent respecter la règle de l'exclusivité aussi bien directement qu'indirectement et ne peuvent contourner ce principe par l'interposition de personnes physiques ou morales. Ce faisant, la CBF excède les pouvoirs qui lui sont conférés par la loi.

La base légale de la «règle de l'exclusivité» actuelle fait donc défaut. Le retrait de la règle de l'exclusivité de la circulaire B93/5 ouvre la porte au courtier bancaire, l'intermédiaire indépendant qui propose des produits d'épargne et de placement de plusieurs établissements de crédit.

Dans l'*Étude sur l'intermédiation en matière financière* de la CBF et de l'Office de contrôle des assurances du 25 octobre 2002, on peut lire à ce sujet ce qui suit :

«Si son efficacité sur le plan prudentiel a fait ses preuves, il faut cependant être conscient que l'exclusivité a aussi plusieurs inconvénients. En effet, l'exclusivité limite le jeu de la concurrence. Dans le secteur des assurances, le législateur a toujours tenu à préserver le statut des courtiers car ceux-ci augmentent la concurrence entre les compagnies d'assurances, ce qui bénéficie en fin de compte aux assurés. De la même manière, il est vraisemblable que l'introduction d'un statut de courtier dans le domaine financier pourrait apporter un élément de concurrence supplémentaire entre établissements de crédit,

Luidens de circulaire 93/5 van de CBF mag een gevolmachtigd agent in beginsel slechts één kredietinstelling vertegenwoordigen. Het betreft de exclusiviteit voor sparen en beleggen (en niet voor kredieten).

De CBF put haar bevoegdheid om via circulaire maatregelen te treffen uit de artikelen 20 en 46 van de wet van 22 maart 1993.

Artikel 20 bepaalt dat «iedere kredietinstelling moet beschikken over een voor haar voorgenomen werkzaamheden passende beleidsstructuur, administratieve en boekhoudkundige organisatie en interne controle».

Artikel 46 bepaalt dat «de kredietinstellingen onderworpen zijn aan het toezicht van de Commissie voor het Bank- en Financiewezen. De Commissie voor het Bank- en Financiewezen kan zich alle inlichtingen doen verstrekken over de organisatie, de werking, de positie en de verrichtingen van de kredietinstellingen».

Op basis van die bepalingen meende de CBF de exclusiviteit te kunnen opleggen aan de kredietinstellingen. Het arrest Petercam van 8 januari 2001 van de Raad van State heeft echter de juridische waarde van de circulaires ernstig aangetast. Het exclusiviteitsbeginsel, zoals uiteengezet in de circulaire B93/5 aan de kredietinstellingen, is immers niet louter een aanbeveling. In artikel 2.1.3. van de circulaire wordt uitdrukkelijk bepaald dat de gevolmachtigde agenten de exclusiviteitsregel zowel rechtstreeks als onrechtstreeks dienen na te leven en niet mogen omzeilen door een beroep te doen op natuurlijke of rechtspersonen die als tussenpersoon optreden. Daarmee gaat de CBF de haar door de wet toegekende bevoegdheden te buiten.

De wettelijke basis voor de huidige «exclusiviteitsregel» ontbreekt dus. Het intrekken van de exclusiviteitsregel uit de circulaire B93/5 opent de poort voor de bankmakelaar, de zelfstandige tussenpersoon die spaar- en beleggingsproducten van meerdere kredietinstellingen aanbiedt.

In de *Studie over de financiële bemiddeling* van de CBF en de Controledienst voor verzekeringen van 25 oktober 2002 staat daarover te lezen :

«De efficiëntie van het exclusiviteitsbeginsel op prudentieel vlak kan dus niet worden betwist. Maar dit beginsel heeft ook nadelen. De exclusiviteit beperkt namelijk de mededinging. In de verzekeringssector heeft de wetgever het statuut van makelaar steeds wensen te handhaven omdat dit de mededinging tussen verzekeringsondernemingen bevordert, wat uiteindelijk aan de verzekeringnemer ten goede komt. Verwacht mag worden dat de invoering van een makelaarsstatuut in de financiële sector de mededinging tussen kredietinstellingen, beleggingsondernemingen en verzekeringsondernemingen zal vergro-

entreprises d'investissement et entreprises d'assurances qui pourrait bénéficier au public en termes de rendement des produits offerts, de hauteur des commissions mises à charge et de qualité des services.» (p. 73)

L'exclusivité imposée par les pouvoirs publics n'est défendable ni du point de vue économique-financier ni du point de vue réglementaire :

1. L'exclusivité «obligatoire» n'existe pas pour tous les produits bancaires, elle n'existe que pour les produits d'épargne et de placement. Les crédits ne relèvent pas de l'exclusivité. Bon nombre d'agents bancaires indépendants ont également des activités d'intermédiaire de crédits et proposent des crédits de divers établissements de crédit.

2. Les produits d'assurance des branches 21 et 23 ont pour le consommateur l'aspect d'un produit de placement bancaire. Ce ne sont toutefois pas des produits bancaires, ils ne sont donc pas soumis à la circulaire B93/5 et échappent au contrôle de la CBF. Un courtier d'assurance qui offre un placement sous forme d'assurance ne doit pas tenir compte du principe d'exclusivité. On s'engage avec l'assureur que l'on choisit. La liberté contractuelle joue pleinement. Par contre, si le même intermédiaire propose le placement en tant que produit bancaire, il est lié à l'établissement de crédit avec lequel il collabore pour tous les produits d'épargne bancaire et de placement.

3. L'agent exclusif classique est supplanté par d'autres canaux de distribution de son mandant, la banque, comme l'Internet et la publicité postale directe. Un certain nombre d'organismes de crédit écrèment systématiquement la clientèle de leurs agents par d'autres canaux. Les clients nantis sont détournés vers la banque privée.

4. Le consommateur a tout à gagner à une concurrence accrue et à une comparabilité plus grande. L'intermédiaire qui ne travaille pas sous le régime de l'exclusivité peut tenir compte du profil d'investissement du client et lui proposer divers produits de différents établissements de crédit.

5. En ce qui concerne le marché belge, on peut également citer la loi du 5 août 1991 sur la protection de la concurrence économique. Mais la circulaire 93/5 perturbe également le marché européen. Pour nombre d'agents bancaires et d'établissements de crédit d'autres États membres, il est impossible de se présenter sur le marché libre et de fournir librement des services.

Le parallèle avec le marché de l'assurance est évident. À l'instar de la loi du 27 mars 1995 relative à l'intermédiation en assurances et à la distribution d'assurances, il faut également laisser à l'intermédiaire «bancaire» le choix de travailler en étant lié ou non à un établissement de crédit déterminé. La distinction entre la catégorie des courtiers et celle des

ten, met gunstige gevolgen voor het publiek wat betreft het rendement van de aangeboden producten, de omvang van de ten laste gelegde commissies en de kwaliteit van de dienstverlening.» (blz. 73)

De door de overheid opgelegde exclusiviteit is zowel economisch-financieel als reglementair niet houdbaar :

1. De «verplichte» exclusiviteit bestaat niet voor alle bancaire producten, maar enkel voor de bancaire spaar- en beleggingsproducten. Kredieten vallen niet onder de exclusiviteit. Heel wat zelfstandige bankagenten zijn ook actief als kredietmakelaar en bieden kredieten aan van diverse kredietinstellingen.

2. De verzekeringsproducten in tak 21 en tak 23 hebben voor de consument het uitzicht van een bancaire beleggingsproduct. Het zijn echter geen bancaire producten en bijgevolg zijn ze niet onderworpen aan de circulaire B93/5 en vallen ze niet onder het toezicht van de CBF. Een verzekeringsmakelaar die een belegging aanbiedt in een verzekeringsvorm, dient geen rekening te houden met het exclusiviteitsbeginsel. Men contracteert met de verzekeraar die men verkiest. De contractuele vrijheid speelt hier ten volle. Biedt dezelfde tussenpersoon de belegging daarentegen aan als een bankproduct, dan is hij gebonden aan de kredietinstelling waarmee hij samenwerkt voor alle bancaire spaar- en beleggingsproducten.

3. De klassieke exclusieve agent wordt verdrongen door andere distributiekanaalen van zijn principaal, de bank, zoals internet en *direct mailing*. Een aantal kredietinstellingen zuigt systematisch klanten weg bij haar agenten via andere kanalen. De begoede klanten worden afgeleid naar de *private banking*.

4. De consument wint bij meer concurrentie en vergelijkbaarheid. De tussenpersoon die niet-exclusief werkt, kan rekening houden met het beleggingsprofiel van de klant en hem diverse producten aanbieden van verschillende kredietinstellingen.

5. Voor wat de Belgische markt betreft, kan ook nog gewezen worden op de wet van 5 augustus 1991 tot bescherming van de economische mededinging. De circulaire 93/5 van de CBF verstoort echter ook de Europese markt. Voor vele bankagenten en kredietinstellingen uit andere lidstaten is het onmogelijk om zich op de vrije markt te begeven en vrij diensten te leveren.

De parallel met de verzekeringsmarkt ligt voor de hand. Net zoals dat in de wet van 27 maart 1995 betreffende de verzekeringsbemiddeling en de distributie van verzekeringen wordt bepaald, moet ook aan de «bancaire» tussenpersoon de keuze worden gelaten om al dan niet gebonden met een bepaalde kredietinstelling te werken. Het onderscheid tussen

agents qui existe dans le secteur de l'assurance doit être possible également pour les intermédiaires bancaires.

La loi du 27 mars 1995 règle l'accès à toutes les formes d'intermédiation en assurances et privilégie la protection du consommateur. Elle s'applique à tous les intermédiaires d'assurances gérant en qualité de travailleurs indépendants au sens de la législation sociale, même s'ils n'exercent ces activités qu'à titre occasionnel. Par contre, la loi exclut les intermédiaires d'assurances qui exercent des activités en vue de la réassurance de risques ou de l'assurance des risques uniquement de leur propre entreprise ou du groupe d'entreprises auquel ils appartiennent. Cela s'explique, bien entendu, par le fait que le législateur veut protéger le consommateur, et non les professionnels dans leurs relations réciproques, qu'il s'agisse d'assureurs ou de réassureurs. Il convient de noter par ailleurs que les personnes qui se bornent à fournir des avis en matière d'assurances et n'offrent pas d'assurances ne sont pas soumises à la loi.

La loi s'applique également aux personnes qui sont responsables, dans une entreprise d'assurances ou auprès d'un intermédiaire d'assurances, de la distribution des produits d'assurance et de l'offre directe des produits au public. Si l'intermédiaire d'assurances est une personne morale ou occupe des travailleurs, il faut désigner des responsables de la distribution. Ces responsables de la distribution et les personnes qui entrent en contact avec le public doivent uniquement satisfaire à certaines conditions prévues par la loi.

La loi impose donc une série de conditions aux intermédiaires d'assurances et aux responsables de la distribution.

Il est nécessaire de créer un cadre légal pour les agents bancaires et les courtiers bancaires. L'objet de la présente proposition de loi est d'organiser ce statut.

*
* *

PROPOSITION DE LOI

CHAPITRE I^{er}

Disposition générale

Article 1^{er}

La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution, à l'exception des articles 12, 16,

de categorieën 'makelaar' en 'agent', dat binnen de verzekeringssector bestaat, moet ook mogelijk zijn voor bancaire tussenpersonen.

De wet van 27 maart 1995 regelt de toegang tot alle vormen van de verzekeringsbemiddeling en stelt daarbij de bescherming van de consument centraal. Zij is van toepassing op alle verzekeringstussenpersonen die werkzaam zijn als zelfstandigen in de zin van de sociale wetgeving, ook al verrichten zij die werkzaamheden slechts occasioneel. Daarentegen sluit de wet de verzekeringstussenpersonen uit, die activiteiten uitoefenen met het oog op het herverzekeren van risico's of het verzekeren van risico's die uitsluitend gelopen worden door hun eigen ondernemingen of door de groep van ondernemingen waartoe zij behoren. De verklaring daarvoor moet uiteraard worden gezocht in het feit dat de wetgever de consument wil beschermen en niet de beroepsbeoefenaars in hun wederzijdse relaties, of het nu verzekeraars of herverzekeraars zijn. Bovendien moet worden aangestipt dat personen die uitsluitend advies verstrekken inzake verzekeringen, en daarbij geen verzekeringen aanbieden, niet onderworpen zijn aan de wet.

Daarnaast is de wet tevens van toepassing op personen die in een verzekeringsonderneming of bij een verzekeringstussenpersoon verantwoordelijk zijn voor de distributie van de verzekeringsproducten en voor het rechtstreeks aanbieden van de producten aan het publiek. Als de verzekeringstussenpersoon een rechtspersoon is of werknemers in dienst heeft, moeten verantwoordelijken voor de distributie worden aangesteld. Die verantwoordelijken voor de distributie en personen die in contact staan met het publiek, moeten enkel aan welbepaalde vereisten van de wet voldoen.

De wet legt dus een aantal vereisten op aan de verzekeringstussenpersonen en aan de verantwoordelijken voor de distributie.

Een wettelijk kader voor de bankagenten en de bankmakelaars is noodzakelijk. Dit wetsvoorstel beoogt dat statuut te organiseren.

Luc WILLEMS.

*
* *

WETSVOORSTEL

HOOFDSTUK I

Algemene bepaling

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet, behalve de artikelen 12,

§ 2, et 19, qui règlent une matière visée à l'article 77 de la Constitution.

CHAPITRE II

Objet et champ d'application

Art. 2

La présente loi fixe les conditions à remplir pour pouvoir agir en qualité d'intermédiaire financier ou offrir en vente au public des produits financiers sous quelque forme que ce soit, ainsi que les règles régissant l'information du public. Elle organise en outre le contrôle du respect de ces règles et conditions.

Art. 3

§ 1^{er}. La présente loi s'applique à tous les intermédiaires en produits bancaires et de placement, à l'exception des intermédiaires en matière de crédit à la consommation, de crédit hypothécaire et de commerce de devises.

Par intermédiaire en produits bancaires et de placement, il faut entendre toute personne morale ou toute personne physique ayant la qualité de travailleur indépendant au sens de la législation sociale qui exerce, sous quelque forme que ce soit, même à titre occasionnel, une des activités définies ci-après :

1^o courtier bancaire: la personne physique dont la profession ou la personne morale dont l'objet social consiste à mettre en rapport, en son nom propre et pour son propre compte, en dehors de tout pouvoir de représentation, un organisme financier et un tiers en vue de l'accomplissement de certaines opérations bancaires telles que des opérations de crédit, d'épargne ou de placement, sans exercer dans ce cadre les activités visées dans la loi du 6 avril 1995 relative aux marchés secondaires, au statut des entreprises d'investissement et à leur contrôle, aux intermédiaires et conseillers en placements;

2^o agent bancaire: la personne physique dont la profession ou la personne morale dont l'objet social consiste à effectuer, au nom et pour le compte d'un organisme financier, des opérations relevant de son activité normale, en contact direct avec la clientèle;

3^o sous-agent bancaire: la personne physique dont la profession ou la personne morale dont l'objet social consiste à agir pour le compte des personnes visées aux points 1^o et 2^o ;

4^o conseiller financier: la personne physique dont la profession ou la personne morale dont l'objet social consiste à conseiller et à assister, en son nom

16, § 2, en 19, die een aangelegenheid regelen als bedoeld in artikel 77 van de Grondwet.

HOOFDSTUK II

Doel en toepassingsgebied

Art. 2

Deze wet bepaalt de voorwaarden waaraan voldaan moet zijn om als financiële tussenpersoon op te treden of om financiële producten aan het publiek te koop aan te bieden in welke vorm ook, alsook de regels betreffende de informatie aan het publiek, en organiseert de controle op de naleving van die voorwaarden en regels.

Art. 3

§ 1. Deze wet is van toepassing op alle bemiddelaars inzake bank- en beleggingsproducten, met uitzondering van de bemiddelaars inzake consumentenkrediet, de bemiddelaars inzake hypothecair krediet en de bemiddelaars inzake valutahandel.

Onder bemiddelaars inzake bank- en beleggingsproducten worden verstaan alle rechtspersonen of natuurlijke personen, werkzaam als zelfstandige in de zin van de sociale wetgeving, die in welke vorm ook een van de hierna vermelde werkzaamheden uitoefenen, zelfs occasioneel :

1^o de bankmakelaar: de natuurlijke persoon die beroepshalve of de rechtspersoon die vanuit zijn maatschappelijk doel, in eigen naam en voor eigen rekening, zonder enige vertegenwoordigingsbevoegdheid, een financiële instelling en een derde samenbrengt voor welbepaalde bankverrichtingen, zowel krediet-, spaar- als beleggingsverrichtingen, zonder daarbij de activiteiten uit te oefenen bedoeld in de wet van 6 april 1995 inzake de secundaire markten, het statuut en het toezicht op de beleggingsondernemingen, de bemiddelaars en beleggingsadviseurs;

2^o de bankagent: de natuurlijke persoon die beroepshalve of de rechtspersoon die vanuit zijn maatschappelijk doel bevoegd is om in naam en voor rekening van een financiële instelling verrichtingen uit te voeren die tot haar normaal bedrijf behoren, in rechtstreeks contact met de clientèle;

3^o de banksubagent: de natuurlijke persoon die beroepshalve of de rechtspersoon die vanuit zijn maatschappelijk doel handelt voor rekening van de personen bedoeld in de punten 1^o en 2^o;

4^o de financiële adviseur: de natuurlijke persoon die beroepshalve of de rechtspersoon die vanuit zijn maatschappelijk doel, in eigen naam en voor eigen

propre et pour son propre compte, en dehors de tout pouvoir de représentation, les personnes intéressées par des opérations financières dans le cadre de la planification du crédit, de l'épargne, d'une succession ou de placements, sans exercer dans ce cadre les activités visées dans la loi du 6 avril 1995 relative aux marchés secondaires, au statut des entreprises d'investissement et à leur contrôle, aux intermédiaires et conseillers en placements.

§ 2. Les dispositions de la présente loi sont applicables aux personnes qui, dans un établissement de crédit, sont désignées comme responsables de la distribution de produits bancaires et de placement. Ces personnes doivent satisfaire aux mêmes conditions de connaissances professionnelles, d'aptitude et d'honorabilité professionnelle que celles prescrites pour les intermédiaires visés à l'article 13, 1^o et 3^o.

Art. 4

Lorsque l'une des activités professionnelles définies à l'article 3, § 1^{er}, est exercée par une personne morale ou par une personne physique occupant des travailleurs, les conditions relatives aux connaissances professionnelles, aptitudes et honorabilité professionnelle requises doivent être remplies par les personnes qui sont désignées comme responsables de la distribution de produits bancaires et de placement.

Art. 5

Les intermédiaires visés à l'article 4 et les établissements de crédit désignent des responsables de la distribution, c'est-à-dire au moins un pour le siège central et un par succursale où une activité de distribution est exercée. S'ils y emploient plus de cinq personnes, ils désignent au moins deux responsables de la distribution pour le siège central.

CHAPITRE III

Inscription

Section 1^{re}

Dispositions générales

Art. 6

Nul ne peut exercer en Belgique une des activités définies à l'article 3, § 1^{er}, s'il n'est inscrit au registre des intermédiaires en produits bancaires et de placement tenu par la Commission bancaire, financière et des assurances. En fonction de l'activité visée à l'article 3, § 1^{er}, alinéa 2, qu'il exerce, l'intermédiaire est

rekening, zonder enige vertegenwoordigingsbevoegdheid, in financiële verrichtingen geïnteresseerde personen adviseert en bijstaat in het kader van zowel krediet-, spaar-, successie- als beleggingsplanning, zonder daarbij de activiteiten uit te oefenen bedoeld in de wet van 6 april 1995 inzake de secundaire markten, het statuut en het toezicht op de beleggingsondernemingen, de bemiddelaars en beleggingsadviseurs.

§ 2. De bepalingen van deze wet zijn van toepassing op de personen die in een kredietinstelling als verantwoordelijke voor de distributie van bank- en beleggingsproducten zijn aangewezen. Voor die personen gelden dezelfde vereisten van beroepskennis, geschiktheid en professionele betrouwbaarheid als voorgeschreven voor de tussenpersonen in artikel 13, 1^o, en 3^o.

Art. 4

Als een van de in artikel 3, § 1, omschreven beroepswerkzaamheden uitgeoefend wordt door een rechtspersoon of door een natuurlijke persoon die werknemers in dienst heeft, gelden de vereisten van beroepskennis, geschiktheid en professionele betrouwbaarheid voor de personen die als verantwoordelijke voor de distributie van bank- en beleggingsproducten zijn aangewezen.

Art. 5

De in artikel 4 bedoelde tussenpersonen en de kredietinstellingen wijzen verantwoordelijken aan voor de distributie, ten minste één voor de hoofdzetel en één per bijkantoor waar een distributieactiviteit wordt uitgeoefend. Indien ze er meer dan vijf personen tewerkstellen, wijzen ze voor de hoofdzetel minstens twee verantwoordelijken voor de distributie aan.

HOOFDSTUK III

Inschrijving

Afdeling 1

Algemene bepalingen

Art. 6

Niemand mag in België een van de werkzaamheden omschreven in artikel 3, § 1, uitoefenen zonder ingeschreven te zijn in het register van de bemiddelaars van bank- en beleggingspersonen bijgehouden door de Commissie voor het bank-, financie- en assurantie- wezen. Dat register wordt onderverdeeld in de cate-

inscrit respectivement dans la catégorie « courtiers bancaires », « agents bancaires », « sous-agents bancaires » ou « conseillers financiers ».

Art. 7

L'intermédiaire qui souhaite être inscrit dans la catégorie « courtiers bancaires » joint à sa demande d'inscription une déclaration sur l'honneur de laquelle il ressort qu'il exerce ses activités professionnelles en dehors de tout contrat d'agence exclusive ou de tout autre engagement juridique lui imposant de placer la totalité ou une partie déterminée de sa production auprès d'un ou de plusieurs établissements de crédit appartenant au même groupe.

L'intermédiaire inscrit dans la catégorie « courtiers bancaires » affiche dans chacun de ses points de vente, de manière claire, lisible et non équivoque, et tient à la disposition de tout candidat client qui en fait la demande, la part de chaque établissement de crédit qui représentait au moins 5 % de son chiffre d'affaires au cours du dernier exercice comptable.

Sans préjudice des dispositions légales relatives à l'inviolabilité du domicile et à la protection de la vie privée, la Commission bancaire, financière et des assurances peut effectuer une enquête, y compris dans les locaux où l'intermédiaire exerce son activité ou au siège des établissements de crédit concernés, en vue de contrôler la véracité de cette déclaration.

Toute modification aux données sur lesquelles porte la déclaration sur l'honneur visée à l'alinéa 1^{er} doit être communiquée sans délai à la Commission.

Art. 8

L'intermédiaire en produits bancaires et de placement mentionne son numéro d'inscription au registre des intermédiaires sur son papier à lettre et sur tous les autres documents relatifs à ses activités d'intermédiation financière qui émanent de lui ainsi que dans la publicité qu'il fait.

Il informe le client qui en fait la demande de la nature et de l'étendue de ses compétences.

Les mentions prévues à l'alinéa 1^{er} sont, en ce qui concerne les agents bancaires, complétées par la dénomination de l'établissement de crédit au nom et pour le compte duquel ils agissent en exclusivité et, en ce qui concerne les sous-agents bancaires, par le nom de l'intermédiaire pour lequel ils travaillent.

Les personnes visées à l'article 3, § 2, mentionnent, dans tous leurs contacts avec le public, le nom de l'éta-

gorieën « bankmakelaars », « bankagenten », « banksubagenten » en « financiële adviseurs » die respectievelijk overeenkomen met de in artikel 3, § 1, tweede lid, bedoelde werkzaamheden.

Art. 7

De tussenpersoon die ingeschreven wil worden in de categorie « bankmakelaars » voegt bij zijn verzoek om inschrijving een verklaring op erewoord waaruit blijkt dat hij zijn beroepswerkzaamheden uitoefent buiten enige exclusieve agentuurovereenkomst of enige andere juridische verbintenis die hem verplicht zijn hele productie of een bepaald deel ervan te plaatsen bij een kredietinstelling of enkele kredietinstellingen die tot een zelfde groep behoren.

De tussenpersoon die ingeschreven staat in de categorie « bankmakelaars » kondigt in elk van zijn verkooppunten, op een heldere, leesbare en ondubbelzinnige wijze, met een affiche elk aandeel van een kredietinstelling aan dat minstens 5 % vertegenwoordigde van zijn omzetcijfer in de loop van het recentste boekjaar en houdt het ter beschikking van elke kandidaat-cliënt die erom verzoekt.

Onverminderd de wettelijke bepalingen betreffende de onschendbaarheid van de woning en de bescherming van de persoonlijke levenssfeer, mag de Commissie voor het bank-, financie- en assurantie-wezen een onderzoek uitvoeren, inclusief in de lokalen die door de tussenpersoon worden gebruikt voor de uitoefening van zijn werkzaamheid of op de zetel van de betrokken kredietinstellingen om de juistheid van die verklaring na te gaan.

Elke wijziging in de gegevens waarop de in het eerste lid bedoelde verklaring op erewoord betrekking heeft, wordt dadelijk aan de Commissie meege-deeld.

Art. 8

De bemiddelaar in bank- en beleggingsproducten vermeldt op het briefpapier en al de andere documenten betreffende de activiteiten van financiële bemiddeling die van hem uitgaan, evenals op zijn reclame, zijn inschrijvingsnummer in het register van de tussenpersonen.

Op vraag van de cliënt deelt hij hem de aard en de draagwijdte van zijn bevoegdheden mee.

De in het eerste lid bedoelde vermeldingen worden, wat de bankagenten betreft, aangevuld met de naam van de kredietinstelling in wiens naam en voor wiens rekening zij in exclusiviteit handelen en, wat de banksubagenten betreft, met de naam van de tussenpersoon voor wie ze werken.

De in artikel 3, § 2, bedoelde personen vermelden bij elk contact met het publiek de naam van de kre-

blissement de crédit pour lequel elles travaillent, directement ou indirectement.

Art. 9

Pour les activités visées par la présente loi, nul ne peut porter le titre de courtier bancaire, agent bancaire, sous-agent bancaire ou conseiller financier s'il n'est inscrit au registre des intermédiaires en produits bancaires et de placement, dans la catégorie correspondante.

Art. 10

Les ressortissants d'un État membre de l'Union européenne sont inscrits au registre des intermédiaires en produits bancaires et de placement à condition qu'ils satisfassent aux conditions prévues à l'article 13.

Section 2

Procédure et conditions

Art. 11

Toute demande d'immatriculation est envoyée à la Commission bancaire, financière et des assurances dans les formes et dans les conditions fixées par le Roi. Dans sa demande, le candidat doit indiquer dans quelle catégorie il souhaite être inscrit.

Le candidat fournit, à l'appui de sa demande, les documents nécessaires prouvant qu'il satisfait à toutes les conditions.

Sans préjudice des dispositions de l'article 13, plusieurs candidats peuvent introduire leur demande d'inscription collectivement si leurs obligations sont garanties par un organisme central. Pour l'application de la présente loi, leur dossier sera traité comme s'il s'agissait d'une seule entreprise.

La commission décide, dans les soixante jours de la réception de la demande et des documents requis, d'inscrire ou non le candidat au registre dans la catégorie qu'il a demandée. La commission notifie sa décision au demandeur par lettre recommandée à la poste. En cas de refus, la décision est motivée. Toute modification aux documents visés à l'alinéa 2 est communiquée immédiatement à la commission, sans préjudice du droit de celle-ci de recueillir des informations auprès de l'intéressé ou de lui réclamer des documents probants.

La personne immatriculée qui ne satisfait plus à une des conditions prévues à l'article 13 ou qui ne

dietinstelling waarvoor zij op directe of indirecte wijze werken.

Art. 9

Voor de werkzaamheden bedoeld bij deze wet, mag niemand de titel van bankmakelaar, bankagent of banksubagent of financieel adviseur dragen tenzij hij is ingeschreven in de overeenstemmende categorie in het register van de bemiddelaars in bank- en beleggingsproducten.

Art. 10

De onderdanen van een lidstaat van de Europese Unie worden ingeschreven in het register van de bemiddelaars in bank- en beleggingsproducten op voorwaarde dat zij voldoen aan de voorwaarden bepaald in artikel 13.

Afdeling 2

Procedure en voorwaarden

Art. 11

Elke aanvraag om registratie wordt overeenkomstig de door de Koning vastgestelde vormen en voorwaarden gericht aan de Commissie voor het bank-, financie- en assurantiewezen. In zijn aanvraag geeft de kandidaat aan in welke categorie hij ingeschreven wenst te worden.

De kandidaat staft zijn aanvraag met de nodige documenten die aantonen dat hij aan alle voorwaarden voldoet.

Zonder afbreuk te doen aan de bepalingen van artikel 13 kunnen meerdere kandidaten hun aanvraag tot inschrijving collectief indienen, indien hun verplichtingen door een centrale instelling worden gewaarborgd. Voor de toepassing van deze wet wordt hun dossier behandeld alsof het om een enkele onderneming gaat.

Binnen zestig dagen na ontvangst van de aanvraag en van de vereiste documenten beslist de commissie de kandidaat al dan niet in het register in te schrijven onder de door hem gevraagde categorie. De Commissie brengt haar beslissing ter kennis van de aanvrager bij een ter post aangetekende brief. In geval van weigering wordt de beslissing gemotiveerd. Elke wijziging van de in het tweede lid vermelde documenten wordt onverwijld aan de commissie medegedeeld, onverminderd het recht van de commissie om bij de betrokkene informatie in te winnen of bewijskrachtige documenten op te vragen.

Wanneer een geregistreerde persoon niet meer voldoet aan een van de voorwaarden van artikel 13 of

respecte pas les dispositions de l'article 14, sera mise en demeure de régulariser sa situation par la commission. Si elle ne satisfait pas à cette mise en demeure dans le délai fixé par la commission, son inscription au registre sera radiée.

Lorsqu'elle ne remplit plus les conditions de l'article 7, elle est inscrite dans une autre catégorie du registre.

La liste des intermédiaires en produits bancaires et de placement enregistrés est publiée, par catégorie, tous les deux ans au *Moniteur belge*.

Art. 12

La décision d'inscription ou de refus d'inscription dans une catégorie du registre des intermédiaires, de radiation ou de modification de l'inscription prise par la Commission bancaire, financière et des assurances peut faire l'objet d'un recours devant le Conseil d'État, conformément à la procédure fixée par l'article 126 de la loi du 2 août 2002 relative à la surveillance du secteur financier et aux services financiers.

Art. 13

Pour pouvoir être inscrit au registre des intermédiaires en produits bancaires et de placement et pouvoir conserver cette inscription, l'intermédiaire financier en question doit :

1° posséder les connaissances professionnelles requises;

2° avoir une capacité financière suffisante. Le Roi détermine la forme et le contenu de cette exigence sur proposition de la Commission bancaire, financière et des assurances;

3° présenter une aptitude et une honorabilité professionnelle suffisantes. Les articles 3, 3bis et 3ter de l'arrêté royal n° 22 du 24 octobre 1934 portant interdiction à certains condamnés et aux faillis d'exercer certaines fonctions, professions ou activités et conférant aux tribunaux de commerce la faculté de prononcer de telles interdictions, ne s'appliquent, en ce qui concerne la présente loi, qu'aux personnes qui souhaitent exercer les activités visées à l'article 3 en qualité de travailleur indépendant;

4° avoir assuré les risques liés à la responsabilité professionnelle. Sont toutefois dispensés de l'obligation d'assurer leur responsabilité professionnelle, les intermédiaires agissant pour le compte ou au nom d'établissements de crédit ou d'autres intermédiaires, y compris les compagnies d'assurances, qui assument cette responsabilité. Le Roi fixe, sur propo-

indien hij in gebreke blijft de voorschriften van artikel 14 na te leven, wordt hij door de commissie aangehouden om zijn toestand te regulariseren. Indien hij daaraan geen gevolg geeft binnen de door de commissie gestelde termijn, wordt zijn inschrijving in het register geschrapt.

Indien een geregistreerde persoon niet meer voldoet aan de voorwaarden van artikel 7, wordt hij naar een andere categorie van het register overgebracht.

De lijst van de geregistreerde bemiddelaars in bank- en beleggingsproducten wordt, per categorie, tweejaarlijks bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad*.

Art. 12

Tegen een beslissing van de Commissie voor het bank-, financie- en assurantiewezen tot inschrijving in een categorie van het register van de tussenpersonen of tot weigering, schrapping of wijziging van de inschrijving is beroep mogelijk bij de Raad van State volgens de procedure bedoeld in artikel 126 van de wet van 2 augustus 2002 betreffende het toezicht op de financiële sector en de financiële diensten.

Art. 13

Om in het register van de bemiddelaars in bank- en beleggingsproducten te worden ingeschreven en die inschrijving te behouden, moet de betrokken financiële tussenpersoon :

1° de vereiste beroepskennis bezitten;

2° een voldoende financiële draagkracht waarborgen. De Koning bepaalt op voorstel van de Commissie voor het bank-, financie- en assurantiewezen de vorm en de inhoud van die vereiste;

3° een voldoende geschiktheid en professionele betrouwbaarheid garanderen. De artikelen 3, 3bis en 3ter van het koninklijk besluit nr. 22 van 24 oktober 1934 waarbij aan bepaalde veroordeelden en aan de gefailleerden verbod wordt opgelegd bepaalde ambten, beroepen of werkzaamheden uit te oefenen en waarbij aan de rechtbanken van koophandel de bevoegdheid wordt toegekend dergelijk verbod uit te spreken, zijn, wat deze wet betreft, enkel van toepassing op degenen die de in artikel 3 vermelde werkzaamheden als zelfstandige wensen uit te oefenen;

4° de risico's voor beroepsaansprakelijkheid verzekerd hebben. Van de vereiste van beroepsaansprakelijkheidsverzekering zijn evenwel vrijgesteld de tussenpersonen, voor zover de kredietinstellingen of andere tussenpersonen, met inbegrip van de verzekeringsondernemingen, waarvoor of in naam waarvan zij optreden, die aansprakelijkheid op zich nemen. De

sition de la Commission bancaire, financière et des assurances, les conditions de l'assurance;

5° s'abstenir de participer à la promotion, à la conclusion et à l'exécution de transactions manifestement contraires :

a) aux dispositions législatives et réglementaires du droit belge qui sont impératives, s'il s'agit de transactions conclues avec un établissement de crédit qui fait l'objet d'un agrément en Belgique;

b) aux dispositions législatives et réglementaires du droit belge qui sont d'intérêt général, s'il s'agit de transactions conclues avec un établissement de crédit qui ne fait pas l'objet d'un agrément en Belgique;

6° ne traiter qu'avec des organismes financiers qui sont agréés en application de la loi du 22 mars 1993 relative au statut et au contrôle des établissements de crédit et qui sont autorisés à exécuter des transactions financières relevant de leur activité habituelle;

7° payer un droit d'inscription annuel. Le ministre qui a les Affaires économiques dans ses attributions détermine, sur proposition de la Commission bancaire, financière et des assurances, le montant de ce droit d'inscription, suivant les critères à déterminer par le Roi.

Art. 14

§ 1^{er}. Par connaissances professionnelles requises visées à l'article 13, 1^o, il y a lieu d'entendre :

1^o une connaissance suffisante des matières suivantes :

a) connaissances techniques :

i) la législation relative au contrat d'agence commerciale, la législation financière, en particulier la législation sur l'épargne et le placement, les transactions financières, les organismes et les marchés, les pratiques boursières et l'octroi de crédits, y compris les dispositions importantes de la réglementation européenne et les aspects fiscaux;

ii) la législation relative à la protection du consommateur et la législation sur les pratiques du commerce;

b) connaissances de gestion d'entreprises :

i) principes fondamentaux de la comptabilité;

ii) principes fondamentaux du droit fiscal, économique et social de la profession;

iii) une expérience pratique en intermédiation et consultance financières.

La Commission bancaire, financière et des assurances détermine la structure et le contenu de cette expé-

Koning bepaalt op voorstel van de Commissie voor het bank-, financie- en assurantiewezen de voorwaarden van de verzekering;

5° zich ervan onthouden deel te nemen aan de promotie, de sluiting en de uitvoering van transacties die klaarblijkelijk strijdig zijn :

a) met de wettelijke en reglementaire bepalingen van het Belgisch recht die van dwingende orde zijn, wanneer het gaat om transacties gesloten met een in België toegelaten kredietinstelling;

b) met de wettelijke en reglementaire bepalingen van het Belgisch recht die van algemeen belang zijn, wanneer het gaat om transacties gesloten met een niet in België toegelaten kredietinstelling;

6° slechts handelen met financiële instellingen die erkend zijn met toepassing van de wet van 22 maart 1993 op het statuut van en het toezicht op de kredietinstellingen en die gemachtigd zijn om financiële verrichtingen uit te voeren die tot hun normaal bedrijf behoren;

7° een jaarlijks inschrijvingsrecht betalen. Op voorstel van de Commissie voor het bank-, financie- en assurantiewezen bepaalt de minister die bevoegd is voor Economische Zaken, het bedrag van dat inschrijvingsrecht volgens de door de Koning te bepalen criteria.

Art. 14

§ 1. Onder de in artikel 13, 1^o, bedoelde beroeps-kennis wordt verstaan :

1^o een voldoende kennis van de volgende mater-ies :

a) technische kennis :

i) de wetgeving op de handelsagentuurovereenkomst, de financiële wetgeving, in het bijzonder de wetgeving inzake sparen en beleggen, financiële transacties, instellingen en markten, beurspraktijken en kredietverstrekking, met inbegrip van de belangrijke bepalingen van de Europese regelgeving en van de fiscale aspecten;

ii) de wetgeving op de bescherming van de consu-ment en de wetgeving op de handelspraktijken;

b) bedrijfsbeheer :

i) grondbegrippen van boekhouding;

ii) grondbegrippen van fiscaal, economisch en sociaal recht in verband met het beroep;

iii) een praktische ervaring in financiële bemidde-ling en advisering.

De Commissie voor het bank-, financie- en assur-antiewezen bepaalt de structuur en de inhoud van die

rience pratique, ainsi que les actes pouvant être accomplis sous la supervision d'une personne inscrite au cours de la période d'acquisition de l'expérience pratique.

§ 2. La preuve des connaissances professionnelles requises est fournie par :

1^o les porteurs de l'un des diplômes d'enseignement supérieur énumérés par le Roi, qui ont acquis une expérience pratique dont la durée est déterminée par le Roi mais ne pourra excéder deux années;

2^o les porteurs d'un diplôme de l'enseignement secondaire supérieur, qui :

a) auront suivi avec fruit un cours spécialisé en intermédiation financière organisé par ou en vertu d'un décret d'un gouvernement communautaire, par une organisation professionnelle représentative, par un organisme de crédit ou un intermédiaire y compris les compagnies d'assurances et agréé par la Commission bancaire, financière et des assurances;

b) ont accumulé une expérience pratique dont la durée sera fixée par le Roi mais ne pourra excéder deux années.

La durée de cette expérience pratique est réduite de moitié pour les personnes qui ne demandent pas leur inscription dans la catégorie « courtiers bancaires » du registre des intermédiaires.

Les établissements de crédit, les organisations professionnelles et les intermédiaires communiquent à la Commission bancaire, financière et des assurances la structure et le contenu de leur programme de formation. La commission vérifie si le programme de formation répond aux exigences requises en vertu du présent article et si les lauréats ont suivi le programme avec fruit. La commission peut, si nécessaire, retirer son agrément.

§ 3. Le Roi peut, sur proposition de la Commission bancaire, financière et des assurances, modifier les dispositions des paragraphes précédents afin de les mettre en concordance avec les dispositions légales ou réglementaires modifiées en matière d'enseignement supérieur ou secondaire.

Art. 15

Les établissements de crédit intéressés rendent périodiquement compte à la Commission bancaire, financière et des assurances de l'exécution de la disposition de l'article 3, § 2, alinéa 1^{er}, en lui communiquant une liste nominative des personnes visées, ainsi que le relevé de toutes les modifications apportées ultérieurement à cette liste. La Commission bancaire, financière et des assurances inscrit ces personnes en

praktische ervaring, alsook de handelingen die onder supervisie van een ingeschreven persoon kunnen worden verricht tijdens de periode waarin praktische ervaring wordt opgedaan.

§ 2. Het bewijs van de vereiste beroepskennis wordt geleverd door :

1^o de houders van één van de door de Koning opgesomde diploma's van hoger onderwijs die een praktische ervaring hebben opgedaan waarvan de duur door de Koning wordt bepaald doch die niet langer mag zijn dan twee jaar;

2^o de houders van een diploma van hoger middelbaar onderwijs die :

a) met vrucht een gespecialiseerde cursus in financiële bemiddeling hebben gevolgd die wordt georganiseerd door of krachtens een decreet van een gemeenschapsregering, een representatieve beroepsorganisatie, een kredietinstelling of een tussenpersoon, met inbegrip van de kredietinstellingen, en die erkend is door de Commissie voor het bank-, financie- en assurantiewezen;

b) en een praktische ervaring hebben opgedaan waarvan de duur door de Koning wordt bepaald doch die niet langer mag zijn dan twee jaar.

Voor de personen die geen inschrijving in de categorie « bankmakelaars » van het register van de tussenpersonen aanvragen, wordt de duurtijd van de praktische ervaring verminderd tot de helft.

De kredietinstellingen, de beroepsorganisaties en de tussenpersonen delen aan de de Commissie voor het bank-, financie- en assurantiewezen de structuur en de inhoud van hun opleidingsprogramma mee. De Commissie controleert of het opleidingsprogramma aan de in dit artikel gestelde eisen voldoet en of de geslaagde deelnemers met goed gevolg het programma hebben afgewerkt. Zo nodig kan de Commissie de erkenning intrekken.

§ 3. De Koning kan, op voorstel van de Commissie voor het bank-, financie- en assurantiewezen, de bepalingen van de vorige paragrafen wijzigen om ze in overeenstemming te brengen met de gewijzigde wettelijke of reglementaire bepalingen inzake het hoger of secundair onderwijs.

Art. 15

De betrokken kredietinstellingen geven over het bepaalde in artikel 3, § 2, eerste lid, periodiek reken-schap aan de Commissie voor het bank-, financie- en assurantiewezen door mededeling van een naamlijst van de betreffende personen en van alle latere wijzigingen in die lijst. Die personen worden door de commissie ingeschreven met vermelding van het code-nummer waaronder de kredietinstelling is geregi-

mentionnant le numéro de code sous lequel est immatriculé l'établissement de crédit en application de la loi du 22 mars 1993 relative au statut et au contrôle des établissements de crédit.

Les intermédiaires financiers intéressés rendent périodiquement compte à la Commission bancaire, financière et des assurances de l'exécution de la disposition de l'article 4, alinéa 1^{er}, en lui communiquant une liste nominative des personnes responsables ainsi que le relevé de toutes les modifications apportées ultérieurement à cette liste. La commission inscrit ces personnes en mentionnant le numéro d'inscription de l'intermédiaire qui les emploie. L'article 11 s'applique par analogie.

En ce qui concerne toutes les personnes visées à l'article 3, § 2, et à l'article 4, l'employeur conserve la liste et les pièces y afférentes et les tient à la disposition de la Commission.

CHAPITRE IV

Organisation du contrôle

Art. 16

§ 1^{er}. La Commission bancaire, financière et des assurances est chargée du contrôle du respect des dispositions de la présente loi. Elle crée à cet effet un service distinct.

Lorsque la commission relève des pratiques contraires à des législations autres que la présente loi, elle en informe les autorités qui ont ces matières dans leurs attributions. De même, celles-ci informent la Commission lorsque leurs services ont constaté des infractions aux lois ou arrêtés commises par des personnes soumises à la présente loi. Ces informations restent soumises au secret professionnel auquel ces autorités sont tenues.

La commission pourra, d'office ou sur plainte, avertir et éventuellement suspendre ou faire radier du registre les intermédiaires si elle estime que ces infractions démontrent qu'ils ne possèdent plus l'aptitude requise en vertu de l'article 13.

La radiation entraîne l'interdiction d'exercer l'activité réglementée en Belgique et de porter le titre.

§ 2. La décision d'avertissement, de suspension ou de radiation de la Commission bancaire, financière et des assurances peut faire l'objet d'un recours devant le Conseil d'État, conformément à la procédure fixée en vertu de l'article 126 de la loi du 2 août 2002 relative à la surveillance du secteur financier et aux services financiers.

streerd krachtens de wet van de wet van 22 maart 1993 op het statuut van en het toezicht op de kredietinstellingen.

De betrokken financiële tussenpersonen geven over de uitvoering van het bepaalde in artikel 4, eerste lid, periodiek rekenschap aan de commissie voor het bank-, financie- en assurantiewezen door mededeling van een naamlijst van de verantwoordelijke personen en van alle latere wijzigingen in die lijst. Die personen worden door de Commissie ingeschreven met vermelding van het inschrijvingsnummer van de tussenpersoon die hen tewerkstelt. Artikel 11 is van overeenkomstige toepassing.

Betreffende al de in de artikelen 3, § 2, en 4 bedoelde personen bewaart de werkgever de lijst met de bijhorende stukken en houdt hij die ter beschikking van de Commissie.

HOOFDSTUK IV

Organisatie van het toezicht

Art. 16

§ 1. De Commissie voor het bank-, financie- en assurantiewezen wordt belast met de controle op de naleving van deze wet. Daartoe richt zij een afzonderlijke dienst in.

Wanneer de commissie praktijken vaststelt die strijdig zijn met andere wetgevingen dan deze wet, brengt zij de overheden die bevoegd zijn voor die aangelegenheden daarvan op de hoogte. Evenzo brengen die overheden de Commissie op de hoogte van de door hen vastgestelde inbreuken op wetten of besluiten door de aan deze wet onderworpen personen. Die inlichtingen blijven onderworpen aan de regels van het beroepsgeheim waartoe die overheden zijn gehouden.

De commissie kan ambtshalve of na klacht de tussenpersonen waarschuwen en eventueel schorsen of schrappen uit het register, indien zij oordeelt dat die inbreuken aantonen dat die personen niet meer geschikt zijn overeenkomstig artikel 13.

De schrapping houdt het verbod in om de gereglementeerde werkzaamheid in België uit te oefenen en de titel te voeren.

§ 2. Tegen een beslissing van de Commissie voor het bank-, financie- en assurantiewezen tot waarschuwing, schorsing of schrapping is beroep mogelijk bij de Raad van State volgens de procedure bedoeld in artikel 126 van de wet van 2 augustus 2002 betreffende het toezicht op de financiële sector en de financiële diensten.

Art. 17

La Commission bancaire, financière et des assurances peut émettre des avis concernant les arrêtés à prendre en exécution de la présente loi.

CHAPITRE V

Sanctions

Art. 18

§ 1^{er}. Sans préjudice de l'application de peines plus sévères prévues par le Code pénal, sera puni d'un emprisonnement de huit jours à trois mois et d'une amende de 200 à 2 000 euros ou d'une de ces peines seulement, celui qui, dans une intention frauduleuse :

1^o exerce l'activité d'intermédiaire sans être inscrit au registre des intermédiaires financiers ou sans agir pour le compte d'un intermédiaire inscrit au registre;

2^o porte, pour désigner sa profession, le titre de courtier bancaire sans être inscrit au registre dans la catégorie « courtiers bancaires »;

3^o charge un travailleur d'effectuer des opérations financières lorsque celui-ci ne remplit pas les conditions fixées par la présente loi;

4^o effectue des opérations financières indiquées par un intermédiaire non inscrit;

5^o offre un contrat d'agence à un intermédiaire non inscrit.

Les personnes condamnées pour une des infractions visées à l'alinéa 1^{er} peuvent se voir infliger la fermeture définitive ou provisoire d'une partie ou de l'ensemble des locaux affectés à l'exercice de l'activité d'intermédiaire.

Si les infractions visées à l'alinéa 1^{er} sont dues à la négligence, elles seront punies d'une amende de 1 à 25 euros.

§ 2. Toutes les dispositions du livre I^{er} du Code pénal, y compris le chapitre VII et l'article 85, sont applicables aux infractions visées par la présente loi.

§ 3. Toute personne qui refuse de fournir les renseignements et documents que la Commission bancaire, financière et des assurances a demandés afin de pouvoir contrôler l'application de la présente loi, qui s'oppose aux mesures d'investigation ou qui fait une fausse déclaration, sera punie d'un emprisonnement de huit à quinze jours et d'une amende de 26 à 1 000

Art. 17

De Commissie voor het bank-, financie- en assurantiwezen kan adviezen uitbrengen in verband met de besluiten te nemen ter uitvoering van deze wet.

HOOFDSTUK V

Sancties

Art. 18

§ 1. Onverminderd de toepassing van strengere in het Strafwetboek gestelde straffen, wordt met gevangenisstraf van acht dagen tot drie maanden en met geldboete van 200 euro tot 2 000 euro of met een van die straffen alleen gestraft, hij die met bedrieglijk opzet :

1^o de werkzaamheid van tussenpersoon uitoefent zonder ingeschreven te zijn in het register van de financiële tussenpersonen of zonder te handelen voor rekening van een in het register ingeschreven tussenpersoon;

2^o voor de aanduiding van zijn beroep de titel van bankmakelaar gebruikt zonder in het register ingeschreven te zijn in de categorie « bankmakelaars »;

3^o aan een werknemer opdracht geeft financiële verrichtingen uit te voeren zonder dat die werknemer aan de in deze wet gestelde voorwaarden voldoet;

4^o door een niet-ingeschreven tussenpersoon doorgegeven financiële verrichtingen uitvoert;

5^o aan een niet-ingeschreven tussenpersoon een agentuurovereenkomst aanbiedt.

Aan de personen die wegens een van de in het eerste lid vermelde inbreuken veroordeeld worden, kan een definitieve of tijdelijke sluiting worden opgelegd van een deel van de lokalen of van alle lokalen die worden gebruikt voor de uitoefening van de werkzaamheid van tussenpersoon.

Indien de in het eerste lid vermelde inbreuken te wijten zijn aan nalatigheid, worden zij gestraft met geldboete van 1 euro tot 25 euro.

§ 2. Alle bepalingen van boek I van het Strafwetboek, met inbegrip van hoofdstuk VII en artikel 85, zijn toepasselijk op de bij deze wet bepaalde inbreuken.

§ 3. Elke persoon die weigert aan de Commissie voor het bank-, financie- en assurantiwezen de door haar gevraagde inlichtingen en bescheiden te verstrekken die nodig zijn voor de controle op de toepassing van deze wet, die zich tegen onderzoeksmaatregelen verzet of die een valse verklaring aflegt, wordt gestraft met gevangenisstraf van acht dagen tot vijf-

euros ou d'une de ces peines seulement et sera radiée du registre.

Art. 19

§ 1^{er}. Encourt, dans les conditions fixées par la présente loi et pour autant que les faits soient passibles de sanctions pénales, une amende administrative de 25 à 25 000 euros, celui qui a commis une infraction visée à l'article 18 de la présente loi sans que le montant puisse excéder 1 % des commissions encaissées au cours du dernier exercice.

En cas de récidive dans un délai de cinq ans, ce maximum est porté à 3 % des commissions encaissées au cours du dernier exercice, sans que le montant puisse excéder 75 000 euros.

L'amende administrative peut être calculée à raison d'un montant journalier.

§ 2. Les infractions à la présente loi ou à ses arrêtés d'exécution font l'objet soit de poursuites pénales, soit d'une amende administrative.

§ 3. L'amende administrative est infligée par le fonctionnaire désigné par le Roi.

Celui-ci transmet un exemplaire du procès-verbal constatant l'infraction au procureur du Roi.

§ 4. Le procureur du Roi décide s'il y a lieu ou non à poursuites pénales.

Les poursuites pénales excluent l'application d'une amende administrative, même si un acquittement les clôture.

Le procureur du Roi dispose d'un délai d'un mois à compter de la réception du procès-verbal pour notifier au fonctionnaire désigné par le Roi sa décision quant à l'intentement de poursuites pénales.

§ 5. Dans le cas où le procureur du Roi renonce à poursuivre ou omet de notifier sa décision dans le délai fixé, le fonctionnaire décide après avoir mis le contrevenant, conformément aux dispositions de la présente loi et de ses arrêtés d'exécution, en mesure de présenter ses moyens de défense, s'il y a lieu d'infliger une amende administrative du chef de l'infraction.

La décision du fonctionnaire fixe le montant de l'amende administrative et est motivée. Elle est notifiée au contrevenant par une lettre recommandée à la poste en même temps qu'une invitation à acquitter l'amende dans le délai fixé par le Roi.

La notification de la décision fixant le montant de l'amende administrative éteint l'action publique.

ten dagen en met geldboete van 26 euro tot 1 000 euro of met een van die straffen alleen, en wordt uit het register geschrapt.

Art. 19

§ 1. Onder de bij deze wet gestelde voorwaarden en voor zover de feiten vatbaar zijn voor strafrechtelijke sancties, wordt aan de persoon die een in artikel 18 bedoelde inbreuk heeft gepleegd, een administratieve boete opgelegd van 25 euro tot 25 000 euro, zonder dat het bedrag 1 procent van de tijdens het recentste boekjaar geïnde commissielonen mag overschrijden.

In geval van herhaling binnen een termijn van vijf jaar wordt het maximum gebracht op 3 procent van de tijdens het recentste boekjaar geïnde commissielonen, zonder dat het bedrag 75 000 euro mag overschrijden.

De administratieve boete mag worden berekend in een dagbedrag.

§ 2. De inbreuken op deze wet of haar uitvoeringsbesluiten geven aanleiding tot hetzij strafvervolgung, hetzij een administratieve boete.

§ 3. De administratieve boete wordt opgelegd door de door de Koning aangewezen ambtenaar.

Die ambtenaar stuurt een exemplaar van het proces-verbaal dat de inbreuk vaststelt, naar de procureur des Konings.

§ 4. De procureur des Konings beslist of er al dan niet een strafvervolgung wordt ingesteld.

De strafvervolgung sluit de toepassing van een administratieve boete uit, zelfs indien een vrijspraak er een einde aan maakt.

De procureur des Konings beschikt over een termijn van een maand te rekenen van de ontvangst van het proces-verbaal om de door de Koning aangewezen ambtenaar in kennis te stellen van zijn beslissing tot het instellen van een strafvervolgung.

§ 5. Ingeval de procureur des Konings van vervolging afziet of nalaat zijn beslissing binnen de gestelde termijn kenbaar te maken, beslist de ambtenaar of een administratieve boete wegens de inbreuk wordt opgelegd na eerst de overtreder, overeenkomstig de bepalingen van deze wet en haar uitvoeringsbesluiten, in de gelegenheid gesteld te hebben zijn verweermiddelen voor te dragen.

De beslissing van de ambtenaar stelt het bedrag van de administratieve boete vast en is met redenen omkleed. Zij wordt bij een ter post aangetekende brief ter kennis gebracht van de overtreder, samen met een verzoek tot betaling van de boete binnen de door de Koning gestelde termijn.

De kennisgeving van de beslissing die het bedrag van de administratieve boete vaststelt, doet de strafvordering vervallen.

Le paiement de l'amende met fin à l'action de l'administration.

§ 6. Le contrevenant qui conteste la décision du fonctionnaire compétent introduit, à peine de forclusion, un recours par voie de requête devant le tribunal de première instance dans un délai de deux mois à compter de la notification de la décision.

La disposition de l'alinéa 1^{er} est mentionnée dans la décision par laquelle l'amende administrative est infligée.

§ 7. Si le contrevenant demeure en défaut de payer l'amende administrative, la décision du fonctionnaire compétent ou la décision de la juridiction de première instance passée en force de chose jugée est transmise à l'administration de l'Enregistrement et des Domaines en vue du recouvrement du montant de l'amende administrative.

Les poursuites à intenter par l'administration visée à l'alinéa 1^{er} se déroulent conformément à l'article 3 de la loi domaniale du 22 décembre 1949.

§ 8. Le Roi détermine le délai et les modalités de paiement de l'amende administrative de même que le délai d'introduction de la requête près le tribunal de première instance.

§ 9. La décision administrative par laquelle l'amende administrative est infligée doit être prise dans les trois ans qui suivent le fait constitutif d'une infraction visée par la présente loi.

Toutefois, les actes d'instruction ou de poursuites, en ce compris les notifications du procureur du Roi quant à l'intentement de poursuites pénales et l'invitation au contrevenant de présenter ses moyens de défense, visés aux paragraphes précédents, faits dans le délai visé à l'alinéa 1^{er}, interrompent le cours. Ces actes font courir un nouveau délai d'égale durée même à l'égard des personnes qui n'y sont pas impliquées.

CHAPITRE VI

Dispositions transitoires

Art. 20

§ 1. Les intermédiaires financiers qui, à la date d'entrée en vigueur de la présente loi, exercent l'activité d'intermédiaire financier depuis au moins un an à temps plein ou depuis au moins trois ans à temps partiel, sont provisoirement autorisés à poursuivre l'exercice de cette activité. Le cas échéant, les personnes désignées comme responsables de la distribution sont provisoirement autorisées à poursuivre l'exercice de leurs activités, si elles les exercent déjà

De betaling van de boete maakt een einde aan de vordering van de administratie.

§ 6. De overtreder die de beslissing van de bevoegde ambtenaar betwist, stelt op straffe van uitsluiting bij verzoekschrift beroep in bij de rechtbank van eerste aanleg binnen een termijn van twee maanden te rekenen van de kennisgeving van de beslissing.

De bepaling van het eerste lid wordt vermeld in de beslissing waarbij de administratieve boete wordt opgelegd.

§ 7. Indien de overtreder in gebreke blijft de administratieve boete te betalen, wordt de beslissing van de bevoegde ambtenaar of de in kracht van gewijsde gegane beslissing van de rechtbank van eerste aanleg gezonden aan het bestuur der Registratie en Domeinen met het oog op de invordering van het bedrag van de boete.

De door de in het eerste lid bedoelde administratie ingestelde vervolgingen verlopen overeenkomstig artikel 3 van de domaniale wet van 22 december 1949.

§ 8. De Koning bepaalt de termijn en de wijze van betaling van de administratieve boete, alsook de termijn voor het indienen van het verzoekschrift bij de rechtbank van eerste aanleg.

§ 9. De administratieve beslissing waarbij de administratieve boete wordt opgelegd, wordt genomen binnen drie jaar na het feit dat aanleiding geeft tot een in deze wet bedoelde overtreding.

Die termijn wordt evenwel gestuit door de in de vorige paragrafen vermelde onderzoeks- of vervolgingshandelingen, met inbegrip van de kennisgevingen van de procureur des Konings inzake het instellen van strafvervolgingen en het verzoek aan de overtreder om zijn verweermiddelen voor te dragen, voor zover ze verricht worden binnen de in het eerste lid gestelde termijn. Door die rechtshandelingen begint een nieuwe termijn met dezelfde duurtijd te lopen, zelfs ten aanzien van personen die er niet bij zijn betrokken.

HOOFDSTUK VI

Overgangsbepalingen

Art. 20

§ 1. De financiële tussenpersonen die bij de inwerkingtreding van deze wet reeds een jaar voltijds of drie jaar deeltijds de werkzaamheid van financiële tussenpersoon uitoefenen, krijgen een voorlopige toelating om die werkzaamheden verder uit te oefenen. In voorkomend geval krijgen de als verantwoordelijke voor de distributie aangewezen personen een voorlopige toelating om hun werkzaamheden verder uit te oefenen indien zij die bij de inwerkingtreding van deze

depuis un an à temps plein ou depuis deux ans à temps partiel au moment de l'entrée en vigueur de la présente loi.

Afin de conserver l'autorisation provisoire, les intermédiaires financiers doivent introduire auprès de la Commission bancaire, financière et des assurances, dans les six mois de l'entrée en vigueur de la présente loi, une demande qui sera accompagnée, le cas échéant, de la liste nominative des personnes désignées comme responsables de la distribution.

La demande doit être accompagnée des pièces justificatives nécessaires qui démontrent que les intermédiaires satisfont aux conditions fixées à l'article 13, 2^o, 3^o, 4^o et 5^o. L'autorisation provisoire expire de plein droit lorsque cette preuve n'est pas apportée.

Le maintien de l'autorisation provisoire est également subordonné au paiement du droit d'inscription annuel prévu à l'article 13, 6^o. À défaut de paiement dans le délai accordé par la commission, l'autorisation provisoire expire de plein droit.

Les intermédiaires qui bénéficient d'une autorisation provisoire peuvent, conformément aux dispositions de l'article 11, introduire une demande auprès de la commission en vue de leur immatriculation définitive au registre, dès qu'ils produisent les documents nécessaires établissant qu'ils satisfont également à la condition de connaissances fixée à l'article 13, 1^o, ainsi qu'une déclaration que les responsables de la distribution satisfont également à cette condition de connaissances.

§ 2. Les personnes d'un établissement de crédit désignées comme responsables de la distribution sont provisoirement autorisées à poursuivre leurs activités si elles les exercent déjà depuis un an à temps plein ou depuis deux ans à temps partiel au moment de l'entrée en vigueur de la présente loi. Afin de pouvoir conserver cette autorisation, les établissements de crédit concernés doivent communiquer à la commission la liste nominative prévue à l'article 15, dans les six mois de l'entrée en vigueur de la présente loi.

Dès que l'établissement déclare que les personnes figurant sur la liste nominative précitée satisfont à l'exigence de connaissances visée à l'article 13, 1^o, celles-ci peuvent, à la demande de l'établissement de crédit concerné, faire l'objet d'une inscription définitive par la commission.

§ 3. Les autorisations provisoires prévues aux §§ 1^{er} et 2, prennent fin de plein droit au plus tard le premier jour du vingt-cinquième mois suivant celui de l'entrée en vigueur de la présente loi.

wet reeds een jaar voltijds of twee jaar deeltijds uitoefenen.

Om de voorlopige toelating te behouden dienen de financiële tussenpersonen, binnen zes maanden na de inwerkingtreding van deze wet, een aanvraag in bij de Commissie voor het bank-, financie- en assurantiwezen waaraan, in voorkomend geval, de naamlijst wordt toegevoegd van de als verantwoordelijke voor de distributie aangewezen personen.

De aanvraag gaat vergezeld van de nodige bewijsstukken waaruit blijkt dat de tussenpersonen voldoen aan de in artikel 13, 2^o, 3^o, 4^o en 5^o, gestelde vereisten. De voorlopige toelating vervalt van rechtswege wanneer dat bewijs niet wordt geleverd.

Het behoud van de voorlopige toelating is eveneens onderworpen aan de betaling van het bij artikel 13, 6^o, bepaalde jaarlijks inschrijvingsrecht. Bij gebreke van betaling van dat recht binnen de door de commissie toegestane termijn vervalt de voorlopige toelating van rechtswege.

De tussenpersonen die een voorlopige toelating hebben, kunnen overeenkomstig het bepaalde in artikel 11 bij de commissie een aanvraag indienen tot definitieve inschrijving in het register, zodra zij de nodige documenten voorleggen die aantonen dat zij ook voldoen aan de in artikel 13, 1^o, gestelde kennisvereiste, alsook een verklaring dat de verantwoordelijken voor de distributie ook aan die kennisvereiste voldoen.

§ 2. De als verantwoordelijke voor de distributie aangewezen personen van een kredietinstelling krijgen een voorlopige toelating om hun werkzaamheden verder uit te oefenen indien zij die bij de inwerkingtreding van deze wet reeds een jaar voltijds of twee jaar deeltijds uitoefenen. Om die toelating te kunnen behouden, leggen de betrokken kredietinstellingen, binnen zes maanden na de inwerkingtreding van deze wet, de in artikel 15 bepaalde naamlijst over aan de commissie.

Zodra de onderneming verklaart dat de op de naamlijst voorkomende personen voldoen aan de in artikel 13, 1^o, gestelde kennisvereiste, kunnen die personen, op aanvraag van de betrokken kredietinstelling, door de commissie definitief worden ingeschreven.

§ 3. De in de §§ 1 en 2 bepaalde voorlopige toelatingen vervallen van rechtswege uiterlijk de eerste dag van de vijfentwintigste maand volgend op die van de inwerkingtreding van deze wet.

Art. 21

Par dérogation à l'article 14, § 2, aucune preuve n'est exigée quant aux connaissances professionnelles requises pour l'immatriculation définitive des personnes qui ont obtenu une autorisation provisoire conformément à l'article 20, §§ 1^{er} et 2 :

1^o pour ce qui est des intermédiaires visés à l'article 20, § 1^{er}, à condition qu'ils exercent l'activité visée à l'article 3 comme indépendant ou dirigeant d'entreprise depuis quatre ans ou depuis deux ans s'ils prouvent que pendant trois ans au moins ils ont en outre exercé cette activité pour un ou plusieurs intermédiaires ou établissements de crédit;

2^o pour ce qui est des responsables de la distribution d'un intermédiaire ou d'un établissement de crédit, visés à l'article 20, §§ 1^{er} et 2, à condition qu'ils aient exercé l'activité visée à l'article 3 pendant trois ans au moins pour un ou plusieurs intermédiaires ou établissements de crédit.

Pour les personnes qui, au moment de l'entrée en vigueur de la présente loi, ont suivi ou suivent le cours spécialisé en intermédiation financière visé à l'article 14, § 2, 2^o, a), seul est exigé un diplôme de l'enseignement moyen inférieur.

CHAPITRE VII

Dispositions finales

Art. 22

Le Roi exerce les pouvoirs que Lui confèrent les dispositions de la présente loi sur proposition conjointe des ministres qui ont les Classes moyennes et les Affaires économiques dans leurs attributions.

Art. 23

La présente loi entre en vigueur à une date à déterminer par le Roi et au plus tard le 1^{er} janvier 2005.

21 octobre 2003.

Art. 21

In afwijking van artikel 14, § 2, wordt voor de definitieve inschrijving van de personen die overeenkomstig artikel 20, §§ 1 en 2, een voorlopige toelating hebben gekregen, geen bewijs geëist dat ze de vereiste beroepskennis hebben verworven :

1^o wat de in artikel 20, § 1, bedoelde tussenpersonen betreft, indien ze hun werkzaamheid als bedoeld in artikel 3 als zelfstandige of als bedrijfsleider sedert vier jaar uitoefenen of sedert twee jaar indien zij bewijzen dat zij daarenboven ook gedurende minstens drie jaar die werkzaamheid hebben uitgeoefend voor een of meer tussenpersonen of kredietinstellingen;

2^o wat de in artikel 20, §§ 1 en 2, bedoelde verantwoordelijken voor de distributie van een tussenpersoon of van een kredietinstelling betreft, indien ze gedurende minstens drie jaar de in artikel 3 bedoelde werkzaamheid hebben uitgeoefend voor een of meer tussenpersonen of kredietinstellingen.

Voor de personen die bij de inwerkingtreding van deze wet de in artikel 14, § 2, 2^o, a), bedoelde gespecialiseerde cursus in financiële bemiddeling gevolgd hebben of volgen, volstaat een diploma van lager secundair onderwijs.

HOOFDSTUK VII

Slotbepalingen

Art. 22

De Koning oefent de Hem bij deze wet toegekende bevoegdheden uit op de gezamenlijke voordracht van de ministers die bevoegd zijn voor Middenstand en voor Economische Zaken.

Art. 23

Deze wet treedt in werking op een door de Koning te bepalen datum en uiterlijk op 1 januari 2005.

21 oktober 2003.

Luc WILLEMS.

BIJLAGE 2

Hoorzitting "Commissie voor de Financiën en de Economische aangelegenheden" van woensdag 18 februari 2004

Voor wie en wat staat BZB?

De distributie van bankproducten in België is vandaag heel verscheiden. Er zijn kredietinstellingen die werken met uitsluitend bedienden, andere kredietinstellingen werken uitsluitend met zelfstandige agenten en nog andere werken met beide. Naast deze distributiekanaal is er ook de distributie via internet, via directe mailing en via de grootdistributie, zie bijvoorbeeld de samenwerking tussen Delhaize en ING. De distributie van bancaire spaar- en beleggingsproducten is momenteel niet mogelijk door makelaars die producten van verschillende instellingen aanbieden.

De BZB verdedigt binnen die distributie de belangen van de zelfstandigen. BZB werd erkend als de wettige beroepsvereniging van zelfstandige bank-, beleggings- en verzekeringsagenten in België. De vereniging heeft tot doel om als erkende beroepsvereniging de belangen van de professionele Belgische zelfstandige bankagent te verdedigen op het vlak van zijn bank- en aanverwante activiteiten. Heel wat bankagenten combineren de bancaire activiteiten met een makelaarstatuut in verzekeringen.

De Beroepsvereniging werd in 1997 opgericht als beroepsvereniging van zelfstandige bankagenten. In die tijd waren de zelfstandige bankagenten gemandateerden van de banken. Dit bracht in de praktijk een serieus onevenwicht met zich mee. De banken konden de agenten van de ene dag op de andere opzeggen zonder dat de agent enige vergoeding kreeg voor de klanten die hij had aangebracht. De agent zelf werd doorgaans zelf beknot door concurrentiebedingen die zelfs tot twee of drie jaar konden oplopen. Deze situatie leidde ertoe dat een aantal agenten zich verenigden in een beroepsvereniging met als doel de belangen van de zelfstandige bankagenten te verdedigen. Het doel was om op alle fronten het machtsonevenwicht weg te werken. Er werd gewerkt aan een modelcontract die de agent toch al iets meer rechten en zekerheid zou geven. De grootste vooruitgang werd evenwel geboekt op politiek vlak. Het parlement stemde in 1999 dat de wet op de handelsagentuurovereenkomst ook van toepassing werd op onder andere de zelfstandige bankagenten. Pas met deze wet werd een verbetering van het statuut van de bankagent merkbaar.

De BZB is intussen uitgegroeid tot een volwaardige beroepsvereniging die er rekening mee houdt dat de zelfstandige

bankagent nagenoeg altijd ook verzekeringsbemiddelaar is. Wij wensen de eerste gesprekspartner te zijn om tot sluitende en billijke overeenkomsten te komen met de officiële instanties opdat de belangen van de professionele zelfstandige agent gevrijwaard zouden blijven. Dit is de belangrijkste taak van de vereniging. De BZB werkt samen met andere beroepsverenigingen zoals APAFI, Association Professionnelle des Agents Financiers Indépendants de Wallonie et de Bruxelles, de Franstalige tegenhanger van BZB en FVF, Federatie van verzekerings- en financiële tussenpersonen. De BZB wenst het marktaandeel van de professionele zelfstandige bank- en verzekeringsbemiddelaar zo groot mogelijk te houden. Wij richten ons tot de professionele, deontologisch handelende bankagent die persoonlijk advies en vertrouwen hoog in het vaandel draagt. Het ledenaantal breidt gestadig uit. Momenteel is bijna een derde van de zelfstandige bankagenten in Vlaanderen lid van BZB. Deze zelfstandige agenten stellen op hun beurt duizenden bedienden tewerk.

De zelfstandige bankagenten hebben sedert de wet van '99 nu ook recht op een opzegtermijn of -vergoeding en een uitwinningvergoeding. De Wet regelt dit op dwingende wijze. Dit betekende een eerste belangrijke stap vooruit voor de zelfstandige bankagenten. De bankagenten zijn niet langer schijnzelfstandigen, maar zelfstandige partners van de banken.

Er blijven echter grote wantoestanden ten gevolge van de exclusiviteitsverplichting. Dit wordt opgelegd door de richtlijn 93/5 van de Commissie voor het Bank- en Financiewezen. De zelfstandige agenten kunnen voor slechts één kredietinstelling werken. Het geeft aan de banken een grote juridische en economische macht om de bankagenten te binden. Zoals terecht aangehaald in de toelichting bij het voorliggende wetsvoorstel is deze door de overheid opgelegde exclusiviteit zowel economisch-financieel als reglementair niet houdbaar. De verplichte exclusiviteit geldt niet voor kredieten. Heel wat bankagenten werken als kredietmakelaar. De beleggingsverzekeringproducten die voor de consument lijken op een bancair beleggingsproduct kunnen wel door makelaars worden verdeeld. Heel wat bankagenten werken als verzekeringsmakelaar. Net zoals voor verzekeringen en kredieten is het zo dat de consument ge-

baat is bij meer concurrentie en vergelijkbaarheid. Deze verplichte exclusiviteit past ook helemaal niet meer binnen de nieuwe Europese richtlijnen. Zo ondervinden kre-

dienstinstellingen uit andere lidstaten moeilijkheden om hun producten verdeeld te krijgen.

BZB dringt aan op een hervorming van de bemiddeling in bankzaken:

Wettelijk statuut voor de bemiddelaars in de financiële sector

Een eerste vaststelling is dat in de distributie van bancaire producten duizenden actief zijn zonder enige wettelijke statuut, zonder enige garantie wat betreft deskundigheid, opleiding, etc. Het statuut van bankagent, waarbij de bemiddelaar exclusief voor één instelling werkt, is puur contractueel geregeld.

Het afgelopen jaar waar tal van agenten wegens vermeende zware fout werden buitengezet, is nog maar eens duidelijk geworden dat er niet alleen dringend werk moet worden gemaakt van het statuut van de bankmakelaar maar dat ook het statuut van de zelfstandige bankagent zo vlug mogelijk wettelijk moet geregeld worden. Er is uiteraard de wet op de handelsagentuur doch deze regelt enkel de contractuele verhoudingen tussen opdrachtgever en agent en komt sterk tekort voor wat betreft het specifieke beroep van zelfstandig bankagent.

Momenteel wordt het beroep geregeld via een omweg van de richtlijn 93/5 van de CBFA. Deze richtlijn legt geen verplichtingen op aan de bankagenten doch enkel aan de kredietinstellingen in hun relatie met de agenten. De sterk verouderde richtlijnen van de CBFA creëren een onevenwichtigheid in de relatie tussen de bankagent en zijn bank. De agentencontracten zijn vrij te onderhandelen doch de CBFA verplicht een aantal bepalingen op te nemen die de macht van de bank bevestigen en nog versterken. De agent kan nergens terecht met klachten, heeft geen verweer. De CBFA die de bepalingen oplegt is niet ontvankelijk voor klachten van agenten. Dit is niet langer aanvaardbaar.

Het is aan het parlement en de regering om bindende regels vast te leggen. De CBFA moet zich beperken tot de controle.

Europese regelgeving

Op Europees vlak bestaat er de algemene tendens om een onderscheid te maken tussen de productie en de distributie. De banken zouden in dat opzicht moeten zorgen voor goede producten, de distributie voor de verdeling ervan.

De Europese regelgeving en meer bepaald de ISD-richtlijn vraagt zeer zware waarborgen vanaf het moment dat met liquiditeiten wordt gewerkt. Voor de problematiek van het cash zijn er twee mogelijke oplossingen. De eerste is werken met

Het is een ongezonde situatie dat zij die controleren ook zelf regels uitvaardigen. Een wettelijk statuut verhindert bovendien dat het statuut van zelfstandige in de banksector nog langer kan misbruikt worden.

BZB pleit daarom voor een wettelijk statuut voor de bemiddelaar in bankproducten waarin o.a. voorwaarden worden opgelegd aan de bankagent en waarin de rechtstreekse controle op de distributie wordt geregeld.

Opheffing verplichte exclusiviteit of het toelaten van makelaars in bankzaken.

Tot op heden kan louter voor één instelling worden gewerkt. De keuze om niet-exclusief te werken is niet mogelijk terwijl de consument bankproducten kan bekomen via de direct markt (zie bijv. ABN Amro, Robeco, Rabo Bank,...), via internet en via andere vormen van financiële distributie zoals bijvoorbeeld de samenwerking tussen ING en Delhaize. De consument wordt momenteel via diverse distributiekanaal aangesproken en zoekt in vele gevallen nu zelf naar het beste product op de markt. Dat dit in een markt die absoluut niet transparant is, waar geen onafhankelijk advies bestaat nogal wat risico's voor de consument met zich meebrengt, staat vast. In elk geval is het zo dat de exclusieve agent door de concurrentie van deze nieuwe distributiekanaal in de verdrukking komt. Er is duidelijk nood aan onafhankelijke bemiddeling met de nodige garanties naar de consument toe zoals bijvoorbeeld een beroepsaansprakelijkheidsverzekering, een bankwaarborg, registratie van de tussenpersonen en informatieverplichting. Deze onafhankelijke bemiddeling is wel mogelijk inzake kredieten en verzekeringen. Het is absoluut niet duidelijk waarom dit niet zou mogelijk zijn met betrekking tot bancaire spaar- en beleggingsproducten.

een derdenrekening die buiten het eigen vermogen, los van de eigen kantoorrekening en met een aparte boekhouding. Deze derdenrekening zou onder controle staan van een instituut of de CBFA. Een tweede mogelijke oplossing is de cumul van het statuut van gevolmachtigd agent én makelaar in bankzaken toe te laten mits voldoende transparantie en duidelijkheid (financiële bijsluiters bijv.) naar de consument toe. Er bestaat geen enkele wettelijk bezwaar tegen dergelijke cumul. In geval van cumul moet een volledige aparte

boekhouding worden gevoerd en met afzonderlijke documenten worden gewerkt. Zonder cash is de leefbaarheid van de makelaar in bankproducten nihil.

De exclusiviteit die voor geldplaatsingen wordt opgelegd gaat in tegen de belangen van de consument, gaat in tegen de mededinging en tegen de regels van de vrije Europese markt. De verschillende financiële tussenpersonen in de EU moeten op voet van gelijkheid behandeld worden betreffende exclusiviteit. Er moet uitgegaan worden van de volledige afschaffing van exclusiviteit voor makelaars én een volledig aanbod van financiële producten.

Het principe van non-discriminatie zou geschonden zijn indien de bankmakelaar bepaalde producten niet kan aanbieden omwille van het onder zich houden van gelden of effecten van de klant én de verzekeringsmakelaar, in dezelfde ob-

jectieve omstandigheden van deskundigheid, kredietwaardigheid en betrouwbaarheid, dit wél zou kunnen.

Toezicht via gemengd systeem: prudentiële controle via instituut en repressieve controle door de CBFA

De prudentiële controle: normen, registratie, criteria op het vlak van deontologie, kennis, de financiële draagkracht en administratief financiële organisatie van het kantoor kan gebeuren door een nog op te richten instituut voor financiële tussenpersonen. Het instituut ziet ook toe op de opleiding van zijn leden, geeft adviezen over materies die tot zijn bevoegdheid behoren en werkt mee aan de verdere uitbouw van de activiteiten van financiële tussenpersonen. De bankbemiddelaar valt voor het overige onder het rechtstreekse toezicht van de CBFA.

Tot slot

De distributie van bancaire spaar- en beleggingsproducten moet worden geregeld naar analogie met de distributie van kredieten en verzekeringsproducten. De consument heeft belang bij een grotere concurrentie en bij onafhankelijk advies. Daarbij moet de consument maximale bescherming worden geboden dit betekent dat de consument garanties moet krij-

gen op het vlak van deskundigheid, betrouwbaarheid, beroepsaansprakelijkheid, veiligheid van de gelden,....

Het spreekt tenslotte voor zich dat bij een hervorming van de distributie in bankzaken er dient rekening te worden gehouden met de Europese regelgeving.

BIJLAGE 3

Raad van Toezicht van de Overheid der Financiële diensten

Advies over het wetsvoorstel van senator Willems betreffende de bemiddeling in bankzaken en de distributie van financiële instrumenten

1. Introductie

De Minister van Financiën, de heer Didier Reynders, heeft in juni 2004 de Raad van Toezicht van de Overheid der Financiële diensten gevraagd een concertatie te organiseren met alle betrokken partijen over het wetsvoorstel van senator Willems betreffende de bemiddeling in bankzaken en de distributie van financiële instrumenten (Parl. Doc., Senaat, 3-377/1). De Raad heeft, gevolg gevend aan deze vraag, een werkgroep samengesteld, met als opdracht te onderzoeken in welke mate een consensus mogelijk is tussen de betrokken partijen over de krachtlijnen van een statuut voor de tussenpersoon in bank- en beleggingsdiensten¹, en het voorbereiden van een antwoord van de Raad aan de Minister. De werkgroep werd voorgezeten door de heer M. Flamée en de heer P. Praet, en was samengesteld uit vertegenwoordigers van de relevante betrokken partijen (de lijst van de vertegenwoordigde organisaties en instellingen is opgenomen als bijlage 1). De CBFA nam het secretariaat waar van de werkgroep.

De werkgroep is driemaal bijeengekomen. De werkgroep heeft een vruchtbare discussie gehad over de problematiek van het statuut van de financiële tussenpersoon in bank- en beleggingsdiensten, met de duidelijke wil een werkbaar voorstel uit te werken. Dit heeft het mogelijk gemaakt het kader voor een gemeenschappelijk standpunt van de werkgroep nader af te lijnen die nadien door de Raad van toezicht van de overheid der financiële diensten werd goedgekeurd tijdens zijn vergadering van 17 december 2004. De basiskennmerken van dit kader worden hierna toegelicht.

2. Een kader voor het statuut van de tussenpersoon in bank- en beleggingsdiensten

2.1. Erkenning van de noodzaak van een initiatief tot invoering van een statuut voor de tussenpersoon in bank- en beleggingsdiensten.

De leden van de werkgroep zijn de mening toegedaan dat het toekomstige statuut voor de tussenpersoon in bank- en beleggingsdiensten **aan de volgende beginselen moet beantwoorden:**

- (a) Bij wet worden geregeld. Het wettelijke statuut moet voorzien in (a) inschrijvingsvereisten, (b) adequate gedragvereisten, en (c) een toezicht- en afdwingbaarheidsregeling (zie bijlage 2).
- (b) De eigenheid van de betrokken financiële sectoren erkennen. Dit houdt in, een onderscheiden statuut voor de tussenpersoon in bank- en beleggingsdiensten, los van het bestaande statuut van de verzekeringstussenpersoon.
- (c) een onderscheid tussen de “verbonden tussenpersoon” (de agent) en de “niet-verbonden tussenpersoon” (de makelaar). De verbonden tussenpersoon oefent zijn bemiddelingsactiviteit uit in naam en voor rekening van één kredietinstelling (waar het bank- en beleggingsdiensten betreft) of één beleggingsonderneming (waar het enkel beleggingsdiensten betreft). De niet-verbonden tussenpersoon doet aan bemiddeling in bank- en/of beleggingsdiensten, die afkomstig zijn van meerdere kredietinstellingen en/of beleggingsondernemingen².
- (d) Geen verbod op cumul van statuut van tussenpersoon in bank- en beleggingsdiensten en dat van tussenpersoon in verzekeringen. Binnen eenzelfde financiële sector is cumul niet aanvaard.
- (e) Conform zijn met de Europese wetgeving, inclusief Richtlijn 2004/39/EG die pas tegen mei 2006 moet worden omgezet in nationaal recht.
- (f) Een bevredigende bescherming van de financiële consument bieden. De introductie van het statuut van de niet-verbonden tussenpersoon is onlosmakelijk gekoppeld aan de invoering van een sluitende bescherming van de spaarder-investeerder.

¹ Het statuut van de tussenpersoon in verzekeringen valt buiten de opdracht van de werkgroep.

² De term bankdiensten verwijst hier o.a. naar het werven van zicht-, spaar- en termijndeposito's.

2.2. De noodzaak van een passende technische invulling van de in pt 2.1. geïdentificeerde beginselen

2.2.1. De werkgroep verwacht dat de technische invulling van de beginselen die zij heeft geïdentificeerd in pt. 2.1., (a), (b), (c) en (d), – in beginsel – geen bijzondere problemen stelt.

Zij komt in dit verband tot de bevinding dat het wetsvoorstel van senator Willems een werkbaar vertrekbasis biedt voor de verdere uitwerking, op basis van de voormelde beginselen, van een wettelijk statuut voor de tussenpersoon in bank- en beleggingsdiensten.

2.2.2. Wat de technische invulling betreft van de beginselen (e) en (f), heeft de werkgroep meerdere formules geïdentificeerd, met betrekking tot dewelke zij – na analyse – tot de conclusie komt dat deze niet alle dezelfde zekerheid bieden wat hun conformiteit betreft met het Europees recht, evenals een verschillende graad van bescherming van de spaarder-investeerder³.

De geïdentificeerde formules zijn: een verplicht giraal regime; een regime op basis van een geamendeerd artikel 13 van de wet van 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst; een regime op basis van een geamendeerd artikel 13 van de voormelde wet van 25 juni 1992, in combinatie met de verplichte aanduiding van een verantwoordelijke instelling; de derden rekening (fiduciare rekening); een regime op basis van segregatie van gelden en effecten; de bankwaarborg en borgstelling; en een waarborgfonds (voor een toelichting bij deze formules wordt verwezen naar bijlage 3).

Na bespreking is de werkgroep het er over eens dat (1) met toepassing van het criterium “cliëntenbescherming”, enkel de formules “verplicht giraal regime”, “regime op basis van een geamendeerd artikel 13 van de wet van 25 juni 1992”⁴ en “regime op basis van een geamendeerd artikel 13 van de wet van 25 juni 1992, in combinatie met de aanduiding van een verantwoordelijke instelling”⁵, een voldoende bescherming bieden voor de spaarder-investeerder.

(2) met toepassing van het criterium “conformiteit met het Europese recht”, de formule “verplicht giraal regime” volledig conform is; over de formules “regime op basis van een geamendeerd artikel 13 van de wet van 25 juni 1992” en “regime op basis van een geamendeerd artikel 13 van de wet van 25 juni 1992, in combinatie met de aanduiding van een verantwoordelijke instelling” verder onderzoek nodig is om de conformiteit er-

van met het Europees recht te onderzoeken; de overige formules niet conform geacht worden met het Europees recht (inzonderheid de zgn. “bankenrichtlijn” 2000/12/EG en de zgn. “markten en financiële instrumenten richtlijn” 2004/39/EG).

Wat de twee formules betreft waarover twijfel bestaat, en waarover eventueel verder onderzoek zal dienen te gebeuren, gaat het meer bepaald over de vraag over hun conformiteit met artikel 3(1) van de richtlijn 2004/39/EG, dat bepaalt dat de bedoelde tussenpersonen “geen aan hun cliënten toebehorende gelden en/of effecten mogen aanhouden en daarom jegens hun cliënten nooit in een debiteurenpositie mogen verkeren”. Bepaalde werkgroepleden merken ook op dat ze twijfels hebben over de mogelijkheid voor de betrokken kredietinstellingen en beleggingsondernemingen om bij deze twee formules hun risico op de makelaar adequaat te dekken. Maatregelen van controle en toezicht kunnen weliswaar worden genomen, maar zouden een aantasting inhouden van het onafhankelijkheidsbeginsel dat ten grondslag ligt van het makelaarsstatuut.

De werkgroepleden geven te kennen dat **een vergelijk mogelijk is over een statuut**, waarin de niet-verbonden tussenpersoon in bank- en beleggingsdiensten, naast zijn bemiddeling in beleggingsproducten voor meerdere kredietinstellingen en/of beleggingsondernemingen, ook de mogelijkheid krijgt om te bemiddelen in zicht-, spaar- en termijndeposito’s voor verschillende kredietinstellingen (d.w.z. doorbraak van de huidige exclusiviteitsregel opgelegd door CBFA-circulaires), op voorwaarde dat de tussenpersoon volledig giraal werkt.

2.2.3. Cumul van statuten

De werkgroep is het er over eens dat het wettelijk moet mogelijk zijn het statuut van niet-verbonden tussenpersoon in bank- en beleggingsdiensten te cumuleren met dat van tussenpersoon in verzekeringen. De groep stelt evenwel vast dat in geval van een dergelijke cumul, er zich een specifiek probleem kan stellen van cliëntenbescherming, als gevolg van eventuele verschillen tussen de sectorale statuten.

In geval van cumulatie tussen makelaar in verzekeringsproducten en verbonden agent in bank- en beleggingsdiensten is er geen noodzaak van specifieke beschermingsmaatregelen.

In de andere gevallen kan de thematiek van de cliëntenbescherming worden opgevangen op andere ma-

³ Bij het bespreken van de methodologie voor de toetsing van de verschillende formules, is de werkgroep het er over eens dat het criterium van de economische haalbaarheid geen voldoende verifieerbare validiteit heeft voor de toekomst.

⁴ Verantwoordelijkheid toe te schrijven aan voor wie de makelaar werkt, tenzij niet identificeerbaar.

⁵ Enkele verantwoordelijkheid van de “verantwoordelijke instelling”.

nieren, zoals het afhankelijk maken van de toelating tot cumul van een contractuele verbintenis vanwege de tussenpersoon om, zowel voor de spaar- en beleggingsdiensten als voor de verzekeringsproducten, uitsluitend giraal te werken.

Deze cumulatiemogelijkheid kan afzonderlijk in een andere wetsbepaling dan de wet betreffende het statuut van de tussenpersoon in bank- en beleggingsinstrumenten worden geregeld.

2.2.4. Tot slot zijn de werkgroepleden er zich van bewust dat de gedragsregels die de tussenpersonen bij de bemiddeling in bank- en beleggingsproducten en spaarverzekeringsproducten moeten naleven, inzonderheid bij cumul van beide productcategorieën, op termijn – dit wil zeggen, bij de inwerkingtreding van de gedragsregels opgelegd door de voormelde richtlijn 2004/39/EG (zijnde uiterlijk mei 2006) – operationeel op elkaar moeten worden afgestemd.

Bijlage 1

Samenstelling van de Werkgroep Financiële Intermediatie

Voorzitters:

De heer M. FLAMÉE, vice-voorzitter CBFA

De heer P. PRAET, directeur NBB, lid van het directiecomité CBFA

Leden:

Senator L. WILLEMS

De heer E. De Keuleneer, lid van de Raad van toezicht van de Overheid der financiële diensten

Kabinet van de Minister van Financiën : de heer Ch. REDANT

Kabinet van de Minister van Economie : de heer Ph. COLLE

Mevrouw U. BRUHANN

ABMB: Monsieur J.-P. DE BUCK VAN OVERSTRAETEN

APAFI: Monsieur J.-P. GUISSSET

ASSURALIA: Monsieur J. ROGGE

BZB: De heer D. NICOLAES
Mevr. C. VANSTEENBRUGGE

FADB : Monsieur D. EEMAN
Monsieur G. DELEPINE

FEBELFIN : De heer G. RAVOET
De heer I. VAN BULCK

FEPRABEL: De heer P. CAUWERT

FVF : Mevr. K. SCHAMPHELAERE

De heer J.-P. DEGUEE, secretariaat van de Raad van Toezicht van de Overheid der Financiële diensten

Secretariaat :

De heren L. VAN CAUTER en K. ALGOET (CBFA)

Bijlage 2

Tussenpersoon in bank- en beleggingsdiensten

		Agent	Makelaar	
A.	Inschrijvingsvereisten			
	a.	Registratieverplichting (met de verplichting enkel beroep te doen op geregistreerde tussenpersonen)	✓	✓
	b.	Beroepsvereisten		
		Passende kennis en bekwaamheid ⁶	✓	✓
		Fit and proper	✓	✓
		Financiële draagkracht ⁷	9	✓
		Beroepsaansprakelijkheidsverzekering/borgstelling	9	✓
	c.	Toezicht en afdwingbaarheid		
		Registratie en toezicht door een 'autoriteit'	✓	✓
		Klachten- en geschillenregeling	9	✓
Sanctieregeling		✓	✓	
B.	Gedragsvereisten			
	a.	Transparantie naar cliënteel Informatie over identiteit van de tussenpersoon en zijn hoedanigheid van optreden	✓	✓
	b.	Witwaswet/Bijzondere mechanismen	9	✓
	c.	Deontologische code/Gedragsregels ⁸ (ken uw cliënt, objectiviteitsvereiste, enz.)	9	✓

⁶ Een gedifferentieerde aanpak in functie van het statuut van de tussenpersoon (agent vs makelaar) en de complexiteit van de aangeboden diensten en producten kan aangewezen zijn.

⁷ Onverminderd eventuele alternatieve formules.

⁸ Naar analogie met de gedragsregels opgelegd aan financiële tussenpersonen bij art. 26 e.v. van de wet van 2 augustus 2002. Modaliteiten in functie van het statuut van de tussenpersoon (agent vs makelaar).

⁹ In beginsel niet rechtstreeks van toepassing op agenten (werken onder de verantwoordelijkheid van een instelling op wie dergelijke verplichtingen van toepassing zijn).

Bijlage 3

Toelichting mogelijke formules

Mogelijke formules	Toelichting
1. Verplicht giraal regime	De verplichting geldstortingen, terugbetalingen en de verhandeling van financiële instrumenten exclusief via girale weg te laten verlopen, rechtstreeks op rekening van (de cliënt bij) een financiële instelling.
2. Regime geïnspireerd op een geamendeerd artikel 13 van de wet van 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst	Overeenkomstig artikel 13 van de wet van 25 juni 1992 “is de [verzekerings]premiebetaling bevrijdend indien [de makelaar] de betaling vordert en hij voor de inning van die premie klaarblijkelijk als lasthebber van de verzekeraar optreedt”. Formule geïnspireerd op een dubbele aanpassing van art 13 van de wet van 25 juni 1992 : enerzijds zou de vereiste worden geschrapt dat de [premie] moet worden gevorderd en dat de makelaar voor de inning klaarblijkelijk als lasthebber van de [verzekeraar] dient op te treden; anderzijds zou de huidige regeling die beperkt is tot [premie inning] uitgebreid worden tot de betalingen die de [verzekeraar] doet via de makelaar aan de cliënt (formule gesuggereerd tijdens de vergadering van 24 juni).
3. Regime geïnspireerd op een geamendeerd artikel 13 van de wet van 25 juni 1992, in combinatie met de verplichte aanduiding van een “verantwoordelijke instelling”.	Bij deze formule wordt aanvullend een instelling aangeduid, die de verantwoordelijkheid draagt voor het uitoefenen van de controle op het bedrijf van de makelaar in zijn geheel (dus ook voor de activiteiten door de makelaar aangebracht voor andere financiële instellingen).
4. De derden rekening (fiduciaire rekening).	Bedoeld wordt, een rekening die wordt ‘beheerd’ door een financiële tussenpersoon, waarop gelden en financiële instrumenten staan die toebehoren aan een derde en welke gelden en instrumenten van een vorm van wettelijke bescherming genieten ten aanzien van de schuldeisers van de beherende instelling. Voorbeelden zijn de notarisrekening onder de vorm van een “rubriekrekening”, en meer algemeen fiduciaire structuren die onder een juridische regeling vallen krachtens welke vordering en waarde buiten de failliete boedel van de beherende instelling vallen.
5. Segregatie van gelden.	Dergelijke formule, zoals bv. kan worden teruggevonden in de wet van 6 april 1995 op de beleggingsdiensten, heeft kenmerken eigen aan het voormelde artikel 13 en de derden rekening.
6. Bankwaarborg of borgstelling.	Bedoeld wordt, een in beginsel onvoorwaardelijke en onherroepelijke zekerheid verstrekt door een kredietinstelling of verzekeringsonderneming.
7. Waarborgfonds.	Een regime geïnspireerd op het depositogarantiesysteem in de banksector, op basis van cotisaties afkomstig van de tussenpersonen.

BIJLAGE 4

Wetsvoorstel bescherming leden paritair overlegorgaan (19 december 2003)

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 2003-2004

19 DÉCEMBRE 2003

Proposition de loi modifiant la loi du 13 avril 1995 relative au contrat d'agence commerciale en vue de protéger les candidats et les membres des organes de concertation paritaire

(Déposée par M. Luc Willems et consorts)

DÉVELOPPEMENTS

Jusqu'en 1999, la relation entre les établissements bancaires et les compagnies d'assurances (les «commettants») et les agents indépendants était basée sur le mandat au sens du droit civil (articles 1985 et suivants du Code civil). Les agents bancaires et intermédiaires en assurances indépendants étaient dans une position inconfortable: ni la loi de 1978 sur les contrats de travail, ni la nouvelle loi du 13 avril 1995 relative au contrat d'agence commerciale ne leur était applicable. La caractéristique principale du mandat civil est sa révocabilité *ad nutum*, qui permet au mandant de mettre fin au mandat à tout moment.

L'agent commercial se distingue du courtier en ce qu'il entretient des relations durables avec un ou plusieurs commettants. Il se distingue par ailleurs du représentant de commerce par le fait qu'il exerce son activité de manière indépendante et non dans un lien de subordination.

Les caractéristiques de l'agent commercial sont les suivantes:

- l'agent commercial n'est pas soumis à l'autorité de son commettant, de sorte que la caractéristique essentielle du contrat de travail, la relation d'autorité, fait défaut;

BELGISCHE SENAAAT

ZITTING 2003-2004

19 DECEMBER 2003

Wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 13 april 1995 betreffende de handelsagentuurovereenkomst met het oog op de bescherming van de kandidaten en de leden van de paritaire overlegorganen

(Ingediend door de heer Luc Willems c.s.)

TOELICHTING

Tot 1999 was de relatie tussen de bank- en verzekeringsinstellingen (de zogenaamde «principaal») en de zelfstandige agenten gebaseerd op het burgerrechtelijk mandaat (artikel 1985 en volgende van het Burgerlijk Wetboek). De zelfstandige bank- en verzekeringsagenten vielen tussen twee stoelen: noch de arbeidsovereenkomstenwet van 1978, noch de nieuwe wet betreffende de handelsagentuurovereenkomst van 13 april 1995 waren op hen van toepassing. Het belangrijkste kenmerk van het burgerrechtelijk mandaat is de *ad nutum*-herroepbaarheid, waardoor de mandant ten allen tijde het mandaat kan beëindigen.

De handelsagent onderscheidt zich van de makelaar door de duurzaamheid van zijn relatie met een of meerdere principaals. Anderzijds onderscheidt hij zich van de handelsvertegenwoordiger omdat hij zijn activiteit op zelfstandige basis uitoefent, niet in ondergeschikt verband.

De kenmerken van de handelsagent zijn de volgende:

- de handelsagent staat niet onder het gezag van zijn principaal, zodat het essentieel kenmerk van een arbeidsovereenkomst, de gezagsverhouding, ontbreekt;

— il existe un lien permanent entre l'agent commercial et le commettant;

— l'agent commercial agit comme intermédiaire et conclut éventuellement des affaires;

— l'agent commercial agit au nom et pour compte du commettant;

— l'agent commercial est rémunéré.

Avec cinq ans de retard, le législateur belge a transposé, par la loi du 13 avril 1995, la directive 86/653/CEE du 18 décembre 1986 relative à la coordination des droits des États membres concernant les agents commerciaux indépendants (1).

Initialement, l'article 3 de cette loi excluait de son champ d'application quatre catégories d'agents opérant dans le secteur financier, à savoir les intermédiaires en assurances, les agents délégués des établissements de crédit, les agents des sociétés de bourse et les agents qui opèrent sur une bourse de valeurs mobilières. Dans cette dernière catégorie, on retrouve principalement des établissements de crédit et des sociétés de bourse, bien que leurs activités soient celles de commissionnaires (2) plutôt que d'agents. L'exclusion de ces quatre catégories d'agents était motivée par les caractéristiques spécifiques de leurs secteurs d'activités respectifs (3).

La doctrine n'a pas tardé à se demander quelle était la portée exacte de ces exclusions. Quelle était, par exemple, la situation des agents délégués dans le cadre des crédits à la consommation si le prêteur au nom de qui ils agissaient n'était pas un établissement de crédit? Et les agents délégués des établissements de placement qui n'étaient pas des sociétés de bourse relevaient-ils du champ d'application de cette loi ou non? Le législateur avait-il eu l'intention d'exclure du champ d'application de la loi tous les agents délégués opérant dans le secteur financier? (4)

Depuis lors, la situation a profondément changé. Le 4 mai 1999, le législateur a adopté une loi élargissant le champ d'application de la loi du 13 avril 1995 aux quatre catégories d'agents susvisées. Ensuite, la Cour d'arbitrage a rendu, le 19 décembre 2001, un arrêt dans lequel elle estimait que le législateur avait créé une discrimination entre les agents bancaires et les autres agents commerciaux en excluant — jus-

— tussen de handelsagent en de principaal is er een permanente band;

— de handelsagent bemiddelt en sluit eventueel zaken af;

— de handelsagent treedt op in naam en voor rekening van de principaal;

— de handelsagent wordt vergoed.

Met vijf jaar vertraging heeft de Belgische wetgever bij wet van 13 april 1995 richtlijn 86/653/EEG van 18 december 1986 omgezet inzake de coördinatie van de wetgevingen van de lidstaten inzake zelfstandige handelsagenten (1).

Oorspronkelijk sloot artikel 3 van deze wet vier categorieën agenten die actief zijn in de financiële sector van haar toepassingsgebied uit, met name de verzekeringsagenten, de door de kredietinstellingen gevolmachtigde agenten, de agenten van de beursvennootschappen en de agenten die werkzaam zijn op een effectenbeurs. In deze laatste categorie vallen hoofdzakelijk kredietinstellingen en beursvennootschappen, hoewel die zelden optreden als agent maar veeleer als commissionair (2). De uitsluiting van deze vier categorieën agenten werd gemotiveerd door de specifieke kenmerken van hun respectieve activiteitssectoren (3).

In de doctrine rees spoedig de vraag welke de exacte reikwijdte was van deze uitsluitingen. In welke situatie bevonden zich bijvoorbeeld de gevolmachtigde agenten voor consumentenkredieten ingeval de kredietverstrekker in wiens naam zij handelden, geen kredietinstelling was? En vielen de gevolmachtigde agenten van de beleggingsondernemingen die geen beursvennootschap waren in het toepassingsgebied van deze wet of niet? Was het de bedoeling van de wetgever om alle gevolmachtigde agenten die actief waren in de financiële sector weg te laten uit het toepassingsgebied van de wet? (4)

Ondertussen is deze situatie grondig gewijzigd. Op 4 mei 1999 keurde de wetgever immers een wet goed waarmee hij het toepassingsgebied van de wet van 13 april 1995 uitbreidde tot de vier bovengenoemde categorieën van agenten. Vervolgens wees het Arbitragehof op 19 december 2001 een arrest waarin het oordeelde dat de wetgever een discriminatie had ingevoerd tussen de bankagenten en de andere handels-

(1) JOCE, 1986, L 382, p. 17 et suivantes.

(2) Voir H. Cousy, «Tussenpersonen in de financiële sector», in de handelsagentuur-overeenkomst, Die Keure, 1995, p. 31.

(3) Voir l'exposé des motifs de la loi (doc. Sénat, session extraordinaire 1991-1992, n° 355/1, p. 8).

(4) Voir H. Cousy, *op. cit.*, p. 47.

(1) JOCE, 1986, L 382, blz. 17 en volgende.

(2) Zie H. Cousy, «Tussenpersonen in de financiële sector», in De handelsagentuur-overeenkomst, Die Keure, 1995, blz. 31.

(3) Zie de memorie van toelichting bij de wet (stuk Senaat, Buitengewone Zitting 1991-1992, nr. 355/1, blz. 8).

(4) Zie H. Cousy, *op. cit.*, blz. 47.

qu'en 1999 — les agents bancaires du champ d'application de la loi du 13 avril 1995(1). La Cour d'arbitrage a ainsi permis aux agents bancaires délégués d'invoquer la protection de la loi du 13 avril 1995 pour la période précédant l'entrée en vigueur de la loi du 4 mai 1999. En effet, la Cour a estimé que la différence entre les agents bancaires délégués et les autres agents commerciaux n'était pas suffisamment fondée pour priver les agents bancaires des avantages de la loi du 13 avril 1995. La Cour a constaté que les circulaires de la Commission bancaire et financière (CBF) applicables aux agents bancaires ne contenaient pas de garanties spécifiques à leur avantage et que dès lors la protection offerte par la loi du 13 avril 1995 aux agents commerciaux était inutile ou inappropriée pour les agents bancaires.

Cependant, la Cour d'arbitrage ne s'est pas prononcée, dans son arrêt du 19 décembre 2001, sur la légalité de l'exclusion des agents délégués des entreprises d'assurances, des agents délégués des sociétés de bourse et des agents opérant sur une bourse des valeurs mobilières. On ne peut pas exclure que de nouvelles questions préjudicielles soient soumises à la Cour d'arbitrage sur le caractère discriminatoire de l'exclusion de ces catégories d'agents délégués.

Il faut souligner que M. Duplat, à l'époque président de la CBF, a été entendu au cours des discussions qui ont précédé en commission de la Chambre l'adoption de la loi précitée du 4 mai 1999(2). On s'est en effet demandé s'il était nécessaire de rendre la loi du 13 avril 1995 applicable aux agents délégués opérant dans le secteur financier, étant donné qu'il existait déjà des circulaires de la CBF et de la Commission et de la Caisse d'intervention des sociétés de bourse (CIF) qui étaient applicables respectivement aux établissements de crédits et aux sociétés de bourse faisant appel à des agents délégués. M. Duplat a précisé que «les circulaires de la CBF n'ont pas vocation à organiser un statut de l'agent délégué (...) mais traduisent les exigences prudentielles de l'autorité de contrôle en termes d'organisations administratives et comptables et de contrôle interne des établissements de crédits et des sociétés de bourse lorsqu'ils recourent à des agents délégués». Il a également fait remarquer que «les modifications proposées à la loi du 13 avril 1995 ne portent pas atteinte à la liberté contractuelle des établissements de crédits et des sociétés de bourse qui doit leur permettre de traduire, dans leurs conventions avec leurs agents délégués, les exigences prudentielles formulées par la CBF, dans le

agents, door de bankagenten — tot in 1999 — uit te sluiten uit het toepassingsgebied van de wet van 13 april 1995(1). Aldus bood het Arbitragehof de gevolmachtigde bankagenten de mogelijkheid om de bescherming van de wet van 13 april 1995 in te roepen voor de periode voorafgaand aan de inwerkingtreding van de wet van 4 mei 1999. Het Hof oordeelde namelijk dat het verschil tussen de gevolmachtigde bankagenten en de andere handelsagenten onvoldoende grond was om de bankagenten de voordelen te ontzeggen van de wet van 13 april 1995. Het Hof stelde vast dat in de circulaires van de Commissie voor het Bank- en Financiewezen (CBF) die van toepassing waren op de bankagenten, geen specifieke waarborgen in hun voordeel waren ingebouwd waardoor de bescherming die de wet van 13 april 1995 aan de handelsagenten verleende, overbodig of niet geschikt zou zijn voor de bankagenten.

In zijn arrest van 19 december 2001 heeft het Arbitragehof zich evenwel niet uitgesproken over de wettelijkheid van de uitsluiting van de gevolmachtigde agenten van de verzekeringsondernemingen, van de beursvennootschappen en de agenten die werkzaam zijn op een effectenbeurs. Het valt niet uit te sluiten dat aan het Arbitragehof nieuwe prejudiciële vragen worden voorgelegd over het discriminerend karakter van de uitsluiting van deze categorieën gevolmachtigde agenten.

Aan te stippen valt dat de heer Duplat, destijds voorzitter van de CBF, is gehoord tijdens de besprekingen die plaatsvonden in de Kamercommissie vóór de goedkeuring van de voormelde wet van 4 mei 1999(2). De vraag drong zich immers op of het noodzakelijk was om de wet van 13 april 1995 van toepassing te verklaren op de gevolmachtigde agenten die actief waren in de financiële sector aangezien er reeds circulaires bestonden van de CBF en van de Commissie en het Interventiefonds van de beursvennootschappen (CIF) die respectievelijk van toepassing waren op de kredietinstellingen en op de beursvennootschappen die een beroep deden op de gevolmachtigde agenten. De heer Duplat maakte duidelijk dat «de circulaires van de CBF niet tot doel (hebben) een statuut te regelen voor gevolmachtigde agenten (...) maar de prudentiële vereisten (verwoorden) van de controlehouder in termen van administratieve en boekhoudkundige organisatie en interne controle bij kredietinstellingen en beursvennootschappen, wanneer zij een beroep doen op gevolmachtigde agenten». Hij merkte tevens op dat «met de voorgestelde wijzigingen aan de wet van 13 april 1995, niet wordt geraakt aan de contractuele vrijheid van kredietinstellingen en beursvennootschappen, op grond

(1) Arrêt n° 161/2001, *Moniteur belge* du 5 mars 2002.

(2) Doc. Chambre, 1997-1998, n° 1423/3.

(1) Arrest nr. 161/2001, *Belgisch Staatsblad* van 5 maart 2002.

(2) Stuk Kamer, 1997-1998, nr. 1423/3.

respect du cadre impératif fixé par ladite loi». En d'autres termes, les circulaires de la CBF et la loi du 13 avril 1995 n'ont pas la même finalité et peuvent donc parfaitement se compléter, conclusion à laquelle la Cour d'arbitrage est d'ailleurs également parvenue lorsqu'elle a qualifié de discriminatoire l'exclusion des agents bancaires délégués du champ d'application de la loi du 13 avril 1995.

La protection offerte par la loi du 13 avril 1995 aux agents délégués peut se résumer comme suit:

1. la définition du contrat d'agence commerciale figurant dans la loi est une définition classique: un contrat d'agence commerciale est un contrat par lequel l'une des parties, l'agent commercial, est chargé de façon permanente, et moyennant rémunération, par l'autre partie, le commettant, sans être soumis à l'autorité de ce dernier, de la négociation et éventuellement de la conclusion d'affaires au nom et pour le compte du commettant (article 1^{er}, alinéa 1^{er}).

2. Le contrat d'agence commerciale est conclu pour une durée déterminée ou indéterminée. Le contrat d'agence est conclu pour une durée indéterminée lorsqu'il n'a pas fait l'objet d'un écrit ou lorsque ayant fait l'objet d'un écrit, sa durée n'a pas été déterminée (article 4).

3. Chaque partie a le droit d'obtenir de l'autre partie un écrit signé(1) (article 5).

4. L'agent commercial doit veiller aux intérêts du commettant et agir loyalement et de bonne foi (article 6). Le commettant doit également agir loyalement et de bonne foi (article 8).

5. L'agent commercial a en principe le droit de recourir à des sous-agents (article 7).

6. La rémunération de l'agent commercial consiste soit en une somme fixe, soit en des commissions. Le législateur s'est particulièrement intéressé aux divers aspects de ces commissions. Sur les 29 articles que compte la loi, il en a consacré 7 aux commissions de l'agent. Ainsi l'article 15 contient-il la disposition suivante:

«Dans les secteurs des assurances, des établissements de crédit et des marchés réglementés de valeurs

(1) Il faut faire remarquer à cet égard que la CBF et la CIF prévoient, dans leurs circulaires respectives sur les agents délégués des établissements de crédit et des sociétés de bourse, que le contrat d'agence doit faire l'objet d'un écrit. Elles demandent ainsi explicitement aux établissements de crédit et aux sociétés de bourse d'utiliser la possibilité figurant à l'article 5 de la loi du 13 avril 1995 afin d'obtenir de leurs agents un contrat écrit.

waarvan zij de prudentiële vereisten die de CBF oplegt, moeten kunnen opnemen in hun overeenkomsten met hun gevolmachtigde agenten, met naleving van de voorschriften van de voornoemde wet». De circulaires van de CBF en de wet van 13 april 1995 streven met andere woorden niet dezelfde doelstelling na en kunnen elkaar dus perfect aanvullen, een conclusie waartoe het Arbitragehof overigens ook is gekomen toen het de uitsluiting van de gevolmachtigde bankagenten uit het toepassingsgebied van de wet van 13 april 1995 als discriminerend bestempelde.

De bescherming die de wet van 13 april 1995 biedt aan de gevolmachtigde agenten kan bondig worden samengevat als volgt:

1. De definitie van handelsagentuur die in de wet is opgenomen, is een klassieke definitie: een handelsagentuurovereenkomst is een overeenkomst waarbij de ene partij, de handelsagent, door de andere partij, de principaal, zonder dat hij onder diens gezag staat, permanent en tegen vergoeding belast wordt met het bemiddelen en eventueel het afsluiten van zaken in naam en voor rekening van de principaal (artikel 1, eerste lid).

2. Een handelsagentuurovereenkomst kan voor bepaalde tijd of voor onbepaalde tijd worden gesloten. Als deze overeenkomst niet op schrift is gesteld of als de duur ervan niet is bepaald, wordt zij geacht te zijn gesloten voor onbepaalde tijd (artikel 4).

3. Elke partij kan van de andere partij een ondertekend stuk verkrijgen(1) (artikel 5).

4. De handelsagent moet de belangen van de principaal behartigen en loyaal en te goeder trouw handelen (artikel 6). De principaal moet zich eveneens loyaal en te goeder trouw gedragen (artikel 8).

5. De handelsagent heeft in principe het recht om een beroep te doen op subagenten (artikel 7).

6. De vergoeding van de handelsagent bestaat uit een vast bedrag of uit een commissie. De wetgever heeft bijzondere aandacht besteed aan de diverse aspecten van deze commissie. Van de 29 artikelen die de wet telt, heeft hij er 7 gewijd aan de commissie van de agent. Zo bevat artikel 15 de volgende bepaling:

«In de sectoren van het verzekeringswezen, van de kredietinstellingen en van de gereguleerde

(1) Hierbij dient te worden opgemerkt dat de CBF en de CIF in hun respectieve circulaires over de gevolmachtigde agenten van de kredietinstellingen en van de beursvennootschappen voorschrijven dat de agentuurovereenkomst op schrift moet worden gesteld. Aldus verzoeken zij de kredietinstellingen en de beursvennootschappen uitdrukkelijk om gebruik te maken van de mogelijkheid vervat in artikel 5 van de wet van 13 april 1995 teneinde van hun agenten een schriftelijke overeenkomst te verkrijgen.

mobilières, par dérogation aux alinéas précédents, le commettant et ses agents peuvent conclure, dans le cadre d'un organe de concertation paritaire, une convention visant à modifier le montant des commissions ou leur mode de calcul. La convention conclue au sein de l'organe de concertation paritaire engage tous les agents ainsi que le commettant, mais les modifications qui en découlent ne peuvent entraîner la rupture du contrat d'agence commerciale. Après consultation des organisations représentatives des secteurs concernés, le Roi peut fixer les modalités de création, d'organisation et de fonctionnement de cette concertation. En effet, vu l'étendue des réseaux d'agents dans le secteur financier, on pouvait difficilement obliger les établissements de crédit, les entreprises d'assurances et les sociétés de bourse à négocier avec chaque agent une éventuelle modification de sa commission si l'âpreté de la concurrence régnant dans le secteur devait rendre cette modification inévitable(1). L'arrêté royal du 20 septembre 2002 relatif à la création, à l'organisation et au fonctionnement d'un organe de concertation paritaire dans le secteur des assurances, des établissements de crédits et des marchés réglementés de valeurs mobilières(2) a exécuté cette disposition.

7. La loi règle également la résiliation du contrat d'agence commerciale et ses effets (articles 18 à 23). Sauf circonstances exceptionnelles ou manquements graves, un contrat conclu pour une durée déterminée doit normalement être exécuté jusqu'à la fin du terme convenu. Par contre, en cas de contrat conclu pour une durée indéterminée ou pour une durée déterminée avec faculté de dénonciation anticipée, chacune des parties peut y mettre fin en respectant un préavis (de 1 à 6 mois). En cas de circonstances exceptionnelles ou de manquements graves, le contrat peut être résilié sans préavis. Dans cette hypothèse, un délai de notification doit être respecté et la résiliation doit être notifiée par exploit d'huissier de justice ou par lettre recommandée à la poste. Si le contrat est résilié de manière illicite, une indemnité est due, dont le montant et le mode de calcul sont prévus dans la loi.

Par ailleurs, la loi accorde à l'agent commercial le droit à une indemnité d'éviction quand une série de conditions sont remplies, par exemple lorsqu'il a apporté de nouveaux clients au commettant. Si cette indemnité, qui ne peut dépasser le montant d'une année de rémunération, ne couvre pas l'intégralité du préjudice réellement subi, l'agent commercial peut, mais à charge de prouver l'étendue réelle du préjudice

markten voor effecten kunnen de principaal en zijn agenten, in afwijking van de vorige leden, in een paritair overlegorgaan een overeenkomst sluiten die gericht is op de wijziging van het bedrag van de commissies of van de berekeningswijzen ervan. De binnen het paritair overlegorgaan gesloten overeenkomst bindt alle agenten en de principaal maar de wijzigingen die de overeenkomst meebrengt, kunnen niet leiden tot de verbreking van de agentuurovereenkomst. Na raadpleging van de vertegenwoordigende organisaties van de betrokken sectoren kan de Koning de wijze van oprichting, organisatie en werking van dit overleg bepalen». Gezien de uitgebreidheid van de agentennetwerken in de financiële sector, konden de kredietinstellingen, de verzekeringsondernemingen en de beursvennootschappen immers moeilijk worden verplicht om met elke agent afzonderlijk te onderhandelen over een eventuele wijziging van zijn commissie wanneer de scherpe concurrentie in de sector dit onvermijdelijk maakt(1). Het koninklijk besluit van 20 september 2002 betreffende de oprichting, organisatie en werking van een paritair overlegorgaan in de sector van het verzekeringswezen, van de kredietinstellingen en van de gereguleerde effectenmarkten(2) gaf hieraan uitvoering.

7. De wet regelt ook de verbreking van de agentuurovereenkomst en de gevolgen hiervan (artikelen 18 tot 23). Behoudens uitzonderlijke omstandigheden of ernstige tekortkomingen, moet een overeenkomst voor bepaalde tijd normaalgezien worden uitgevoerd tot het verstrijken van de overeengekomen termijn. Daarentegen kan een overeenkomst voor onbepaalde tijd of voor een bepaalde tijd met de mogelijkheid deze vroegtijdig op te zeggen, door elk van beide partijen worden beëindigd op voorwaarde dat zij een opzeggingstermijn in acht nemen (van 1 tot 6 maanden). In uitzonderlijke omstandigheden of bij ernstige tekortkomingen kan de overeenkomst zonder opzegging worden beëindigd. In dat geval moet een kennisgevingstermijn in acht worden genomen en moet de kennisgeving worden verricht bij gerechtsdeurwaardersexploot of bij een ter post aangetekende brief. Indien de overeenkomst op onwettige wijze wordt beëindigd, moet een opzeggingsvergoeding worden betaald waarvan het bedrag en de berekeningswijze wettelijk zijn bepaald.

Daarnaast verleent de wet de handelsagent het recht op een uitwinningsvergoeding wanneer een aantal voorwaarden zijn vervuld, bijvoorbeeld wanneer de agent klanten heeft aangebracht bij de principaal. Indien deze vergoeding, die niet meer mag bedragen dan het bedrag van één jaar vergoeding, de werkelijk geleden schade niet volledig dekt, kan de handelsagent, mits hij de werkelijke omvang van de

(1) Doc. Chambre, 1997-1998, nr. 1423/5.

(2) *Moniteur belge* du 19 octobre 2002.

(1) Stuk Kamer, 1997-1998, 1423/5.

(2) *Belgisch Staatsblad* van 19 oktober 2002.

allégué, obtenir en plus de cette indemnité, des dommages et intérêts à concurrence de la différence entre le montant du préjudice réellement subi et celui de cette indemnité.

8. La loi prévoit les conditions auxquelles les clauses de non-concurrence, qui entrent en vigueur après la fin des relations contractuelles, doivent satisfaire pour être valables. Il convient de faire remarquer que les clauses de non-concurrence doivent avoir été stipulées par écrit, qu'elles ne peuvent viser que le secteur géographique ou le groupe de personnes confié à l'agent et qu'elles ne peuvent pas excéder six mois après la cessation du contrat. Il est à noter que la clause de non-concurrence ne produit pas ses effets dans le cas le plus courant de résiliation du contrat, à savoir lorsque celui-ci est résilié par le commettant dans le respect du délai de préavis.

9. La loi aborde également la question de la validité de la clause de du croire. Cette clause veut que le risque de non-paiement par le client soit assumé par l'agent commercial (article 25). Le législateur a dès lors essayé d'en limiter la portée en restreignant la responsabilité de l'agent, en principe, au montant de la commission qu'il reçoit. Cependant, dans le secteur des établissements de crédit, le montant de l'engagement de l'agent, dont l'activité principale consiste en des affaires pour lesquelles il se porte lui-même caution, peut dépasser la commission(1). Toutefois, le montant dont l'agent est tenu ne peut excéder le montant dû par le tiers au commettant. Le juge peut réduire le montant dont l'agent est tenu.

10. La loi impose un délai de prescription court aux actions naissant du contrat d'agence; celles-ci sont prescrites un an après la cessation du contrat d'agence ou cinq ans après le fait qui a donné naissance à l'action, sans que ce dernier puisse excéder un an après la cessation du contrat (article 26).

11. Sous réserve de l'application des conventions internationales auxquelles la Belgique est partie,

(1) Cette disposition a été insérée dans la loi du 13 avril 1995 par la loi du 1^{er} juin 1999. Dans les travaux préparatoires de la loi, on peut lire que «La modification proposée est nécessaire pour permettre la poursuite, dans des limites strictement définies, de l'exercice de l'activité d'une catégorie donnée et très limitée d'agents, tels que les comptoirs d'escompte et les comptoirs agricoles, dont l'activité principale consiste précisément à garantir vis-à-vis de l'établissement de crédit la solvabilité des clients apportés par eux dans le cadre de l'octroi de crédits». (Doc. Sénat, 1998-1999, n° 1338/2).

beweerde schade bewijst, bovenop deze uitwinning-vergoeding een schadeloosstelling verkrijgen ten belope van het verschil tussen het bedrag van de werkelijk geleden schade en het bedrag van die vergoeding.

8. De wet bevat de voorwaarden waaraan de concurrentiebedingen, die van kracht worden na het beëindigen van de contractuele relaties, moeten voldoen om geldig te zijn. Op te merken valt dat de concurrentiebedingen op schrift moeten zijn gesteld, dat zij beperkt moeten blijven tot het geografische gebied of de groep personen die aan de agent waren toevertrouwd en dat zij een termijn van zes maanden na de beëindiging van het contract niet mogen overschrijden. Op te merken valt dat het concurrentiebeding niet speelt in de meest voorkomende wijze van beëindiging van de overeenkomst, namelijk de verbreking door de principaal met inachtneming van de opzeggingstermijn.

9. De wet behandelt eveneens de geldigheid van het beding van delcredere. Dit beding houdt in dat het risico van niet-betaling door de cliënt wordt gedragen door de handelsagent (artikel 25). Een dergelijk beding houdt dus een aanzienlijk risico in voor de agent. De wetgever heeft dan ook getracht de reikwijdte ervan te beperken door de aansprakelijkheid van de agent, in beginsel, te beperken tot het bedrag van de commissie die hij ontvangt. In de sector van de kredietinstellingen kan het bedrag waarvoor de agent aansprakelijk is zijn commissie evenwel overschrijden wanneer zijn hoofdactiviteit erin bestaat zaken te doen waarvoor hij zichzelf borg stelt(1). Toch mag het bedrag waarvoor de agent aansprakelijk is niet hoger zijn dan het bedrag dat de derde daadwerkelijk verschuldigd is aan de principaal. De rechter kan het bedrag beperken waarvoor de agent aansprakelijk is.

10. De wet legt een korte verjaringstermijn op aan de rechtsvorderingen die voortvloeien uit de agentuurovereenkomst; een dergelijke vordering verjaart één jaar na het beëindigen van de overeenkomst of vijf jaar na het feit waaruit zij is ontstaan, met dien verstande dat deze laatste termijn niet langer mag duren dan één jaar na het beëindigen van de overeenkomst (artikel 26).

11. Onverminderd de internationale verdragen die België heeft ondertekend, is elke activiteit van een

(1) Deze bepaling werd bij wet van 1 juni 1999 ingevoegd in de wet van 13 april 1995. In de parlementaire voorbereiding van de wet is vermeld dat «de wijziging noodzakelijk is om het, binnen strikt vastgestelde grenzen, mogelijk te maken dat een bijzondere categorie van agenten, zoals de discontokantoren en de landbouwkantoren, van wie de hoofdactiviteit er juist in bestaat dat zij tegenover de kredietinstelling de solvabiliteit van de door hen aangebrachte klanten waarborgen in het kader van kredietverleningen, hun activiteiten verder kunnen uitoefenen» (stuk Senaat, 1998-1999, nr. 1338/2).

toute activité d'un agent commercial ayant son établissement principal en Belgique relève de la loi belge et de la compétence des tribunaux belges (article 27).

Comme mentionné ci-dessus, l'arrêté royal du 20 septembre 2002 concerne la création, l'organisation et le fonctionnement d'un organe de concertation paritaire dans les secteurs des assurances, des établissements de crédit et des marchés réglementés de valeurs mobilières(1).

Les grandes lignes de cet arrêté royal sont les suivantes :

1. Le texte contient toutes les règles permettant la création et le bon fonctionnement des organes de concertation paritaire. Une fois l'organe de concertation paritaire créé, un protocole peut déroger à une série de dispositions faisant l'objet d'une énumération limitative. L'organe de concertation paritaire conclut ce protocole, qui est facultatif.

2. Les représentants des agents sont élus pour une période de 3 ans et les représentants du commettant sont désignés pour la même période. La première élection est dirigée par un huissier de justice, ce qui doit permettre de garantir un déroulement objectif de la procédure d'élection. Le protocole peut modifier la procédure d'élection en vue des élections suivantes.

3. Le nombre d'agents élus varie entre 6 et 10, en fonction du nombre d'agents d'un commettant (supérieur ou inférieur à 250). Le commettant désigne toujours 3 membres effectifs et 3 suppléants, qui le représenteront.

4. Il faut non pas nécessairement une parité « physique », mais bien une parité en ce qui concerne le vote : au moins la moitié des représentants présents des agents commerciaux et au moins la moitié des représentants présents du commettant doivent approuver la décision.

5. La présidence des réunions de l'organe paritaire de concertation est assurée par un représentant de la partie qui a convoqué la réunion. Le secrétariat de la réunion est assuré par un représentant du commettant, lequel rédige le procès-verbal.

Le texte de l'arrêté royal a été négocié au préalable par les organisations représentatives des secteurs concernés.

Du côté des agents commerciaux, il s'agissait de la *Beroepsvereniging Zelfstandige Bankagenten* (BZB) et de l'Association professionnelle des agents financiers indépendants (APAFI).

(1) *Moniteur belge* du 19 octobre 2002.

handelsagent met hoofdvestiging in België, onderworpen aan de Belgische wetgeving en valt zij onder de bevoegdheid van de Belgische rechtbanken (artikel 27).

Zoals hoger gesteld heeft het koninklijk besluit van 20 september 2002 betreffende de oprichting, organisatie en werking van een paritair overlegorgaan in de sector van het verzekeringswezen, van de kredietinstellingen en van de gereguleerde effectenmarkten(1).

De grote lijnen hiervan zijn :

1. De tekst bevat alle regels die de oprichting en de vlotte werking van de paritaire overlegorganen mogelijk maken. Van een aantal limitatief opgesomde bepalingen kan na de oprichting van het paritair overlegorgaan in een protocol worden afgeweken. Dit protocol wordt overeengekomen in het paritair overlegorgaan en is facultatief.

2. De afgevaardigden van de agenten worden verkozen voor een periode van 3 jaar en de afgevaardigden van de principaal worden voor eenzelfde duur aangeduid. De eerste verkiezing wordt geleid door een gerechtsdeurwaarder hetgeen een objectief verloop van de verkiezingsprocedure waarborgt. In het protocol kan de verkiezingsprocedure voor volgende verkiezingen gewijzigd worden.

3. Het aantal verkozen agenten varieert van 6 tot 10, afhankelijk van het aantal agenten van een principaal (hoger of lager dan 250). De principaal duidt steeds 3 effectieve en 3 plaatsvervangende leden aan die hem zullen vertegenwoordigen.

4. Er is niet noodzakelijk een « fysieke » pariteit maar wel een pariteit voor wat het stemgedrag betreft : minstens de helft van de aanwezige vertegenwoordigers van de handelsagenten en minstens de helft van de aanwezige vertegenwoordigers van de principaal dienen een beslissing goed te keuren.

5. Het voorzitterschap van de vergaderingen van het paritair overlegorgaan wordt waargenomen door een vertegenwoordiger van de partij die de vergadering heeft samengeroepen. Het secretariaat wordt waargenomen door een vertegenwoordiger van de principaal. Deze maakt het verslag.

De tekst van het koninklijk besluit werd vooraf onderhandeld door de vertegenwoordigende organisaties van de betrokken sectoren.

Van de zijde van de handelsagenten waren dit de *Beroepsvereniging Zelfstandige Bankagenten* (BZB) en de *Association Professionnelle des Agents Financiers Indépendants* (APAFI).

(1) *Belgisch Staatsblad* van 19 oktober 2002.

Outre ces deux associations représentatives des secteurs concernés, ont également participé activement à ces réunions les représentants des associations d'agents d'un certain nombre d'établissements bancaires et d'organismes assureurs: CENTEA, DEXIA, DVV-assurances, FORTIS Flandre, FORTIS Wallonie, HBK Banque d'épargne et KBC assurances.

Du côté du commettant, ont participé aux réunions, au nom du secteur bancaire, l'Association belge des Banques (ABB) et au nom du secteur des assurances, KBC et DVV assurances.

L'accord conclu a été signé en novembre 2000 par M. Paul van Welden au nom de la BZB, M. J-P Guisset au nom de l'APAFI et M. Guido Ravoet au nom de l'ABB.

L'accord conclu contenait une disposition visant à protéger, en cas de licenciement, les agents indépendants qui s'étaient portés candidats à un poste dans un organe paritaire de concertation ou qui en étaient membres. Les règles étaient analogues à celles concernant la protection des représentants des travailleurs au sein des conseils d'entreprises.

Dans son avis n° 32 438/2 du 27 février 2002, la section de législation du Conseil d'État a estimé que les dispositions relatives à la protection des agents qui sont candidats à l'organe paritaire de concertation ou qui y siègent n'avaient pas de base légale et ne pouvaient donc pas être réglées par un arrêté royal.

On déroge en effet à l'article 18 de la loi du 13 avril 1995, qui détermine la manière dont il doit être mis fin à un contrat commercial.

Il n'appartient pas à un arrêté royal de déroger à des dispositions légales. L'habilitation contenue dans l'article 15, alinéa 7, de la loi du 13 avril 1995, précitée, mentionne uniquement «les modalités de création, d'organisation et de fonctionnement de (la) concertation». Le Conseil d'État n'a donc pas accepté l'inscription de pareilles dispositions parce que le principe de la protection de l'agent commercial candidat, représentant ou ancien représentant n'a pas été consacré dans la loi et parce que, par ailleurs, une habilitation légale suffisante fait défaut.

L'arrêté royal ne prévoyait donc aucune protection pour les candidats et les membres des organes de concertation paritaire. Pour résoudre le problème, un gentlemen's agreement a été conclu entre les organisations qui ont également négocié l'arrêté royal. Ainsi l'association professionnelle du secteur des banques (ABB) a-t-elle accepté les règles de protection. En pratique, il faut toutefois constater qu'une série de commettants du secteur des banques et des assurances refusent d'appliquer la protection aux candidats et aux membres des organes de concertation paritaire.

Naast deze twee sectorale vertegenwoordigende verenigingen namen ook de vertegenwoordigers van agentenverenigingen van een aantal bank- en verzekeringsinstellingen actief deel aan de vergaderingen: CENTEA, DEXIA, DVV-verzekeringen, FORTIS Vlaanderen, FORTIS Wallonië, HBK-Spaarbank en KBC-verzekeringen.

Van de zijde van de principaal nam namens de banksector de Belgische Vereniging van Banken (BVB) en namens de verzekeringssector KBC-verzekeringen en DVV-verzekeringen deel aan de vergaderingen.

Het gesloten akkoord werd in november 2000 ondertekend door de heer Paul van Welden namens de BZB, de heer J-P Guisset namens APAFI en de heer Guido Ravoet namens de BVB.

Het gesloten akkoord bevatte een bepaling om de zelfstandige agenten die zich kandidaat stelden of lid waren van het paritair overlegorgaan te beschermen bij ontslag. De regeling was naar analogie met de bescherming die de werknemersvertegenwoordigers hebben in de ondernemingsraden.

De afdeling wetgeving van de Raad van State stelde in haar advies nr. 32 438/2 van 27 februari 2002 dat de bepalingen betreffende bescherming van de agenten die kandidaat zijn of zetelen in het paritair overlegorgaan geen wettelijke basis hadden en aldus niet via koninklijk besluit mochten geregeld worden.

Er wordt immers afgeweken van artikel 18 van de wet van 13 april 1995, dat bepaalt op welke wijze een handelsagentuurovereenkomst dient te worden beëindigd.

Bij een koninklijk besluit mag niet worden afgeweken van wetsbepalingen. In verband met de machtiging die vervat is in artikel 15, zevende lid, van de voornoemde wet van 13 april 1995, wordt alleen gewag gemaakt van «de wijze van oprichting, organisatie en werking van (het) overleg». De Raad van State aanvaardde aldus niet dat er een bepaling opgenomen werd gezien het principe van de bescherming van de kandidaat-handelsagent, vertegenwoordiger of gewezen vertegenwoordiger, niet in de wet is vastgelegd en omdat anderzijds een toereikende wettelijke machtiging ontbreekt.

Het koninklijk besluit bevatte aldus geen bescherming voor de kandidaten en leden van de paritaire overlegorganen. Om dit euvel op te lossen werd het herenakkoord gesloten tussen de organisaties die eveneens het koninklijk besluit onderhandelden. Hiermee aanvaardde de beroepsvereniging van de banksector (BVB) de beschermingsregeling. In de praktijk dient echter vastgesteld te worden dat een aantal principalen uit de bank- en verzekeringssector weigeren om de bescherming van toepassing te maken op de kandidaten en leden van de paritaire overlegor-

Les candidats et les membres élus des organes de concertation paritaire doivent en effet pouvoir exercer leur mandat convenablement et être protégés contre les représailles que pourrait exercer le commettant en cas de négociations en vue de la modification du système des commissions. Une initiative législative s'impose pour faire fonctionner les organes de concertation paritaire selon l'esprit dans lequel ils ont été créés.

*
* *

PROPOSITION DE LOI

Article 1^{er}

La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

Art. 2

L'article 18 de la loi du 13 avril 1995 relative au contrat d'agence commerciale est complété par les paragraphes suivants :

« § 4. Sans préjudice de l'article 19, alinéa 1^{er}, dans une institution du secteur des assurances, des établissements de crédit ou des marchés réglementés de valeurs mobilières où un organe de concertation paritaire a été créé, le contrat d'agence commerciale conclu avec un agent commercial élu ne peut, au cours de toute la durée de son mandat, être résilié unilatéralement par le commettant. Il en va de même du contrat d'agence commerciale conclu avec la personne morale dont le gérant ou l'administrateur délégué a été élu représentant des agents commerciaux.

Par dérogation à l'alinéa 1^{er}, le contrat d'agence commerciale peut être résilié par le commettant s'il démontre que la résiliation est fondée sur des critères économiques objectifs qui sont appliqués de la même manière à tous ses agents commerciaux, en particulier si le plan d'entreprise convenu d'un commun accord n'est pas réalisé dans une mesure substantielle et que l'agent commercial ne peut justifier cette absence de réalisation par des faits objectifs.

Si le contrat est résilié par le commettant en l'absence de circonstances exceptionnelles au sens de l'article 19, alinéa 1^{er}, ou sans qu'il soit démontré que la résiliation se fonde sur les critères économiques

ganen. De kandidaten en verkozen leden van de paritaire overlegorganen dienen immers hun mandaat naar behoren te kunnen uitvoeren en beschermd te zijn tegen vergeldingen van de principaal bij de onderhandelingen voor de wijziging van commissiesystemen. Een wettelijk initiatief dringt zich op om de paritaire overlegorganen te laten werken in de geest waarin ze werden opgericht.

Luc WILLEMS.
Christiane VIENNE.
Mimount BOUSAKLA.

*
* *

WETSVOORSTEL

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

Art. 2

Artikel 18 van de wet van 13 april 1995 betreffende de handelsagentuurovereenkomst wordt aangevuld met de volgende paragrafen :

« § 4. Onverminderd de bepaling van artikel 19, eerste lid, kan in een instelling in de sector van het verzekeringswezen, van de kredietinstellingen of van de gereglementeerde markten voor effecten waar een paritair overlegorgaan werd opgericht, de handelsagentuurovereenkomst met een verkozen handelsagent tijdens de volledige duur van diens mandaat niet eenzijdig worden beëindigd door de principaal. Hetzelfde geldt voor de handelsagentuurovereenkomst gesloten met de rechtspersoon waarvan de zaakvoerder of de afgevaardigde bestuurder verkozen werd als vertegenwoordiger van de handelsagenten.

In afwijking van het eerste lid kan de handelsagentuurovereenkomst door de principaal worden opgezegd, indien hij aantoonde dat de opzegging is gebaseerd op objectieve economische criteria die voor al zijn handelsagenten op dezelfde wijze worden toegepast, inzonderheid wanneer het in onderling overleg afgesproken business-plan in belangrijke mate niet gerealiseerd wordt en de handelsagent dat niet aan de hand van objectieve feiten kan verantwoorden.

Indien de overeenkomst door de principaal wordt beëindigd zonder een uitzonderlijke omstandigheid in de zin van artikel 19, eerste lid, of wordt opgezegd zonder dat het bewijs wordt geleverd dat de opzeg-

objectifs visés à l'alinéa 2, le commettant doit à l'agent commercial une indemnité spéciale dont le montant équivaut à dix-huit mois de rémunération et qui est calculée conformément au § 3, sans préjudice des autres droits que la loi confère à l'agent commercial en raison de la résiliation du contrat d'agence commerciale.

§ 5. Les dispositions du § 4 sont également applicables durant la période qui sépare le dépôt de candidature de l'agent commercial, du gérant ou de l'administrateur délégué et la première réunion de l'organe de concertation paritaire nouvellement élu.

Elles restent également applicables au cours d'une période de six mois à compter de la fin du mandat au sein de l'organe de concertation paritaire. Le mandat prend fin à la date de la première réunion de l'organe de concertation paritaire nouvellement élu ».

17 novembre 2003.

ging is gebaseerd op de in het tweede lid bedoelde objectieve economische criteria, is de principaal aan de handelsagent een bijzondere vergoeding verschuldigd waarvan het bedrag gelijk is aan achttien maanden vergoeding berekend overeenkomstig § 3, onverminderd de andere voor de handelsagent uit de wet voortvloeiende rechten naar aanleiding van de beëindiging van de handelsagentuurovereenkomst.

§ 5. De bepalingen van § 4 zijn eveneens van toepassing in de periode tussen de kandidaatstelling van de handelsagent, de zaakvoerder of de afgevaardigde bestuurder en de eerste vergadering van het nieuw verkozen paritair overlegorgaan.

Zij blijven eveneens van toepassing tijdens een periode van zes maanden vanaf de beëindiging van het mandaat in het paritair overlegorgaan. Het mandaat eindigt op de datum van de eerste vergadering van het nieuw verkozen paritair overlegorgaan.»

17 november 2003.

Luc WILLEMS.
Christiane VIENNE.
Mimount BOUSAKLA.

BIJLAGE 5

Brief dd. 31.08.04 aan Paul Steppe

CENEA
Aan de heer Paul Steppe
Voorzitter van het directiecomité
Mechelsesteenweg 180
2018 Antwerpen

Oudenaarde, 31/08/04

Mijnheer de voorzitter,

U weet, zoals ik op ons informeel overleg in het voorjaar heb gezegd, dat ik als voorzitter van BZB voorstander ben van constructief overleg. U heeft weliswaar te kennen gegeven dat u in eerste instantie daar niet wenste op in te gaan. Toch wens ik met dit schrijven een tweetal punten op te merken die volgens ons niet door de beugel kunnen.

Zoals u weet, liggen de verhoudingen tussen Centea en BZB sedert enkele jaren niet zo goed. Een van de zaken die daar aan de grondslag liggen, is de manier waarop Centea haar agentennetwerk saneert. Dat banken hun agentennetwerk willen op punt stellen, is begrijpelijk en tevens economisch verantwoord. Als Beroepsvereniging zijn wij eveneens voorstander van een verdere professionalisering van het beroep. Waar wij het wel moeilijk mee hebben is dat bij de opzeg van de agenten de bank niet correct te werk gaat. Zo werd Centea reeds door de rechtbank veroordeeld voor het feit dat een agent werd misleid tot het ondertekenen van zijn eigen opzeg. Verder was er de druk gedurende soms jaren bij tal van agenten om samen te werken met een andere agent uit de regio. De voorwaarden van die samenwerking waren niet aanvaardbaar. Ook het feit dat Centea steevast antwoordt op verzoeken tot uitbetaling van de uitwinningsvergoeding dat dit pas na 6 maanden kan geëvalueerd worden, is eveneens niet correct en wordt door de rechtbank eveneens niet aanvaard. Recentelijk vernamen we dat Centea speculeert op het feit dat kleinere agenten hun uitwinningsvergoeding niet met een dagvaarding opeisen. Zo kreeg een agente die een aantal maanden eerder per aangetekend schrijven haar uitwinningsvergoeding had opgeëist, antwoord van Centea pas nadat de periode van 1 jaar na de beëindiging van de overeenkomst was afgelopen. In de brief schrijft Centea dat haar vordering tot uitbetaling van de uitwinningsvergoeding verjaard was. Dergelijke houding kunnen wij echter niet aanvaarden !

U zal wel begrijpen dat wij als beroepsvereniging dergelijke handelswijze, dergelijk gebrek aan respect niet zomaar kunnen laten passeren. In de Nieuwsbrief van september 2004 zult u dienaangaande dan ook een artikel kunnen lezen. Indien blijkt dat Centea deze tactiek zou gaan gebruiken om te ontsnappen aan de uitbetaling van de uitwinningsvergoeding, zullen wij uiteraard de nodige verdere stappen ondernemen. Het imago van de bank zal hierdoor zeker en vast lijden.

Een tweede punt betreft de brief die u aan de Centea-agenten schreef met betrekking tot de commissie-aanpassingen. Ook daar betoont u weinig respect voor degenen die zich engageren voor de bank en voor hun collega's. U neemt daar de agenten-vertegenwoordigers in het paritair overlegorgaan op de korrel. Indien u het overleg ernstig neemt, kan u niet op deze manier optreden. Het blijft ons een raadsel waarom Centea niet kiest voor een partnerschap met haar zelfstandige agenten zoals dit vroeger meer het geval was. Het creëren van ongenoegen en wantrouwen bij de agenten heeft bij mijn weten nog nooit tot positieve resultaten geleid.

Ik blijf in elk geval open staan voor overleg en hoop dan ook dat u op deze uitnodiging wenst in te gaan , eventueel samen met de vriendenkring van Centea.

Wij wensen u dan ook goede ontvangst van dit schrijven en verblijven,

Hoogachtend,
Daniel Nicolaes,
Voorzitter

BIJLAGE 6

Enquete Bankagent – bankmakelaar: wat denkt u ervan?

Vragenlijst

Bankagent – bankmakelaar: wat denkt u ervan?

BZB streeft al enkele jaren naar de verwezenlijking van een wettelijk statuut voor de zelfstandige bankagent en naar het invoeren van een nieuw statuut namelijk dat van bankmakelaar. Een wettelijk statuut heeft het voordeel dat het machtoverwicht van de banken wordt beperkt. Nu legt de CBF via haar richtlijnen onrechtstreeks de agent een aantal verplichtingen op terwijl de agent nergens terecht kan met klachten. Vooral de verplichting die de CBF oplegt om exclusief voor één kredietinstelling te werken zorgt voor een onevenwicht. De agent kan immers geen kant op. De agent moet de politiek van de bank volgen en kan niet steeds het beste voor zijn klant aanbieden. Hij kan ook geen producten van een andere bank verkopen noch kan de agent gemakkelijk veranderen van bank.

Het creëren van het statuut van bankmakelaar betekent enerzijds voor zij die dit wensen enorme mogelijkheden (met veel grotere verantwoordelijkheden) en voor zij die als agent willen blijven werken, houdt een bewuste keuze voor exclusiviteit toch meer voordelen in. En wie daaronder uit wil, kan altijd als makelaar gaan werken.

De CBF heeft samen met de CDV een studie opgesteld met betrekking tot een hervorming van de financiële bemiddeling. In die studie wordt voorgesteld de verplichte exclusiviteit af te schaffen. U werd daarover reeds veelvuldig geïnformeerd. In die studie zag de CBF het statuut van bankmakelaar wel heel beperkt. Deze zou immers slechts bepaalde bankproducten mogen verdelen. Cashgeld zou deze niet mogen ontvangen of uitbetalen.

BZB heeft net zoals andere Beroepsverenigingen in de sector haar bevindingen met betrekking tot die studie overgemaakt. In september wordt de herwerkte studie voorgelegd aan de regering. Wij hopen en zullen ervoor lobbyen dat het parlement dit najaar nog de discussie aanvat over de hervorming van de financiële bemiddeling. Daarvoor kunnen wij alle steun gebruiken.

Wij hebben heel wat leden die staan te popelen om als bankmakelaar aan de slag te kunnen. We willen evenwel een zicht krijgen hoe de grote groep van zelfstandige bankagenten in grote lijnen staat tegenover dergelijke hervorming.

We hopen daarom dat u de vragenlijst op de achterzijde wilt invullen en anoniem aan ons terugbezorgen. U bewijst uzelf en uw collega-agenten daardoor een grote dienst.

DOE MEE AAN ONZE ENQUETE
Bankagent – bankmakelaar: wat denkt u ervan?

Fax naar 055/20.61.09 of verstuur naar BZB, Bergstraat 1a, 9700 Oudenaarde

1. Bent u lid van een beroepsvereniging?

- BZB
- FVF
- APAFI
- Andere
- neen

2. Bent u ervan op de hoogte hoe het nieuwe statuut bankmakelaar er zou uitzien

- volgens de studie van de CBF en de CDV?
- volgens BZB?
- Ben niet op de hoogte

3. Hoe wilt u in de toekomst liefst uw beroep als financieel tussenpersoon uitvoeren?

- exclusief voor één bankinstelling?
- exclusief voor één bankinstelling met vrijheid in kredieten?
- als bankmakelaar met keuzevrijheid voor beleggingsproducten en kredieten (niet voor zichtrekeningen en spaarboekjes)
- als bankmakelaar met volledige keuzevrijheid voor alle bankproducten (behalve zichtrekening)

4. Dient de controle op uw agentschap volgens u te gebeuren

- door een onafhankelijk organisme?
- door uw principaal?

5. De verhandeling van cash geld zou in het nieuwe statuut 'bankmakelaar' in de visie van de CBF sterk beperkt worden. Zou dat voor u aanvaardbaar zijn?

- Ja
- neen
- mits beperkte transacties mogelijk blijven...
- Ja, mits cumul mogelijk met statuut van bankagent

6. Vindt u een wettelijk statuut voor de bankagent nodig?

- Ja
- Neen

7. Vindt u de oprichting van een beroepsinstituut nodig?

- Ja
- Neen
- Geen mening

8. Bent u verzekeringsmakelaar?

- Ja
- Ja, met aparte vennootschap
- Neen

9. Hoe is de commissieverdeling in uw kantoor ?

-% deposito's
-% kredieten
-% verzekeringen
-% andere

10. Ik werk momenteel voor..... (kredietinstelling)

Wat zijn de sterke punten van uw bank?

Wat zou u bij uw huidige bank willen veranderd zien?

11. Mocht u morgen gemakkelijk van bank kunnen veranderen, zou u dit in overweging nemen?

- Ja
- Neen

BIJLAGE 7

Enquête bankagent- bankmakelaar wat denkt u ervan?

Resultaten

BZB streeft al enkele jaren naar de verwezenlijking van een wettelijk statuut voor de zelfstandige bankagent en naar het invoeren van een nieuw statuut namelijk dat van bankmakelaar. Recentelijk lijkt een en ander (studie CBF en wetsvoorstel) erop te wijzen dat uiteindelijk werk zou gemaakt worden van een hervorming inzake de bemiddeling in bankzaken.

BZB wilde te weten komen in hoeverre de zelfstandige bankagenten op de hoogte waren van plannen tot een hervorming inzake bemiddeling in bankzaken en hoe zij in grote lijnen staan tegenover dergelijke hervorming. Daartoe werd een vragenlijst bij de Nieuwsbrief gevoegd. De respons onder de leden was zeer groot. Ruim 23 % van de leden antwoordde. Dit betekent dat de enquête representatief kan worden genoemd voor de BZB-leden. Bij de niet-leden was de respons zoals te verwachten heel klein. In totaal antwoordden 267 agenten waarvan 193 lid van BZB. Van de 193 leden die antwoordden is 45 ook lid van FVF.

We ontvingen enquêtes binnen van agenten van nagenoeg alle banken. Het spreekt voor zich dat van de typische spaarbanken die sedert jaar en dag met zelfstandige bankagenten werken, er meer antwoorden binnenkwamen. Bijna 9 op de 10 van de leden die geantwoord hebben zijn verzekeringsmakelaar waarvan 10 % met een aparte vennootschap. Bij de niet-leden liggen deze cijfers iets lager. Om zinvolle conclusies te kunnen trekken, berekenden we de resultaten voor de BZB-leden en maakten we de vergelijking met de antwoorden van de niet-leden.

Quasi unanimitéit voor wettelijk statuut bankagent

Quasi unaniem zijn leden en niet-leden voor een wettelijk statuut voor de bankagent (98% van de leden en 91,5% van de niet-leden). Meer dan 7 op 10 van de leden is voor de oprichting van een beroepsinstituut. Bij de niet-leden is dit slechts iets meer dan de helft. Dat een groot deel van de respondenten daar geen mening over heeft (20,5% bij de leden, 29,5% bij de niet-leden) hangt wellicht samen met het feit dat geen uitleg werd gegeven over de mogelijke functie, het nut van dergelijk instituut.

Meerderheid wil als bankmakelaar werken

Blijkt dat de leden beter op de hoogte zijn van het statuut van bankmakelaar. Meer dan de helft van de leden weet hoe BZB de bankmakelaar ziet tegenover iets meer dan 20% van de niet-leden. Blijkbaar volgen de BZB-leden de problematiek beter op of lezen zij beter de Nieuwsbrief. Immers ook de helft meer leden ten opzichte van de niet-leden is op de hoogte hoe de bankmakelaar er volgens de studie van de CBF en CDV zou uitzien.

De antwoorden op de vraag hoe de agenten in de toekomst hun beroep als financieel tussenpersoon zouden willen uitoefenen, ondersteunt de visie van BZB. Ongeveer 1 op 10 van de respondenten ziet zich exclusief te werken voor één bankinstelling, iets minder dan 10% exclusief met een vrijheid in kredieten en ongeveer 8 op 10 (iets meer bij de BZB-leden) ziet zich als bankmakelaar werken. 45,5% van de BZB-leden verkiest zijn beroep uit te oefenen als bankmakelaar met een volledige keuzevrijheid voor alle bankproducten (uitgezonderd Zichtrekening) terwijl 36,5% al tevreden is met een keuzevrijheid voor beleggingsproducten en kredieten.

Deze grote groep die verkiest als bankmakelaar te werken geeft een duidelijk signaal naar de politiek, naar de banken zelf en naar de toezichthouder toe. Een regeling zoals voor de verzekeringsbemiddeling dringt zich hier duidelijk op.

Ook hoe de leden het probleem van controle zien, loopt gelijk met de visie van BZB. 8 op 10 van de leden ziet liever een onafhankelijk organisme de controle op zijn kantoor uit te oefenen. Bij de niet-leden is dit slechts 56%. Een kwart van de leden tegenover 2/3 van de niet-leden meent dat de principaal de controle moet voeren. Een aantal respondenten meent dat de controle zowel door de principaal als door een onafhankelijk organisme moet gebeuren.

De verhandeling van cash geld zou in het nieuwe statuut 'bankmakelaar' in de visie van de CBF sterk beperkt worden. Hier krijgen we de eigenaardige resultaten dat leden deze redenering blijkbaar gemakkelijker volgen dan de niet-leden. Slechts iets meer dan de helft van de leden vindt dit niet aanvaardbaar tegenover bijna 7 op 10 van de niet-leden. 1 op 5 van de leden kan daarmee leven mits beperkte transacties mogelijk blijven en 1 op 5 mits cumulatief mogelijk blijft met het statuut van bankagent.

Waar halen de bankagenten hun inkomen?

De bankagenten halen hun commissies overduidelijk uit deposito's en verzekeringen. Een derde (33,5%) verklaart zelfs meer dan de helft van de commissies te halen uit verzekeringen.

De meeste agenten halen slechts 10% of minder van hun commissies uit kredieten en de grote meerderheid haalt geen commissies uit andere activiteiten. Voor degenen die aangeven wel commissies uit nog andere activiteiten te halen, betekent het aandeel daarvan in de totale commissionerij die de zaak ontvangt niet zoveel.

Veel agenten niet tevreden

Om een ruw idee te krijgen over de tevredenheid van de agenten met hun principaal, vroegen we hen of ze in overweging zouden nemen van bank te veranderen indien dit gemakkelijk zou kunnen. We waren verrast over de cijfers. Zowel bij de leden als de niet-leden zou 1 op 3 dit overwegen. Dit is een verrassend hoog cijfer. Bij Dexia en AGF is dit zelfs meer dan de helft. Bij Eural, Fortis Bank, Landbouwkrediet en Mercator is dit net de helft.

Meer vrijheid en zelfstandigheid

Het wordt dringend tijd, zeker met een hervorming op til, dat de banken de agenten gaan behandelen als partners. Ook uit de antwoorden op de open vragen blijkt dat de agenten vragende partij zijn voor meer vrijheid en zelfstandigheid. Immers bij de banken die de agenten vrij laten wat betreft verzekeringen en/of kredieten wordt dit steevast als een sterk punt aangeduid terwijl het niet vrij zijn bij de andere banken wordt aangeduid als een punt dat zou moeten veranderd worden.

Het is wel bemoedigend voor de sector dat veel agenten die de enquête invulden, blijkbaar geen moeite hadden om een aantal sterke punten van hun bank aan te duiden. Zo blijkt het grootste deel van de agenten zeer tevreden over de uitstraling, het imago of de naambekendheid van de bank. Ook over de tarieven zijn heel wat agenten tevreden. Het spreekt bovendien voor zich dat de agenten de speerproducten van de bank als sterk punt aangeven, zo geven de Citibank – agenten nagenoeg allemaal de kredieten als sterk punt aan. Tenslotte zijn de meeste agenten wel tevreden over de commerciële ondersteuning die ze krijgen. De marketing wordt vaak vermeld als sterk punt.

Uit de antwoorden op de open vraag wat zou u bij uw huidige bank veranderd willen zien, komt bij de agenten van grootbanken duidelijk naar voor de nood om als echte zelfstandige te worden behandeld. Nogal wat agenten ervaren te veel druk van de principaal. Bij Dexia blijkt bovendien

de sterstructuur een doorn in het oog te zijn. Misschien nogal voor de hand liggend voor grootbanken is dat de agenten een grotere soepelheid vragen. Bovendien komt ook duidelijk naar voor dat agenten van banken die behoren tot dezelfde groep van een grootbank de invloed van de grootbank voelen en die als negatief ervaren. De agenten van deze banken zien liever dat hun bank een grotere onafhankelijkheid behoudt. Duidelijk is ook dat de fusies in veel gevallen nog niet tot een goed einde zijn gebracht. Nogal wat agenten klagen over de communicatie van de binnendiensten met de agenten. Ook op het vlak van informatica zijn er klachten. Fusies brengen doorgaans een herstructurering van de binnendiensten en een omschakeling van informatica of programma's met zich mee. De Fortisgroep is daar duidelijk een uitzondering op. Daar worden de computertoepassingen als sterk punt naar voren gebracht.

Dat de agenten die geantwoord hebben, echte zelfstandigen zijn die voor hun klanten staan, blijkt ook uit het feit dat ze bij de zaken die ze zouden willen veranderd zien bij hun principaal vaak vragen naar een breder productengamma, meer speerproducten, meer of betere beleggingsproducten, meer cliëntgerichte producten of meer concurrentiële tarieven.

Ook zien we hier, wat we reeds in de pers konden lezen, dat de kredieten aan bedrijven en zelfstandigen blijkbaar wat vlotter zouden moeten lopen. Veel agenten van verschillende banken vragen een grotere soepelheid in kredieten aan ondernemers.

In het algemeen zijn er ook heel wat agenten die klagen over de administratielast. Al ligt de oorzaak vaak bij verplichtingen die de overheid oplegt, zijn er ons inziens nogal wat banken die de last en de verantwoordelijkheid te veel doorschuiven naar de agent. Vandaar dat wellicht ook de nood aan betere begeleiding en ondersteuning vaak ook terug komt.

Zoals enigszins te verwachten was, zijn er nogal wat agenten die liever wijzigingen met betrekking tot de commissionerij zouden zien. De banken waar de agenten een hogere commissionerij willen, zijn Axa, Centea, Argenta, Citibank, Eural, Landbouwkrediet, KN en ING. Bij Axa en Centea wordt ook het gebrek aan transparantie aangeklaagd. Opmerkelijk is evenwel dat voor meer dan de helft van de banken de commissionerij niet wordt aangehaald.

Agenten van dezelfde bank durven er over bepaalde punten blijkbaar wel tegengestelde meningen op nahouden. Wat aan de ene kant door agenten als te veranderen wordt genoteerd, wordt door andere collega-agenten bij dezelfde bank als een pluspunt wordt ervaren. Zo wordt het productengamma of de goede producten als een sterk punt ervaren daar waar collega-agenten menen dat er meer speerproducten of betere beleggingsproducten moeten worden

aangeboden. De enen vragen een splitsing tussen verzekerings- en bankproducten, anderen vragen net een grotere integratie van deze twee.

Tenslotte tonen de antwoorden op de open vragen duidelijk aan dat nogal wat agenten zich absoluut niet gelukkig voelen met de situatie waarin ze verkeren. Op de vraag wat zou u bij uw huidige bank willen veranderd zien, antwoorden nogal wat agenten veel, teveel of alles.

Tot slot

De resultaten van deze enquête bevestigen dat een hervorming van de bemiddeling in bankzaken gesteund en zelfs gewenst wordt door de distributie zelf. Dit blijkt niet alleen uit de antwoorden op de gesloten vragen maar ook uit de vele antwoorden op de open vragen.

BZB zal ook met nog meer overtuiging dan voordien ijveren voor een wetgeving die het onevenwicht in de relatie tussenpersoon en bank wegwerkt.

Nu legt de CBF via haar richtlijnen onrechtstreeks de agent een aantal verplichtingen op terwijl de agent nergens terecht kan met klachten. Vooral de verplichting die de CBF oplegt om exclusief voor één kredietinstelling te werken zorgt voor een onevenwicht. De agent kan immers geen kant op. Hij moet de politiek van de bank volgen. Hij kan geen producten van een andere bank verkopen noch kan de agent gemakkelijk veranderen van bank.

Het creëren van het statuut van bankmakelaar betekent enerzijds voor zij die dit wensen enorme mogelijkheden (met veel grotere verantwoordelijkheden) en voor zij die als agent willen blijven werken, houdt een bewuste keuze voor exclusiviteit eveneens meer voordelen in. En wie daaronder uit wil, kan altijd als makelaar gaan werken.

Tenslotte zal vooral de consument de voordelen plukken van een onafhankelijke en transparante bemiddeling in bankzaken.

BIJLAGE 8

10-punten plan

1. Verdere uitbouw van het overleg tussen de bevoegde instanties (CBFA, BVB, etc..) en de BZB in een sfeer van wederzijds respect en vertrouwen.

Een van onze primaire taken zal erin bestaan om het overleg met de banken en de bevoegde instanties verder uit te diepen om te komen tot volwaardige gesprekspartners zodat BZB door alle spelers in de sector aanvaard wordt als zijnde een partner en niet beschouwd wordt als de boeman bij uitstek. Nieuwe dialogen dringen zich hier ten eerste op!

2. Een verdere implementatie van ons modelcontract als norm bij de principalen.

Ons modelcontract doorstond de conformiteittoetsing van het toenmalige CBF. Reeds menig principaal heeft zijn contract in enige mate aangepast aan onze verzuchtingen. Deze ingeslagen weg dient verder bewandeld en uitgediept te worden.

3. Realisatie van een gestage groei van ons ledenaantal ondanks het slinkend aantal zelfstandige bankagenten.

De ondertussen bijna 900 betalende leden in Vlaanderen (op de voor gans België 5000-tal gevolmachtigde agenten) zorgen ervoor dat onze beroepsvereniging kan blijven bestaan en dat deze voldoende slagkracht heeft om de belangen van de zelfstandige tussenpersonen in het algemeen te behartigen. Doelstelling die hier voor de hand ligt is om tegen eind 2004 de kaap van de 1000 betalende leden te overschrijden.

4. Degelijke uitbouw van onze ledenvoordelen.

Om de solidariteit van onze leden verder te belonen wordt er continu gewerkt aan de verdere uitbouw van de ledenvoordelen. Denken wij maar even aan onze schitterende voorwaarden voor de collectieve beroepsaansprakelijkheidspolis (eerste op de Belgische Markt dankzij AGF en Fortis AG), de collectieve rechtsbijstandpolis bij DAS, kortingen bij bzb-seminaries, voordelige posttarieven, kortingen voor software zoals Portfolio, het Ondernemingsloket Eunomia etc... De werkgroep ledenvoordelen zal hier in de nabije toekomst nog met schitterende ideeën voor de dag komen zodat onze leden nog verder voordeel halen uit hun lidmaatschap. Het te betalen lidgeld wordt ruimschoots gecompenseerd door de talrijke voordelen.

5. Wettelijk statuut voor de bankagent.

Er dient paal en perk gesteld te worden aan de verder uitholling van de wet op de handelsagentuur. Agenten die na vele jaren dienst niet meer passen in het commer-

cieel stramien van de bank kunnen niet meer zomaar aan de deur gezet worden zonder enige vergoeding en waarbij de sluwste middelen aangewend worden om op een zo goedkoop mogelijke manier af te geraken van de agent in kwestie. Gelukkig hebben wij hier reeds talrijke rechtspraak die de agent op een behoorlijke manier vergoedt in lijn met de wet op de handelsagentuur. Het valt uiteraard te betreuren dat hier steeds een beroep moet gedaan worden op een gerechtelijke procedure. Dit valt te vermijden door een correct wettelijk statuut te creëren in aanvulling op de wet Willems.

6. Onafhankelijke controle van de bankagenten volgens een deontologische code, en niet via de interne audit van de banken.

Controle van de agenten in cowboystijl zijn uit den boze. Meestal worden deze interne audits trouwens ingezet om de agenten commercieel te kraken in plaats van een degelijke serene controle uit te voeren. Begrijp ons echter niet verkeerd. Wij wensen eveneens een degelijke controle op de agentschappen maar deze dient wel te gebeuren door een onafhankelijk organisme en volgens een welbepaalde deontologische code. Wij vernamen recentelijk dat er bij de bevoegde instanties dienaangaande werkgroepen opgericht werden om één en ander te bestuderen.

7. Wetgevende maatregelen vooropstellen zodanig dat het lichtzinnig gebruik en misbruik van de zagezegde zware fout aan banden gelegd wordt.

Steeds meer banken zeggen hun agenten op wegens vermeende zware fout. Maar ongelofelijk maar waar, enkele weken nadien wordt in praktisch alle gevallen een minnelijke schikking of dading afgesloten. Waar zit die zware fout dan kan men zich afvragen. Die zware fout wordt enkel aangewend om de agent in kwestie zowel persoonlijk als commercieel te kraken zodat hij het erg moeilijk krijgt om nog voor een andere instelling aan de slag te kunnen. Dit zijn voor ons totaal ontoelaatbare praktijken die werkelijk grenzen aan het onmenselijke. Vandaar dat wij dan ook verheugd zijn te vernemen dat dankzij ons lobbywerk bij het CBFA en de BVB, deze instanties ook stilaan inzien dat hier snel maatregelen dienen genomen te worden om een definitieve halt toe te roepen aan deze werkelijke onmenselijke wantoestanden. Het wettelijk statuut voor de bankagent zal ook hier de echte oplossing voorzien! Wordt zeker en vast vervolgd.

8. Uitbreiding van de opleidingsmogelijkheden voor onze leden in diverse materies die ons allen aanbelangen.

Vanuit het dagelijks bestuur en de werkgroep opleidingen zullen in de komende weken diverse initiatieven genomen worden om een aantal thema's extra in het daglicht te stellen aan de hand van leerrijke seminars. Wij denken hier dan in de eerste plaats aan de fiscale amnestie, de EBA, de verantwoordelijkheden van de zelfstandige bankagent dienaangaande etc...

9. Oprichting van een instituut voor de financiële tussenpersonen met een eigen beroepsdeontologie.

Conform met wat er leeft binnen de wereld van de accountants, revisoren etc.. dringt er zich de oprichting van een instituut op voor de zelfstandige tussenpersonen in de financiële sector. Dit instituut kan dan vanuit zijn positie een eigen deontologie opstellen voor de sector met uiteraard respect voor éénieders keuze. Men zal dan kunnen kiezen in alle vrijheid voor het statuut voor exclusieve bankagent of voor de vrijheid van bankmakelaar maar dit steeds binnen een duidelijk en onafhankelijk regelgevend kader.

10. Toelating van de bankmakelaar in financiële producten en afschaffing van de verplichte exclusiviteit.

Onze vriend en VLD-senator Luc Willems en volksvertegenwoordiger Bart Tommelein hebben als eerste een wetsvoorstel ingediend dat het statuut van de bankmakelaar

mogelijk moet maken. Deze wet moet voor eens en altijd komaf maken met de verplichte exclusiviteit zoals die momenteel nog voorzien is in de sterk verouderde circulaire 93/5 van het CBFA. Dit nieuwe statuut biedt de mogelijkheid aan de financiële tussenpersonen om in alle onafhankelijkheid en ongebondenheid hun cliënten zo correct mogelijk te kunnen adviseren. Het zal niet meer het product van de maand zijn die maandelijks moeten verkocht worden, maar de bankmakelaar zal in alle onafhankelijkheid het beste product op de markt kunnen kiezen conform het beleggingsprofiel van de cliënt. Aldus zullen de financiële instellingen ook enigszins verplicht worden om kwaliteitsvolle beleggingsproducten aan te bieden wat dan weer ten goede komt aan de bescherming van de consument. Tevens voorziet dit wetsvoorstel ook meer garanties wat betreft de deskundigheid en de deontologie van de bankmakelaar naar de consumenten toe. Tevens weten wij ons ook gesterkt door de Europese Regelgeving die eveneens het statuut van bankmakelaar voorziet in hun richtlijnen. Er wacht ons uiteraard nog een gigantische opdracht om dit wetsvoorstel door de senaat en de kamer te laten bekrachtigen zodat dit uiteindelijk als wet aanvaard kan worden. Gezien de recente evoluties zijn wij dan ook aangenaam verrast te merken dat de CBFA in grote lijnen zich kan akkoord verklaren met het toelaten van het statuut van bankmakelaar. Onze doelstelling is dan ook duidelijk: het statuut van bankmakelaar moet er komen tegen eind 2004.



**BEROEPSVERENIGING
ZELFSTANDIGE
BANK- EN VERZEKERINGSBEMIDDELAARS**

Tel. 055/305989

055/312029

Fax. 055/206109

e-mail: info@bzb.be

Secretariaat:

Bergstraat 1, 9700 Oudenaarde

Website: www.bzb.be